

Türkiye

Komünist Partisi

5. Kongre

Belgeleri

(I)

TÜSTAV

TKP YAYINLARI

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİNİZ!

TÜSTAV

TÜSTAV

Türkiye
Komünist Partisi
5. Kongre
Belgeleri
(I)

BASIM TARİHİ: Kasım 1983

TKP YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

AÇILIŞ

(TKP Başkanı İ.Bilen) 7

MERKEZ KOMİTESİ'NİN

TKP 5. KONGRESİNE SUNULAN

ÇALIŞMA RAPORU

(TKP MK Genel Sekreteri H.Kutlu) 11

KAPANIŞ KONUŞMASI

(TKP MK Genel Sekreteri H.Kutlu) 87

TKP 5. KONGRESİNİN KARARLARI 94

TKP 5. KONGRESİNİN HALKIMIZA ÇAĞRISI ..120

Parti Başkanı İ.Bilen yoldaşın

TKP 5.Kongresini

AÇIŞ KONUŞMASI

Değerli delege ve konuk yoldaşlar,
Türkiye Komünist Partisi Beşinci Kongresini açıyorum.

Partimizin en yüksek organı toplanmış bulunuyor. Kongrede yurt içi ve yurt dışı parti örgütlerini temsil eden delegeler yerlerini almıştır.

Aramızda kardeş komünist partilerinin temsilcileri de konuk delege olarak bulunuyor. Kongre adına kendilerini en sıcak komünist duygularla kardeşçe selamlarım.

Bundan seksen yıl önce yapılan Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin İkinci Kongresini anımsayalım. TKP 5. Kongresini bu mutlu yıldönümünde yapıyoruz. Kivancılıyız.

Leninizmin ışığını güzel yurdumuzda yaşatan TKP'nin üyeleri olmaktan daha onurlu hiçbir şey olamaz. Biz 1920 Bakü Kongresinde Leninciydik; 1932'de 4. Kongrede de Leninizmin bayrağını yükseltmiştik. 1983'de 5. Kongrede de Leninizmin yolundayız. Bu gelecekte de değişmeyecektir.

Leninizm, Büyük Sosyalist Ekim Devriminin, Sovyetler Birliği'nin, öteki sosyalist ülkelerin, dünya komünist hareketinin eşsiz başarılarında ve savaşımalarında yaşıyor.

SBKP'nin proleter enternasyonalizmine bağlılığının tanıkları arasında partimizin de yeri var. TKP, SBKP'nin eşsiz dayanışmasına çok şeyini borçludur.

Bir kez daha SBKP'ne duyduğumuz kardeşçe sevgiyi dile getirelim...

Değerli yoldaşlar;

TKP, 51 yıl sonra Kongresini yapıyor...

Türkiye işçi sınıfı için ve halkımız için bu kongrenin tarihsel bir anlam taşıyacağına inancım tamdır.

Kongremizi böyle uzun bir süre yapamamak acıdır. Ne ki, partinin üzerine gölge de düşürmüyor. TKP 51 yıl boyunca, hiçbir gün savaşın dışında kalmadı. Biz komünistler bu dönem boyunca, yaklaşık 25 büyük tutuklama yaşadık. Hepsine göğüs gerdik. Her tutuklamadan, her hıyanetten sonra yeniden ayağa kalktık. Bu sevinçli günlere, sayısız kurbanlar, büyük acılar pahasına ulaştık...

Yoldaşlar,

Yitirdiğimiz yoldaşlarımızın anısı önünde parti 5. Kongresinde bir kez daha saygıyla eğilelim...

Mustafa Suphi ve 14 yoldaşımız için, idam sehpasında "Yaşasın TKP" diye haykıran Mesut Yoldaş için, 1951'de işkencede öldürülen Hasan Basri, faşist teröristlerin vurduğu dokumacı Meryem Karakız yoldaşımız için; Barış Yıldırım, Kenan Öztürk, Hüseyin Güzel, Ayni Ece, Fevzi Kuruçay, Talip Öztürk, Ali İhsan Özgür, Celalettin Kesim, Mehmet Çakmak, Demir Yaraşık, Bahri Gürpınar için; halk düşmanı generallerin zindanlarında öldürülen Ahmet Hilmi Feyzioğlu, ve MK'mizin yiğit üyesi Mustafa Hayrullahoğlu için; 4. Kongreden bu yana yitirdiğimiz tüm parti yönetici ve militanları için, sizleri saygı duruşuna çağırıyorum.

Yoldaşlar,

TKP, 1922 yılında yasaklandığı zaman, MK şu tarihsel açıklamayı yaptı: "Uluslararası proletarya ve Türkiye işçi sınıfı varoldukça, TKP yok edilemez."

Şimdi bu açıklama bir kez daha parlak biçimde doğrulanıyor. 1981 Mayıs'ında TKP'yi yok ettik diyen faşist diktatörünün suratına, 5. Kongre bir balyoz gibi iniyor. komünistin tutuklanmasından, provokatörlerin saldırısından, döneğin hıyanetinden sonra, parti kısa zamanda yeniden ayağa kalkmıştır... Komünistlerin direngenliğini kırmaya kimsenin gücü yetmeyecektir.

Yoldaşlar,

Tutuklu komünistleri, yoldaşlarımızı, sizlerin adına coşkuyla selamlıyorum. Onların ezici çoğunluğu komünist direngenlik örneğidir. Düşmana boyun eğmemişlerdir. Zindanda parti tezlerini tartışmış, 5. Kongremizin onurlu delegeleri olma hakkını kazanmışlardır. Eski kuşağın zindanlardaki direnme geleneklerini onlar yaşıyor; eskiler gibi komünlerde birleşiyor ve partiyi zindanlarda da yaşıyorlar.

Yoldaşlar;

Birinci Kongre 1920'de Bakü'de yapıldı. Partinin kurulduğu bu günde, kongre, Lenin'i selamladı. Burjuvazi bu kongreye 28-29 Ocak 1921'de kanlı Karadeniz cinayetiyle yanıt verdi.

Parti yıkılmadı...

İkinci Kongre, 1922'de Ankara'da toplandı. Sovyet, Fransız ve Alman komünist partilerinden delegelerin katıldığı kongre Türkiye halkını ulusal kurtuluş savaşına, ateş boylarına katılmaya çağırdı. Komünistler silah elde cepheye giderken, burjuvazinin kongreye yanıtı kongre binasını yakmak, kongre delegelerine silahla saldırmak oldu. Az sonra parti kapatıldı.

1925 yılında TKP Üçüncü Kongresini topladı. Bu kez burjuvazinin yanıtı daha sinsiydi... Partiyi içerden vurdu, ajanlarını sızdırdı. Partiye karşı ikinci cephe açıldı: Likidatörlerin, oportünistlerin saldırı cephesi...

TKP, her iki cephedeki saldırıyı göğüsledi; yeniden örgütlendi, sıralarını likidatörlerden arındırdı. 1932 yılında 4. Kongreyi İstanbul'da topladı...

TKP işte 4. Kongre'den bu yana, varlık-yokluk

savaşını dişe diş verdi.

Yoldaşlarım,

4. Kongre çok uzakta kaldı, diye düşünenler var. 4. Kongreden sonra geriye ne kaldı diyenler var... 51 yıllık tarihi anlatmayacağım. Bu savları çürüten bir kanıt öne süreceğim.

4. Kongre'nin örgütçülerinden ve delegelerinden Mehmet Bozışık 5. Kongrenin de delegesidir. 5. Kongre, 4. Kongreye böylesine canlı tarihsel köprülerle bağlıdır.

Yoldaşlar,

5. Kongremiz ağır koşullarda toplandı. Amerikan emperyalizminin çılgınca gidişi; önümüze barış mı savaş mı sorusunu ivedi bir seçenek olarak getirdi. Ülkemiz faşist diktatoranın ezgisi altında... Kongre savaşa ve faşizme karşı işçi sınıfımızın eline güçlü bir silah verecektir.

Çetin koşullarda örgütlerden delege yoldaşların Kongreye koşması, faşizmin duvarında bir gedik açmıştır. Diktatörlük işkenceyle, tutuklamayla, provokatörlerle kongreyi önleyememiştir.

Eski kuşaklar 4. Kongreden bu yana, tam 51 yıl boyunca savaşmışlar... İyi günlerimizi görenlerimiz, bu günlerimizi görenlerimiz ne acı ki az oldu... Ama, bu günleri görmeden gözlerini yumanlar hiçbir zaman geleceğin çok daha iyi olacağından umutlarını kesmediler...

Onlar Lenin'in şu güzel anlamlı sözlerine inanmışlardı:

Biz babalarımızdan daha iyi savaşıyoruz. Oğullarımız da bizden daha iyi savaşıacaklar ve utkuya ulaşacaklardır.

Yaşasın 5. Kongre!

Yaşasın Marksizm-Leninizm!

Yaşasın proleter enternasyonalizmi!

Yaşasın TKP!

TKP MK Genel Sekreteri

Haydar Kutlu yoldaşın

TKP 5. Kongresinde okuduğu

MK ÇALIŞMA RAPORU

Giriş

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi'nin 5. Kongresi, parti ve ülke tarihi açısından olağan bir kongrenin çok ötesinde bir anlam ve önem taşıyor. Herşeyden önce, partimizin bu kongresinin önemi, dünya ölçüsünde nükleer savaş tehlikesinin arttığı ve ülkemizde faşist diktatörlüğün halka karşı amansızca terör uyguladığı koşullarda toplanmasıdır. Bu belirleyici aşamada, barış ve ulusal demokrasi uğrundaki savaşımın başarısı güçlü bir TKP'ye bağlıdır ve Kongre, işte, işçi sınıfımızın bu gereksinimine yanıt verecektir.

5. Kongre 1932'de toplanan 4. Kongreden 51, TKP'nin 1932'den 1977 Konferansından 10 ve 1977 Konferansından 6 yıl sonra toplanıyor. Her yeni örgütlenmeden sonra ağır saldırılarla karşı karşıya kalan, yıkıcı darbeler yiyen, yönetici ve çekirdek kadrolarının ezici çoğunluğu saf dışı edilen Partimiz, omuzlarındaki bu zorunlu, yüce ve tarihsel görevi ancak şimdi yerine getirebiliyor.

5. Kongre, TKP'nin 1973 atılımında öne koyduğu görevin, partinin ve kadroların sürekliliğini güvence altına alma görevinin üstesinden gelinmesinden sonra toplanabiliyor. Partimiz, 12 Eylül 1980 devirmesinden sonra da ağır darbeler yedi. Şu anda da ağır saldırı al-

tındadır. Ne var ki, parti, tarihinde eşine rastlanmadık ağır saldırıları göğüsleyebildi, ilk kez yönetici ve çekirdek kadrolarının büyük çoğunluğunu korumayı başardı. Bir anlamda TKP açısından nitel bir değişiklik olan bu gelişmenin faşist diktatörlük koşullarında sağlanmış olması, 5. Kongrenin önem ve anlamını daha da derinleştirmektedir.

Öğretimizin temellerini atan Karl Marks'ın 165. doğum ve 100. ölüm yılına, partimizin kurucusu Mustafa Suphi'nin 100. doğum yılına ve Bolşevik Partisi'nin kuruluşunun 80. yılına rastlaması da, Kongremize ayrı bir değer katıyor.

Değerli yoldaşlar,

Partimizin 4. Kongresinden bu yana, artık uzun bir tarihsel dönem geçmiş bulunuyor. 4. Kongre, dünyada faşizm ve savaş tehlikesinin büyüdüğü koşullarda toplandı. O günden bu yana insanlığın yaşamında çok köklü değişiklikler ortaya çıktı.

Soyvet halkı, Büyük Anayurt Savaşı'nda, Hitlerci harp makinasını silip süpürdü, insanlığı faşizmden kurtardı. Bir dizi Doğu Avrupa ülkesinde halk demokrasi-leri utkuya ulaştı ve sosyalizm tek bir ülkede egemen olmaktan çıktı, bir dünya sistemine dönüştü. Emperyalizmin sömürge sistemi yıkıldı, bir dizi ülke bağımsızlığına kavuştu ve bunların bir bölümü sosyalist yönelim yoluna koyuldu. Kapitalist ülkelerde işçi sınıfının savaşı-ını her alanda güçlendi, komünist ve işçi partileri savaş-tıkları ülkelerde toplumsal ve politik yaşamın etkin bir parçası durumuna yükseldi.

4. Kongreden sonra, Türkiye'nin sosyal-ekonomik ve politik yaşamında da derin değişimler oldu. Çalışan insan-ların artan yoksulluğu, ülkenin yeniden bağımlılık zincirine vurulması ve demokratik özgürlüklerin süre-kli çiğnenmesi pahasına, Türkiye'de kapitalizm gelişti. İşbirlikçi burjuvazinin konumları güçlendi ve bir bölümü giderek tekelci burjuvaziye dönüştü. Feodal toprak ağaları kapitalistleşti ve bankalarla, büyük aracı kapita-

listlerle bağlandı, içiçe geçti. Buna karşılık, işçi sınıfı örgütlü, savaşkan bir güç olarak serpilip gelişti. Sınıf savaşı-ını şiddetlendi, emperyalizmin ve işbirlikçi tek-elci burjuvazinin, büyük toprak sahiplerinin, militarist kligin ve devlet aygıtındaki emperyalizm ajanı büyük büro-k-ratların oligarşik egemenliği ile toplumun ezici çoğun-luğu arasındaki çelişkiler sertleşti.

Hem dünyada, hem de Türkiye'de böylesine derin değişikliklerin olduğu bu tarihsel dönem boyunca TKP'nin bir tek kongre toplayamaması, Marksizm-Leni-nizm'in büyük davasına gönül vermiş her işçi, her aydın açısından elbette ilerde de acıyla anılacaktır. Ama, namuslu tek bir insan, tüm bu yıllar boyunca TKP'nin, komünistlerin en amansız baskılar altında bir gün bile savaştan geri durduğunu söylemeyecektir.

İzninizle yoldaşlar, Mustafa Suphi, Ethem Nejat, Salih Hacıoğlu'nun başlattığı savaşı-ını 4. Kongreden sonra da sürdüren Şefik Hüsnü, Reşat Fuat, Nazım Hik-met ve Yakup Demir, bugün parti başkanı olan İ.Bilen yoldaşların 51 yıl boyunca yönettikleri partimizin savaşı üstüne birkaç söz söylemek istiyorum.

Bugün 5. Kongre önünde hesap veren TKP MK, ulus-lararası komünist hareket önünde ve Türkiye işçi sınıfı önünde, partimizin 4. Kongreden bu yana yürüttüğü tüm çalışmaların sorumluluğunu büyük bir onurla yüklenmiştir. Bu kolay elde edilemeyecek bir onurdur. Çünkü, nice yenilgiler, başarısızlıklarla da dolu olsa, bu tarih, Marksizm-Leninizm'e, proleter enternasyonaliz-mine, Türkiye işçi sınıfının yüce davasına şaşmaz bir bağlılığın tarihidir.

TKP, 4. Kongreden sonra, özellikle, Komintern 7.Kongresinin eşiginde yapılan ve uluslararası komü-nist hareketin önde gelen yöneticilerinden Dimitrof'un, Kuusinen'in, Manuisky'nin katıldığı TKP MK'nin 1934 tarihli Plenumu'nu izleyen yıllarda, faşizme, savaşa ve vurgunculuğa karşı aktif savaşa atıldı. Parti bu savaşı-ını, ulusun ezici çoğunluğunu tek bir cephe-

birleştirme amacına yöneltti. Faşizm yanlısı Saraçoğlu hükümetinin ülkeyi Hitler faşizminin güdümüne soktuğu kritik bir dönemde toplanan 1943 MK Plenumu, faşizme ve vurgunculuğa karşı geniş cephenin platformunu hazırladı ve Hitler ajanı gruplara, ırkçı-turancı harekete karşı savaşımın başına çok daha aktif geçti. TKP ve komünistlerle işbirliği yapan antifaşist güçler, Türkiye'yi Nazi Almanyası sıralarında savaşa sürüklemek isteyen güçleri durdurmada küçümsenmeyecek bir rol oynadılar.

Savaş sonrasında TKP, tek partili rejime son verilmesi, genel demokratik hak ve özgürlüklerin elde edilmesi, barışın ve ulusal bağımsızlığın savunulması, toprak reformunun gerçekleştirilmesi uğrunda tüm demokratik güçlerin işbirliği için öne atıldı. Komünistler, bu dönemde, sınıf ve yığın sendikacılığının temellerini attılar ve bir çok sendikanın kuruluşunda belirleyici rol oynadılar. TKP, bu dönemde, tek bir legal işçi sınıfı partisinin kurulması için büyük çabalar harcadı. 1946 yılında kurulan Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi kısa zamanda bir çok ilde örgütlendi ve ilerici güçlerin desteğini kazandı.

CHP hükümetinin tüm işçi partilerini kapatmasından sonra, TKP yeniden illegal örgütlenme çabalarını yoğunlaştırdı. 1950'de parti, hükümete gelen DP'nin halk düşmanı uygulamalarına, Amerikan emperyalizmine uyduluk politikasına karşı sesini yükseltti. Parti, Kore savaşına karşı ülke ölçüsünde aktif bir kampanya yürüttü ve Türkiye'yi NATO'ya bağlama planını açığa vurdu.

Bayar-Menderes diktatörlüğüne karşı savaş bayrağını ilk kez yükselten TKP, 1951 yılında ağır tutuklamalarla yüz yüze geldi. O güne kadar eşi görülmedik bu büyük antikomünist saldırı, aynı zamanda savaş sonrasında Amerikan emperyalizminin başlattığı "soğuk savaş"ın Türkiye'deki uygulamasıydı. Partinin önde gelen yönetici ve deneyli kadrolarının hemen hemen tümünün tutuklanması, partimizin örgütsel çalışmalarını olumsuz yönde, derinlemesine etkiledi. Parti bu ağır darbenin etkilerini

uzun yıllar, 1970 başlarına kadar gideremedi.

Bunun birlikte, TKP, 1950 yıllarında da, tutuklama dışı kalan yoldaşlarımızın çabalarıyla, özellikle İ.Bilen yoldaşın etkin katkılarıyla, Bayar-Menderes diktatörlüğüne karşı savaştan bir gün bile geri durmadı. 1960 yıllarında Türkiye'de yükselen işçi sınıfı hareketini ve TIP'i, tüm yurtsever güçleri tüm olanaklarıyla destekledi.

Partimizin 4. Kongresinden bu yana geçen dönem, parti üyelerinin uzun yıllar zindanlarda, en ağır işkence-ler altında, zorlu illegal koşullarda TKP'ni yaşatmak, işçi sınıfını başsız bırakmamak için eşsiz kahramanlık ve özverilerin tarihidir. Böyle bir tarih olmasaydı, TKP 1973 yılında sınıf savaşımının başına geçecek gücü kendisinde bulamazdı.

Değerli yoldaşlar,

Partimizin 5. Kongresi bizden önceki komünist kuşakların mirasını ileriye götürecektir. Bu, herşeyden önce, kongremizin alacağı kararlarla Türkiye işçi sınıfının, halkımızın umutlarına, özlemlerine en iyi yanıtları vermesiyle başarılabılır. Bu kongrenin ödevi, 1973-1983 dönemindeki parti çalışmalarını gözden geçirmek, başarı ve başarısızlıkları saptamak, partinin deneyinden sonuçlar çıkarmaktır. Kongre, emperyalizmin yarattığı savaş tehlikesine ve ülkemizdeki faşist diktatörlüğe karşı savaşım çizgisini hazırlayacak, önümüzde duran ideolojik, politik ve örgütsel görevleri saptayacaktır.

Kongre, "Mustafa Suphi 100. Yıl Tezleri"ni, yeni parti program ve tüzüğünü karara bağlayacaktır.

TKP MK adına şu inancımızı dile getirmek istiyorum: 5. Kongre, partimizin tarihinde yepyeni bir dönem açacak. TKP, bu Kongreden Leninci birliğini pekiştirerek, güçlenerek çıkacaktır.

Uluslararası durum ve barış savaşı

Uluslararası durum giderek daha gergin, daha tehlikeli, daha istikrarsız bir nitelik alıyor. Her geçen gün, her yeni olay bu durumun baş sorumlusunun ABD emperyalizminin militarist, saldırgan politikası olduğunu daha çıplak ortaya koyuyor. Vaşington ne pahasına olursa olsun ABD ile SSCB, NATO ile Varşova Antlaşması Örgütü arasında kurulmuş olan yaklaşık askersel-stratejik dengiyi bozmak yolunda ayak diyor. Askersel üstünlük elde ederek, dünyayı egemenliği altına almak, tarihin gidişini geri çevirmek istiyor. Bu amaçla yeni bir dünya savaşının hazırlıklarını yapıyor.

"Sovyet askersel tehdidi" yalanıyla gizlenmeye çalışılan saldırgan planlar, sosyalizme, tüm bağımsızlık, ilerleme, demokrasi güçlerine karşı "haçlı seferi"ne dönüştü. ABD bu tehlikeli planların gerçekleşmesine, öteki önde gelen NATO ülkelerini ve Japonya'yı daha çok çekmeyi başardıkça, daha da pervasızlaşıyor. ABD yönetimi, nükleer, kimyasal, konvansiyonel her tür silah üretimini sürekli ve hızla artırmakla kalmıyor, silahlanmayı uzaya yayma yolunda tehlikeli adımlar atıyor. Dünyanın her köşesinde yeni askersel üsler, köprü başları kuruyor, Amerikan askersel varlığını görülmedik ölçüde yayıyor. Beyaz Saray kendisine boyun eğmeyen ülkelerin iç işlerine kabaca karışmayı, doğru-

dan ya da maşaları yoluyla açık askersel karışmada bulunmayı neredeyse doğal hakkı sayıyor.

Vaşington'un bugünkü militarist ve aşırı serivenci politikası tüm insanlık için olağanüstü tehlikelidir. Bunun en açık ve son örneği ABD gizli servislerinin düzenlediği "Kore Uçağı" provokasyonudur. Antisovyetizmi tırmandırmayı amaçlayan bu olay, herşeyden önce Vaşington'un serivenciliğinin ölçsüzlüğünü, kendi bencil çıkarları için neleri göze alabileceğini ortaya koydu. Bu eşi görülmedik provokasyonu kimin, ne amaçla yaptığını, ertesi gün ABD Kongresinden geçiriliveren dev askersel bütçeden daha açık ne kanıtlayabilir? Aynı günlerde, 6. Filodan Lübnanlı yurtseverlere açılan ateş, Nikaragua'da, El Salvador'da yeşil berelilerin ve paralı askerlerin tırmandırdığı kıyım ve saldırılar, kimin insancılık ve ahlak dersine muhtaç olduğunu göstermeye yeterlidir.

Batı Avrupa'ya yeni nükleer silahların yerleştirilmesi sorunu, uluslararası ilişkilerdeki bu olağanüstü tehlikeli durumun düğüm noktası olmayı sürdürüyor. Çünkü bu yeni ABD roketleri, Avrupa ile sınırlı kalmayacağı kesin bir nükleer savaş tehlikesini daha da artıracaktır. Batı Avrupa'ya yeni Amerikan nükleer roketlerinin yerleştirilmesini önleme savaşı, tüm insanlığı tehdit eden nükleer bir savaş önlemek, yaşamı savunmak için savaşımdır.

İnsanlık için Cenevre görüşmelerinde karşılıklı eşitlik ve eşit güvenlik temelinde bir anlaşmaya varılarak bu tehlikeden kurtulma olanağı halâ vardır. Sovyetler Birliği, SBKP MK Genel Sekreteri Andropov yoldaşın 27 Ağustos 1983 günü açıkladığı son yapıcı, somut önerilerinde de görüldüğü gibi, bu amaçla her çabayı gösteriyor. Vaşington ise, bir yandan yeni roket rampalarını tüm hızıyla kurarken, öte yandan Cenevre görüşmelerini roket karşıtı hareketi oyalamak, zaman kazanmak için kullanmaktan başka hiçbir adım atmıyor. Reagan'ın son gösterişli, sözde önerileri bunun

en son ve açık kanıtıdır. Bu Sovyetler Birliği'nin ne kadar roket indirimi yapacağını, buna karşı ABD'nin ne kadar roket yerleştireceğini tartışma önerisidir. Burada yeni ve yapıcı hiçbir şey yoktur. Cenevre'de bir anlaşmaya varılmasının tek yolu, ABD'nin ve NATO'nun var olan askersel-stratejik dengeyi bozma çabalarından vazgeçmesi ve eşitlik ve eşit güvenlik temelinde daha alt bir düzeyde bir dengeye razı olmasıdır. SSCB askersel üstünlük peşinde olmadığını, nükleer ve konvansiyonel silahların olanaklı olan en alt düzeye indirilmesine hazır olduğunu, genel ve tam silahsızlanmadan yana olduğunu, ama varolan dengenin bozulmasına da izin vermeyeceğini göstermiştir.

ABD ile SSCB, NATO ile Varşova Antlaşması Örgütü arasında var olan yaklaşık askersel-stratejik dengenin korunması, yalnız SSCB ve sosyalist ülkelerin güvenliği açısından önemli ve gerekli değildir. Bugün, dünya barışının korunması, bir nükleer savaşın önlenmesi herşeyden önce, bu dengenin korunmasına bağlıdır. Dahası, ABD militarizminin Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının ulusal kurtuluş savaşlarını silahla bastırma, yeni-sömürgeci egemenliği dayatma plan ve girişimlerinin gemlenebilmesi de, herşeyden önce bu dengenin korunmasına bağlıdır. Başta SSCB olmak üzere, sosyalist ülkelerin varolan askersel-stratejik dengiyi korumak, yumuşamayı savunmak ve silahsızlanma için gösterdiği her çaba, barış ve ilerleme güçleri için en büyük enternasyonalist dayanışmadır.

Şimdi daha da istikrarsızlaşan uluslararası durum ve son gelişmeler, ABD yönetiminin politikasının olumlu yönde evrimleşeceği yolunda düş kuran, Reagan'ın barış edebiyatına kapılanlar için bile uyarıcıdır. Bir nükleer savaş, silahlanma yarışını önlemenin tek yolu, barış için ABD'nin militarist politikasına karşı savaşımı daha da yükseltmek ve güçleri birleştirmektir. Bugün dünyada barışı korumaktan daha önemli hiçbir görev yoktur. Bu gerçeği görenler hergün daha çok artıyor.

Barış savaşımı tüm kıtalarda güçleniyor ve yaygınlaşıyor, hergün yeni güçleri çekiyor. Barışın kalesi, barış güçlerinin temel direği SSCB'nin ve öteki sosyalist ülkelerin barış politikası ve girişimleri, Beyaz Saray'ın tüm çabalarına karşın daha geniş çevrelerden destek görüyor, sempatiyle karşılanıyor.

TKP, yeni bir nükleer silahlanma turunu ve nükleer bir savaş önlemek için savaşımı, ABD yönetiminin ülkemizi dünyadaki ve bölgedeki saldırgan planlarına araç etme girişimlerine karşı savaşımı başa alıyor. Bugün ulusal ve uluslararası görevlerimiz her zamankinden daha çok içiçe geçiyor ve barışı koruma savaşımı faşist diktatörlüğü yıkma göreviyle doğrudan bağlanıyor. Komünistler için bu, herşeyden önce, halkımızın ve insanlığın yaşama hakkı için savaşımdır ve sömürü ve baskının her türüne karşı en önde savaşan bizler için komünist görevdir.

ABD'nin saldırgan girişimlerinin yoğunlaştığı bir bölgedeki, saldırgan NATO'nun üyesi Türkiye'nin komünistleri olarak, üzerimize özellikle büyük sorumluluklar düşüyor. Ülkemizin ABD'nin saldırgan politikasına araç edilmesine karşı savaşımı yükseltmek, bugün aynı zamanda başlıca uluslararası görevimizdir.

En başta, SSCB ve öteki sosyalist ülkelerle Türkiye arasında barış içinde yanyana yaşama ilkelerini faşist diktatörlüğe dayatmak için savaşımı yükselteceğiz. ABD'nin ve cuntanın bu ilişkileri torpillemeye yönelik provokasyon ve oyunlarını halkımıza duyuracak ve bozmak için vargücümüzle çalışacağız. Roket karşıtı harekete var gücümüzle katılmalı, geniş yığınları katmalıyız. Cuntanın, ABD'nin nükleer savaş planlarına onay vermesine, ülkemize yeni nükleer roketler yerleştirme girişimlerine karşı savaşımı şimdi daha çok yükseltmeliyiz.

Dünyada ve bölgemizde, ABD ve ortaklarının saldırı ve kıymına uğrayan tüm halklarla, ulusal-sosyal kurtuluş hareketleriyle dayanışma içindeyiz. Bölgemizde en başta Filistin halkıyla, onun tek temsilcisi FKÖ ile

dayanışmamızı daha da güçlendirmeliyiz. ABD ve İsrail, Lübnan'dan kanlı ellerini derhal çekmelidir. Faşist cuntanın elinde Türkiye topraklarının ABD'nin bölgedeki saldırgan amaçları için kullanılmasına, Türkiye'nin bölgede ABD çıkarlarının jandarması olmasına izin vermeyeceğiz.

Başta Yunanistan ve Kıbrıs halkı olmak üzere halkımızla komşu halklar arasında ABD ve NATO başlarının, Türk şovenistlerinin yol açtığı kışkırtmalara karşı var gücümüzle savaşaacağız. Barışçı çözüm yollarını ve halklar arası dostluğu savunacağız. Kıbrıs sorununun barışçı yollarla, adanın toprak bütünlüğü, bağlantısızlığı, yabancı askerlerden arınması temelinde çözülmesi için her girişimi destekleyecek, ABD- NATO oyunlarına karşı tutum alacağız.

Tüm bunları, başta SBKP, bölgemizdeki kardeş komünist ve işçi partileriyle, ulusal kurtuluş hareketleriyle proleter enternasyonalizmi temelinde ilişkilerimizi ve dayanışmamızı daha da sıkılaştırarak başarabiliriz. Bu yolda çabalarımızı artıracacağız.

1973-1983 yıllarına genel bir bakış

Değerli yoldaşlar,

Geçtiğimiz on yıl, Türkiye tarihinin en karmaşık ve bunalımlı dönemiydi. Bu dönem, Türkiye'de kapitalizmin hızla geliştiği ve aynı hızla görülmemiş ekonomik, sosyal, politik bunalımlara yuvarlandığı, burjuvazinin politik egemenlik sisteminin bunalımlarla sarsıldığı yıllardı. Bu kısa tarihsel dönemde, burjuva erk biçimlerinin hemen tümü-reformist, liberal, baskıcı, yarı-askersel, askersel ve faşist biçimler- birbiri sıra uygulandı. Burjuvazinin bütün fraksiyonları, kolları -ulusal reformist, dinci, işbirlikçi, gerici, profaşist ve faşist parti ve grupları- arka arkaya hükümete geldiler.

Geçtiğimiz on yıl, böylece, bağımlı kapitalizmin ve onun savunucusu güçlerin perspektifsizliğini olduğu kadar, ulusal reformculuğun yeteneksizliğini de sert çizgilerle ortaya koydu. Bütün bunlar, emperyalizmle işbirliği politikasının, bunalımı devlet tekelci kapitalizminin yöntemleriyle aşma, bu yolla "Büyük Türkiye"yi yaratma masalının yanı sıra, kapitalizmde sınırlı reformlarla "özgürlükçü demokrasi"ye, "hakça, insanca bir düzen"e varılacağı umutlarının da iflasını gösteriyordu. Bu öylesine açık bir iflastı ki, burjuvazi açısından son çare olarak el atılan, göz yumulan ya da dirençsiz teslim olunan 12 Eylül darbesi, iflâsı önlemek şöyle

dursun, daha da büyük gürültüyle ortaya koydu. Bunalmı "geçici" bir askersel rejimin süngüsüyle aşma hesabı çok kısa bir süre dayanabildi. Darbeyle geçici olarak iktidara gelen cunta kalcılaşmış ve faşizmin ağırlığı halkın üzerine çöktü.

1973-1983 yılları halkımız için görülmemiş yoksulluk, terör, sayısız acılar demektir.

Aynı zamanda geçtiğimiz on yıl, bu gidişe karşı koyan işçi sınıfımızın direnişleriyle, kahramanlıklarıyla dolu, alabildiğine zengin biçimler kazanan sınıf savaşımı yıllarıydı. Antiemperyalist, demokratik hareketin yükseliş yıllarıydı. Gençliğin ve toplumun ezilen bütün sınıf ve katmanlarının şu ya da bu ölçüde, ama aralıksız savaşa atıldıkları, sosyal, ekonomik kazanımları ve demokratik özgürlükleri savunmak, ileriye götürmek için, emperyalizme, işbirlikçi tekelci burjuvaziye, büyük toprak sahiplerine karşı koyuş ve faşizmin azgın saldırılarına yığıtçe göğüs geniş yıllarıydı.

Arkasında şanlı 15-16 Haziran direnişi, bu direnişi izleyen sıkıyönetim dönemine karşı koyuş ve 12 Mart gericiğini yenik düşürme başarılarıyla bu on yıla giren işçi sınıfı ve öteki emekçiler, bu dönem boyunca da bir çok kez faşist terörün ve halk düşmanı hükümetlerin kolunu bükmeyi başardı: DGM'yi ezdi ve 1 Mayıs yasasını kıldı. Faşist, antikomünist yasalara karşı güçlü bir direniş oluştu. Köylüler, gençler, serbest meslek sahipleri, aydınlar, savaşımlarıyla bir çok sosyal, ekonomik, politik kazanım elde ettiler.

Savaşan yığınlar, bu on yıl içinde yenilgiyi de yaşadılar. Nice büyük zorluklarla elde edilen tüm özgürlüklerinin bir avuç vurguncunun çıkarı için ellerinden zorbalıkla alındığını acıyla gördüler. Bu, onlar için, kesin utkunun ancak çok daha örgütlü, bilinçli ve çok daha büyük bir cesaretle savaşa atılarak elde edilebileceğini öğrenmek bakımından büyük bir okul oldu.

Bu on yıl, devrimin itici güçlerinin savaş alanına somut olarak çıkmasına, Türkiye'yi tam bağımsız, özgür,

demokratik, çok yönlü gelişmiş, barış yanlısı bir ülke durumuna getirecek olan güçlerin varlığına tanıklık ediyor.

1973- 1983 yılları, partimizin her alanda atılımı geçtiği, güçlendiği, 12 Eylül 1980'den sonra ise tam üç yıl boyunca bugüne kadar gördüğü en ağır saldırılara yığıtçe göğüs germeyi başardığı ve örgütsel varlığını başarıyla koruyabildiği zorlu yıllardı. Tüm bu dönem boyunca, TKP, artan ölçüde yığınların güvenini kazandı. Bunun nedeni, onun Marksizm-Leninizm'e, proleter enternasyonalizmine, işçi sınıfına ödünsüz bağlılığı, halkın çıkarlarını aralıksız savunması, kadrolarının cesareti, özverisi, partinin Leninci birliği ve disiplini, komünistlerin her zaman yığınların savaşının ön sırasında yer almalarıdır. Geçtiğimiz on yıl, TKP'nin çelikleştiği, sıralarını pekiştirdiği ve arındırdığı yıllardı.

Geçilen yıllar, işçi sınıfı ve tüm emekçiler için, tüm ulusal demokratik güçler ve partimiz için çok değerli derslerle doludur. V. İ. Lenin "yenilgi yılları proletarya için en iyi okuldur" diyor.

İşçi sınıfı sendikal ve politik bölünmüşlüğü ağır sonuçlarını yaşadı, şimdi bu sınıf, birliğin, örgütlülüğün biricik silahı olduğunu çok daha iyi anlayabilir. Toplumun proleter olmayan sınıf ve katmanları amaçlarına ulaşmak için, işçi sınıfıyla bağlaşıklık kurman zorunluluğunu, hem işçi sınıfının kanıtlanmış devrimci gücüne bakarak, hem de düşmanın ortak olduğunu kendi deneyleriyle görerek daha iyi kavrayabilirler.

Partimiz de içinde, sol güçler ve ulusal reformcu güçler, tek bir cephede birleşememenin bedelini çok ağır ödediler. On yıllık deney hepimizin önüne şu çıplak gerçeği açıkça koydu: Hiç bir parti yada grup, önüne koyduğu antiemperyalist, demokratik amaçlara tek başına ulaşamaz.

Geçtiğimiz on yıl politik, ekonomik ve sosyal bakımdan öylesine istikrarsızdı ki, savaşım biçimlerinden herhangi birini mutlaklaştırmak yanlısı, daha yapıldığı gün,

iflas etti. Ne burjuva yasalculuğu, parlamentarizm, ne de "sol"cu bireysel terörizm pratiğinin sınavına dayanabildi. Pratik şu gerçeği gösterdi: Yalnızca yığınların savaşı, yalnızca yığınların savaşında ortaya çıkan, yığınların kullandığı, kullanmaya hazır olduğu biçimler derinleştirilmeli ve iyileştirilmelidir. Parlamenter ya da parlamento dışı, anayasal ya da yasa dışı, barışçıl ya da barışçıl olmayan tüm biçimler ancak ve ancak yığınların savaşına dayanıyorsa doğrudur, yalnızca onların elinde devrimci amaçlara hizmet edebilir. Bu görüş, aynı zamanda on yılın deneyi ile tamamlanmalıdır: Emperyalizmin ve işbirlikçi oligarşinin terörünü, kanlı saldırılarını göze almadan ve bu saldırıyı kırarak ölçüde her tür savaş biçimini kullanmayı öğrenmeden, işçi sınıfı ve halk utkuyla ulaşamaz.

Değerli yoldaşlar,

Partimizin bu on yıl boyunca izlediği politik çizgiyi kısaca özetlemek gerekirse, bu çizgi, işçi sınıfının çıkarlarının ve halkın ulusal çıkarlarının savunulması, barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm uğrunda savaşım çizgisidir. Geriye doğru dönüp bakıldığında, partimizin her aşamada halkın karşı karşıya olduğu tehlikeleri zamanında gördüğünü ve açıkladığını, bu tehlikeleri yenmenin olanaklı olan tüm yollarını göstermeye çalıştığını herkes kolayca anlayabilir.

GÜNCEL DURUM

Yoldaşlar,

Bugün Türkiye faşizmin sultanı altında bulunuyor. Ülkemizde iktidar olan faşizm, işbirlikçi tekelleri burjuvaziden ve onun çevresinde kenetlenmiş olan işbirlikçi büyük burjuvazinin, büyük toprak sahiplerinin, bürokratik burjuvazinin, aracı-vurguncu burjuvazinin en koda-

manlarından, ordu üst yönetiminden ve Amerikan emperyalizminin ülkemizdeki temsilcilerinden oluşan işbirlikçi oligarşinin açık terörist diktatörlüğüdür. Türkiye'deki faşizmin özelliği, emperyalizme bağımlı olmasıdır. Ülkemizdeki faşist diktatörlük, emperyalizmin en gerici çevrelerinin, özellikle de bunların başını çeken ABD emperyalizminin uşağı, onun ülkemiz üzerindeki hegemonyasının ve bölgedeki saldırgan politikasının aracıdır. Onun ideolojisi de dış kaynaklıdır. Pentagon patentli "iç düşman"a karşı sözde "ulusal güvenlik" doktrini, halk düşmanı ekonomi politikasının temeli olan yenisömürgeci Friedman'cılık, demokrasiyi tehlike sayan "jeopolitik" doktrini, bunların tümü, emperyalist ideolojinin parçalarıdır. Tüm faşist rejimler gibi, Türkiye'deki faşizm de sınırsız bir antikomünizm ve antisovyetizm, kuyu ve çok tehlikeli bir şovenizm dayanıyor.

Türkiye'deki faşizm kuralı çiğnemiyor. Yalnız işçi sınıfını, ilerici, sol güçleri değil, burjuvazinin önemli kesimlerini de ağır baskılar altında tutuyor. Çeşitli nedenler ve amaçlar sonucu 12 Eylül 1980 askersel devrimini hararetle destekleyen kimi burjuva politik güçlerin alkış sesleri, şu anda faşizmin ayak sesleri altında eriyip gitmiştir.

Bunu, yalnızca bugün ortaya çıkan politik duruma işaret etmek, kimi burjuva sivil politik güçlerin muhalif kıpırdanmalarına dikkati çekmek için söylemiyoruz. Bu noktada durup biraz geriye bakmak, yaklaşık on yıllık dönem içerisinde çeşitli politik güçlerin bugünün hazırlanmasında oynamış oldukları rolleri açığa çıkartmak gerekiyor.

Bildiğiniz gibi, 12 Mart rejiminin çözülmesinden sonra CHP'nin ağırlıkta olduğu koalisyon hükümetinin ilk işi, geçmişe sünger çekeceğini açıklamak oldu. 12 Mart rejiminin suçlularına, işkencecilerine dokunmadı. CHP ağırlıklı koalisyon hükümetinin bu tutumu, ordu içinde ve dışındaki faşist ve gerici öğelerin konumlarını korumalarına yaramakla kalmadı, onların o günden bu yana

konumlarını daha da güçlendirmelerine kapıyı açtı. Ne yazık ki, 12 Mart sonrasında "geçmişe sünger çekilen"ler, şimdi faşist rejimin kendilerinin üzerine çizgi çekmesine katlanmak zorunda kalıyorlar.

CHP ağırlıklı koalisyon hükümetinin bugüne yansıyan bir başka eylemi, Türk ordusunun Kıbrıs'a sürülmesidir. Bu eylem, yalnızca bir başka ülkenin egemenlik haklarını, toprak bütünlüğünü çiğneyen, devletler hukukuna aykırı bir eylem olmakla kalmadı. O, aynı zamanda toplum yaşamına şovenizm zehirini akıttı. 12 Mart boyunca halkın nefretini kazanan militaristler, yeniden halkın karşısına "kahraman" kılığında çıktılar. Bugünkü faşist rejimin koyu şovenizminin ilk tohumlarının o dönemde atılmış olduğunu söylemekle, herhalde abartma yapmış sayılmayız. TKP'nin her türden saldırıyı göze alarak Kıbrıs'a asker çıkartılmasına vargüciyle karşı çıkmasının ne kadar haklı, ne kadar doğru olduğu, bugün daha iyi anlaşılıyor.

CHP konusunda son olarak şunu söylemek gerekiyor. Bu partinin, özellikle askersel devirme öncesinde gerici güçlerin etkinliklerini artırmaları için elverişli bir ortam oluşmasında önemli sorumluluğu vardır. CHP bu dönemde kendi programını bile bir kenara bıraktı. MHP'nin ve faşist odakların iç yüzünü halka cesaretle açıklamadı, onların üzerine kararlılıkla gitmedi. İşbirlikçi, gerici burjuvaziye uzlaşmaya yöneldi, yığınları pasifize etme politikası izledi, yaklaşan darbe tehlikesini ve faşist hareketi bu yolla sözde yatıştırmaya kalkıştı. Onun bu tutumu yığınların kimi kesimlerinde yalpalamalara, ikircimlere yol açtı.

Adalet Partisi'nin bu dönem boyunca izlediği politikaya gelince; Adalet Partisi, ele aldığımız dönem boyunca emperyalizme yaslanarak, faşist MHP'yi işçi sınıfının, halk yığınlarının çıkışlarını sindirme aracı olarak kullanarak, tekelleri güçlendirme politikası izledi. 1961 Anayasası'ndaki demokratik her tür kazanımı yok etmeye çalıştı. IMF'nin buyruklarıyla 24 Ocak ekonomik prog-

ramını uygulamaya koydu. ABD ile "Savunma ve İşbirliği Antlaşması"nı imzaladı. Tüm bunlar, ülkenin içinde kıvrıldığı bunalımları daha da derinleştirdi, "Büyük Türkiye"nin faşist Türkiye olmasında önemli bir rol oynadı.

Burada, faşist MHP'nin özgül rolüne de değinmek gerekiyor. Uluslararası faşist hareketle kan bağları olan, emperyalizm tarafından yönlendirilen ve tekeller tarafından desteklenen bu katiller çetesi "iç gerginlik" stratejisine uygun olarak, toplumu terörize etmiş, binlerce ilericinin, yurtseverin, demokratın, komünistin kanına girmiş, toplu kıyımlar düzenlemiştir. Halkımız, bu cinayetlerin hesabını bir gün mutlaka soracaktır.

Bu dönemde Türkiye solu adına ortaya çıkan, kendilerine "Marksist-Leninist" türünden adlar yakıştıran anarko-terörist grupların bireysel terörizmi ve bu gruplarla öteki "sol" radikal akımlar arasındaki sınırların çoğu kez silinmiş olması, küçümsenmeyecek olumsuzluklar yaratmıştır. Bireysel terör eylemleri, yalnızca o dönemde faşist tırmanışın durdurulması, askersel devrimin önlenmesi için yaşamsal önem taşıyan sol güçlerin birliğini engelleyici bir etmen olarak kalmadı. Aynı zamanda sol güçlerin saygınlığını yıprattı, işbirlikçi tekelci burjuvazinin ve ABD emperyalizminin Türkiye üzerindeki planlarına yardım etti. Geçen dönem şu saptamayı doğruladı: Nasıl ki enflasyon ulusal gelirin tekelleri yararına yeniden dağılımının bir aracıysa, terörizm de politik erkin tekeller yararına ve halk zararına yeniden dağılımının bir aracıdır. Bu saptama, yalnızca geçmiş için değil, önümüzdeki dönem için de büyük değer taşıyor.

Yoldaşlar,

Yukarda kısaca ele almaya çalıştığımız dönem içerisinde Türkiye Komünist Partisi'nin politikası, dünya barış güçleriyle omuz omuza vererek politik yumuşamanın kazanımlarının askersel yumuşama ile tamamlanması, ülkemizin emperyalizme çok yönlü bağımlılığına son

verilmesi, demokratik hak ve özgürlüklerin, işçi sınıfının ve geniş emekçi yığınların ekonomik ve sosyal haklarının savunulması ve genişletilmesi için savaşım oldu. Partimiz, tüm ulusal demokratik güçlerin tek cephesinin kurulması için çalıştı. Bu cephenin, yalnızca Partinin önüne koyduğu hedeflere değil, Ulusal Demokratik Cephe'de yer alacak tüm güçlerin önlerine koydukları hedeflere varmaları için gerekli, zorunlu ve önemli olduğunu göstermeye çalıştı. Faşist terörün tırmanmasına karşı, askersel devirmenin önlenmesi için örgütlü savaşımı, eylem birliğini savundu, bunu yaşama geçirmeye çalıştı.

Bu dönemde ülkemizde halk hareketi, hiç de küçümseemeyecek ölçülerde yükseldi. Yükselen bu halk hareketi içerisinde işçi sınıfı en devrimci güç olarak özel bir yere sahiptir. Türkiye işçi sınıfı, bu dönemde bağlaşıklarıyla birlikte toplumu yönetici, yönlendirici bir niteliğe, böylesi bir potansiyele sahip olduğunu ortaya koydu. İşçi sınıfı, yalnızca ekonomik ve sosyal istemler uğruna savaşımı yükseltmekle kalmadı, aynı zamanda politik istemler uğruna da savaşa atıldı. Türkiye işçi sınıfının uluslararası işçi hareketinde yankılar uyandıran bir dizi çıkışı, uzun süreli MESS grevleri bu döneme rastlıyor. Demokrasi mitingleri, DGM direnişi, faşist teröre ve sıkıyönetim yasaklarına karşı eylemleri, genel grevleri bu dönemin önemli köşe taşlarıdır. 1 Mayıs üzerindeki elli yıllık yaşağın kırılması, kanlı 1977 kırımına karşı 1 Mayıs bayrağının yeniden yükseltilmesi yine bu döneme rastlıyor.

Küçük ve orta köylülüğün kooperatifleşmesi, tarım işçilerinin eylemleri, sağlık emekçilerinin, öğretmenlerin, teknik elemanların çıkışları, polis memurlarının örgütlenmesi, assubayların hareketlenmesi, bunların tümü bu döneme damgasını vuruyor. Yine bu dönemde, gençlik hareketi gelişip güçlendi, bu hareket içinde işçi sınıfıyla bağlaşıklık eğilimi belirginleşti. Türkiye tarihinde kadın hareketi ilk kez sağlıklı bir temel üzerine

oturdu. Yirmi yılı aşkın bir aradan sonra, barış hareketi yeniden örgütlendi.

Türkiye Komünist Partisi, yükselen yığın hareketine, yığın eylemlerine büyük değer verdi. Komünistler, yığın-sal halk hareketinin tüm kollarında çalıştılar. Bu çalışmalardaki kimi eksikliklere ve yanlışlara karşı, parti, tırmanan faşist teröre ve büyüyen askersel devirme tehlikesine karşı en etkili önlemin yığın eylemleri olduğunu en geniş güçlere açıkladı. Partimizin bu politikası, 1980'de yapılan Merkez Komitesi Plenumu tarafından daha da derinleştirildi. Kadrolarımız bu yönde büyük bir özveriyle savaşa atıldılar. Bu çalışmalarımız, , Kemal Türkler'in faşist katiller tarafından öldürülmesinden sonra yapılan bir milyonluk genel grevde ifadesini buldu. Ama ne yazık ki, 12 Eylül 1980 devirmesini önlemeye yetmedi, yetemezdi.

Yoldaşlar,

1981 MK Plenumunda, 12 Eylül devirmesinin nedenleri, karakteri ve ayrıntıları üzerine geniş bir analiz yapılmıştır. 1982 ve 1983 MK Plenumları ile Politik Büro'nun 1983'deki Genişletilmiş Toplantısı somut gelişmeleri dikkate alarak, 1981 MK Plenumunun çizgisini geliştirdi. MK Plenumlarında cuntaya ilişkin ortaya konulan görüşler genel olarak değerlerini koruyor. Bununla birlikte, geçen üç yılı gözönüne alarak, bazı tamamlamalar ve düzeltmeler de yapılabiliriz.

Bildiğiniz gibi, Türkiye'deki askersel devirme, ilerici ya da ulusal reformist bir hükümeti değil, faşist MHP ile işbirliği içindeki, emperyalizm yanlısı, sağcı AP azınlık hükümetini devirdi. 12 Eylül devirmesi, CHP ve tüm sol güçlerin Demirel hükümetine karşı olduğu, buna karşılık 1979 ara seçimlerinin gösterdiği gibi, küçük mülk sahibi sınıfların sağa kaydığı, üstelik de faşistlerin devlet aygıtı içinde güçlendiği bir ortamda yapıldı. Devirme, ulusal demokratik güçlerin doğrudan erk savaşımına atıldığı bir dönemde değil, demokratik hak ve özgürlükleri savunmak için direndiği koşullarda oldu.

Bunlar, 12 Eylül 1980 devirmesini, Şili ve benzeri ülkelerdeki karşı-devrimlerden ayıran özelliklerdir.

Buna karşın 12 Eylül devirmesi işçi sınıfına, onun sendikal ve politik örgütlerine vargüciyle saldırması, tüm yurtsever, demokratik, barış yanlısı güçleri ağır baskılar altına alması, önüne koyduğu amaçlar ve kullandığı faşizan yöntemler bakımından, ABD emperyalizminin birçok ülkede desteklediği ve kışkırttığı darbelerle köklü benzerlikler taşımaktadır.

Sonuç olarak 12 Eylül devirmesi, devrimci, demokratik, yurtsever güçleri erkten uzaklaştırmak ya da devrimci halk ayaklanmasını bastırmak amacını taşıyan karşı-devrimlerden farklı olmakla birlikte, devrimci sürecin bunalımın derinliği nedeniyle kaçınılmaz güçlenmesini durdurmak için başvurulmuş bir *önleyici karşı-devrimdir*.

1981 MK Plenumunda "egemen güçler, yığınların eyleminde, gelecekteki erkeklerini tehlikeye koyacak derin devrimci potansiyeli gördüler" saptaması yapıldı. İşte bu saptama, 12 Eylül devirmesinin hangi güçlere karşı olduğunu, temel amacını ortaya koymada çıkış noktasıdır. 12 Eylül devirmesi, başlangıçta, işbirlikçi büyük ve tekelci burjuvazi, bürokratik burjuvazi, aracı-vurguncu burjuvazi, büyük toprak sahipleri ve ordu üst yönetiminin bunalımdan çıkış için işçi sınıfına ve halka karşı gerici bağlaşıklığına dayandı. Bağımlı ve görece geri kapitalizmin bunalımının derinleşmesi, bu yapısal bunalımdan reformcu bir çıkış yolunun tıkalı olması, bunalıma çözüm yolu olarak önerilen ve 24 Ocak 1980'de uygulamaya konulan İMF reçetesinin geniş halk yığınlarının çıkarlarıyla derinden çelişmesi ve bu programın parlamenter rejim altında uygulanamaz oluşu, devirmenin ardında yatan nedenlerdir. Emperyalizm Türkiye'nin emperyalist zincirden kopmasını önlemek için her yola başvurmuştur. Bunun da ötesinde uluslararası planda gerginliğin artması, ABD emperyalizminin dünya çapında hegemonya planlarını yürürlüğe

koyması, bu planlarda Türkiye'ye bölgede biçilen rol gibi etmenler nedeniyle emperyalizm, Türkiye'deki devirmeyi destekledi, kışkırttı.

12 Eylül 1980 askersel devirmesi neden önlenemedi? Bu konuda bugüne dek çeşitli değerlendirmeler yapıldı. Bu soruyu bir kez daha yanıtlamak, yalnızca tarihsel bir görev değildir. Bu soruyu bir kez daha ve ayrıntılı bir biçimde yanıtlamak, önümüzde duran döneme ışık tutması açısından da değer taşıyor.

En başta, sol güçlerin birliğinin sağlanamamış olması geliyor. Gerçi, faşist terörün tırmanmasına ve askersel devirme olasılığının giderek artmasına paralel olarak, zamanla sol güçler arasında birlik zorunluğunun kavranmaya başlaması, yer yer eylem birliklerine, birlik platformlarına yol açmıştı. Ama ne yazık ki, bunun düzeyi, kapsamı ve içeriği, bırakın gidişi değiştirecek, bugüne temel olabilecek bir aşamaya bile varamamıştı.

İkincisi, adına ne denirse densin, tüm ulusal demokratik güçlerin tek cephesi yoktu. O dönemde CHP tarafından atılan "cephelismeye hayır!" belgisinin oynadığı olumsuz rol biliniyor. Ne yazık ki, tüm ulusal demokratik güçler tek bir cephede toplanamadılar, ama tüm antiulusal güçler halka karşı bir tek cephede toplanmayı başardılar. Bu, ulusal demokratik güçler açısından büyük dersler çıkarılması gereken acı bir gerçektir.

Üçüncüsü, bu dönemde sendikal hareket bölünmüştü. İşçi sınıfı, Türk-İş ve DİSK saflarında ayrı örgütlenmiş bulunuyordu. Bu yetmiyormuş gibi, DİSK içerisinde sınıf sendikacılığını dışalamaya çabalayan girişimde ifadesini bulan bölünme ortaya çıkmıştı. Buradan çıkarılan sonuç, işçi sınıfının sendikal birliğini bölmeye yönelik her adımın, ne kadar acı sonuçlar getireceğinin artık herkes tarafından kavranması olmalıdır.

Dördüncüsü, CHP'nin yarattığı düş kırıklığının ve terörizmin etkisiyle orta katmanlardaki sağa kayıştır. Böylece gericiliğin önü açılmıştır. Orta katmanların durumu bizim gibi ülkelerde politik güçler ilişkisinin de-

ğişmesinde önemli bir etken olmaya devam ediyor.

Beşincisi, burjuva parlamentosunun yıpranması, halkın gözünden düşmesidir. Bunalımın izleri, kuşkusuz burjuva parlamentosuna da yansımıştı. Kurulan "milletvekili pazarları"ndan, parlamentodaki tikanıklıklardan bıkan halk yığınları, bu nedenle parlamenter özgürlükleri ve konumları koruma zorunluğunu kavramada güçlük çektiler.

Ve altıncısı, ordunun politik yaşamda artan gerici rolüdür. 12 Eylül öncesindeki sıkıyönetimler, zaten bir dizi organ ve uygulama aracılığıyla ülkemizin politik yaşamında önemli bir rol oynayan ordunun aktifliğini daha da artırdı. Yığınlar ise tirmandırılan terörizm aracılığıyla bu duruma razı edilmişti. Ve yığınlar, ordunun "kurtarıcı rolü"nün, 1920'lerdeki kurtarıcı rol olmayıp, egemen güçlerin, Amerikan doktrinlerine uygun olarak yaygınlaştırılan ve ordu içindeki yurtsever kesimlerin halkla birleşmelerini önlemeye yarayan bir demagogisi olduğunu çok pahalıya öğrendiler.

Yoldaşlar,

Partimiz, 12 Eylül 1980'den bu yana, askersel diktatörlüğün baskılarına, zorbalıklarına sürekli karşı çıktı. Bunların sergilenmesi için büyük çaba gösterdi. Ne ki, partimiz bunu yaparken, bir başka noktaya, rejimin geçirdiği evrime de sürekli dikkati çekti. Bu, sol güçlerin birliği açısından kimi sorunlar getirdi. Ne ki aradan geçen süre, TKP'nin haklı olduğunu ortaya koymuş bulunuyor.

Parti, 12 Eylül 1980 devirmesiyle kurulan rejimi, gerici askersel diktatörlük olarak tanımladı. Yukarıda devirmenin sınıfsal temelini koyduğumuz için burada bu ayrıntıya girmiyorum. Partinin bu tanımı, Marksist-Leninist öğreti temelinde somut durumun analizi-ne dayanıyordu. Bu analizin önemi, o koşullarda bile gidişin önlenebileceğini, rejimin faşist bir karakter kazanmasının önüne geçilebileceğini ortaya koymasıydı. Biz, bugün de açık açık şunu söylüyoruz: Eğer tüm de-

mokrazi güçleri birleşselerdi, rejimin faşistleşmesinin önünü alabilirlerdi. Bu, işin bir yanı.

İkinci yanına gelince. 12 Eylül 1980 devirmesini baştan beri "faşist" olarak tanımlayanlar, bunu skolas-tik bir tartışma konusu yapmanın da ötesinde, sol güç-lerin birliğine yönelik bir engel haline getirdiler. Parti-miz ise, bundan şiddetle kaçındı. Zamanımızı, tartış-maktan çok, cuntaya karşı nasıl birlik olunacak sorunu-nu çözmek için kullanmayı önerdi.

Bugün geride bıraktığımız üç yıllık dönemi gözden geçirdiğimizde, rejimin faşistleşme sürecinde üç evre belirginleşiyor. Birinci evre, 1980'deki devirmeden 1981 sonbaharına, ikinci evre, 1981 sonbaharından 7 Kasım 1982'ye, üçüncüsü ise 7 Kasım 1982'den günümüze kadar olan dönemi kapsıyor.

Birinci evrenin belirgin özelliği, askersel diktatörlü-ğün işçi sınıfına, tüm ilerici demokrat, yurtsever, barış yanlısı güçlere, Kürt ulusuna en ağır baskılar, yığınsal tutuklamalar, en ağır işkenceler vb. faşizan yöntemlerle saldırmasıdır. Türkiye Komünist Partisi'ne yönelik geniş çaplı ağır saldırı, bu evrenin bir dönüm noktası-dır. Bu saldırılar, burjuvazinin değişik güçlerinin açık ya da dolaylı desteği ile gerçekleştirildi.

İkinci evre boyunca cunta konumlarını pekiştirdi. İşçi sınıfının, halkın antiemperyalist, demokratik hare-ketinin geçici yenilgisiyle ortaya çıkan yeni koşullarda, burjuvazinin iç ayrışması hızlanmaya başladı. Devrimci güçler karşısındaki uzlaşma parçalanmaya yüz tuttu. Emperyalizm yanlısı ve reformcu sivil politik güçlerin kısa zamanda yeniden sınırlı parlamenter rejime dönme çizgisiyle erki ele geçiren ordu üstyönetimindeki gerici-faşist yanlısı generallerin rejimi kalcılaştırma çizgisi arasındaki çatışma su yüzüne çıktı. 7 Kasım 1982 "referandum"u ile generaller, halkın 1961 Anayasa'sı ile elde edilmiş sınırlı özgürlüklerini yok ettiler. Aynı zamanda burjuva sivil politik karşıtlarına da ağır bir darbe indirdiler.

Kuşkusuz devletin baskı aygıtlarının güçlendirilmesi-ne ve yaygınlaştırılmasına devirmeden hemen sonra başlanmıştı. Ordunun halka karşı örgütlenmesi güçlendirilmiş ve derinleştirilmişti. Ne ki, devletin daha da merkezileştirilmesi, ordu üst yönetimi, MİT, siyasal polis gibi ABD emperyalizmiyle, CIA ile dolaysız bağlı olan güçlerin devlet içinde devlet olmasını 1982 Anayasası kurumlaştırdı. Tüm kilit sorunlarda parlamentonun yetkileri yok edildi. Cumhurbaşkanının, ordunun yetkileri olağanüstü artırıldı. Anayasayla, örgütlenme, basın, gösteri yürüyüşü, düşünce ve toplu sözleşme, grev vb. haklar yok sınırına indirildi. Cumhurbaşkanına verilen olağanüstü yetkilerle bunlar da, her an tümüyle yok edilmeye açık duruma getirildi. Kürt ulusu üzerindeki baskılar, şoven uygulamalar Anayasa maddeleri yapıldı.

TKP, cuntanın anayasasının özünü ve niteliğini doğru olarak saptadı, "Cuntanın anayasasına karşı, ulusal demokratik bir Anayasa için!" belgisini ortaya attı, 1961 Anayasasının yırtılmasına karşı çıkan tüm güçleri, tek bir platformda birleştirmek yolunda yoğun çabalar harcadı. TKP'nin cunta anayasasına karşı savaşta önemli rolünü vurgulamak, hiçbir şekilde abartma sayılmaz.

Yoldaşlar,

Referandumun nasıl ve hangi koşullar altında yapıldığı, sonuçları biliniyor. TKP MK, 8 Kasım 1982 günlü Açıklamasında referandum sonuçlarının halkın eğilimini yansıtmadığını, zorbalığa, sahteciliğe dayalı oylamanın zaten başka bir sonuç vermeyeceğini açıkladı. İlerici güçler referanduma eşitsiz koşullarda girdiler. Ama ülkemiz yaşamındaki tüm gelişmeleri, yalnızca cuntanın zorbalığı, baskılar ve gericiliğin sahteciliğiyle açıklayamayız. Eğer bu yaklaşım doğru olsaydı hiçbir kapitalist ülkede, hele hele gerici, faşist rejimli ülkelerde, halk güçleri hiçbir başarı elde edemezlerdi. Bu nedenle biz, bugün de şu görüşümüzde ısrar ediyoruz:

Eğer cunta anayasasına karşı kararlı bir savaşım cephesi açıkça ve tek bir yumruk gibi ortaya çıksaydı, eğer referandum öncesinde, demokratik bir referandum için, genel af, politik partilere özgürlük, gösteri ve basın özgürlüğü için sözlerle yetinmek yerine eyleme geçilebilseydi, cunta, ne süngüyle, ne de sahtecilikle referandumda halkın çoğunluğunun "hayır" demesini önleyebilirdi. TKP'ye göre, anayasa savaşımından, sol güçlerin, tüm ulusal demokratik güçlerin, faşist diktatörlüğe karşı çıkan herkesin önümüzdeki döneme ilişkin olarak çıkarması gereken ders budur.

Yoldaşlar,

Cunta anayasasının sözde onaylanmasından sonra, rejimdeki faşistleşme süreci hızlandı, açık karakter kazandı. Bu aşamada, cunta doğrudan ABD emperyalizminin serüveni politikası doğrultusunda manevralara katıldı, askersel operasyonlara girişti. Irak Kürdistan'ına yapılan saldırıyı, cuntanın Savunma Bakanı Bayülken, bu saldırının hemen ardından yapılan NATO 1983 ilkbahar toplantılarında "NATO'nun eylem alanını genişletme planı" çerçevesinde bir eylem olarak gösteriyordu. "Macera Ekspresi-1983" adlı NATO manevralarının yapıldığı günlerde Büyük Türkiye Partisi kapatılıyor, cuntanın baştan beri demagojik bir biçimde öne sürdüğü sözümona demokrasiye geçilmediği, tersine rejimin faşistleştiği açığa çıkıyordu.

Bu sürecin altında şunlar yatıyordu: Darbenin üçüncü evresinde, artık, erki ele geçiren generaller, hem devletin ekonomik gücü üzerinde tam egemenliklerini kurdular, hem de devletin ekonomik gücü üzerinde sınırsız bir denetim sağladılar. Böylece ordunun süngü gücüyle, devletin ekonomik olanakları ordu üst yönetiminin kişiliğinde birleşmiş oldu. Bu aynı zamanda, dev ekonomik güçlere kumanda etmeye başlayan generallerin, işbirlikçi tekelci burjuvaziyle, asalak sermaye ile, büyük toprak sahipleriyle yalnız politik bakımdan değil, sosyal bakımdan da içiçe geçme süreciydi.

İzlenen 24 Ocak ekonomik politikası bu süreci hızlandırdı. Türkiye'ye Yakınoğu'daki planlarında önemli bir rol veren ABD emperyalizmi, diktatörlüğü kalıcılaştırma eğilimini açıkça destekledi. Sonuçta, cunta, işbirlikçi oligarşinin terörist diktatörlüğüne, faşizme dönüştü.

Faşist diktatörlüğün ekonomik politikasıyla: Ülke kapıları ardına kadar yabancı sermayenin sömürü ve yağmasına açılıyor; ordu başları, büyük bürokratlar tekellerle birlikte devlet ekonomik sektörünü yağmalıyorlar; sanayinin ulusal temelleri yıkılıyor; tarımsal üretim, geniş köylü yığınları, yerli ve yabancı tekellerin sömürü ve yağmasına açılıyor, tarım birkaç dalda ve dış pazara yönelik uzmanlaşmaya yönlendirilerek, ülke kısa süre içinde tahıl ithal eder duruma getirilmek isteniyor; bunalımın tüm yükü emekçilerin sırtına bindiriliyor, halkın satın alma gücü sürekli düşürülüyor, buna karşılık tekelleşme hızlanıyor, bir avuç holding daha da güçleniyor.

Faşist diktatörlüğün dış politikasıyla; halkın ulusal çıkarları çiğneniyor, saldırgan ABD emperyalizmi ve NATO'ya ardarda ödünler veriliyor, bunların saldırganlığı daha da artırmasına yardım ediliyor. Türkiye bölgede bir Amerikan jandarması oluyor. Savaşa sürüklenme tehlikesi artıyor.

Faşist diktatörlük, emekçilerin kemerlerini sıkma, yabancı sermayeye ve Amerikan emperyalizmine uyduluk politikasına karşı çıkan yurtsever güçler üzerinde eş görülmedik zorbalıklar uyguluyor. Emperyalizmin ve işbirlikçi oligarşinin güvenini kazanmak için halk üzerindeki baskı ve terörü artırıyor. DGM vb. yeni yasalarla faşizmi kurumlaştırmaya çalışıyor. Keyfilik, hukuk dışılık, yasa tanımazlıkla belirlenen rejime parlamenter bir kılıf geçirmeye çalışıyor. Rejimin tek yasası demokrasi düşmanlığı, şovenizm, antisovyetizm ve anti-komünizmdir.

Kongremizin onayına sunulan yeni TKP Programı,

faşist diktatörlüğün, emperyalizm ve işbirlikçi oligarşi yanlısı halk düşmanı politikasına karşı, halka, her alanda, onun çıkarlarını başa alan, ona kurtuluş yolunu gösteren gerçek bir alternatif sunuyor.

EKONOMİK DURUM

Değerli yoldaşlar,

Kongreye onaylanmak üzere sunulan tezlerimizde de saptandığı gibi, ülkemiz, güçlü ve bağımsız bir ekonomik kalkınma gerçekleştirmek, sanayileşmek, tarımını modernleştirmek, uluslararası işbölümünde eşit haklı bir ülke olarak sağlam bir yer elde etmek ve böylece halkımızın yaşama ve çalışma koşullarını artıran ölçüde iyileştirmek için gerekli maddesel potansiyele ve insan gücüne sahip bir ülkedir. Tüm bu olanaklarına karşın ülkemizin gerilikten ve derin bunalımlardan bir türlü kurtulamamasının ana nedeni, Türkiye'deki emperyalizme bağımlı kapitalizmdir. Tezlerimizde, ülkemiz, dünya kapitalist sistemi içinde orta derecede gelişmiş kapitalist ülkelerin alt sıralarında yer alan bir tarım-sanayi ülkesi olarak tanımlanıyor.

Yine tezlerimizde, Türkiye ekonomisinin, sürekli bir yapısal bunalım içinde bulunduğu, 1975'lerden sonra iyice açığa çıkan bu bunalımın temelinde ekonominin çok yapıli karakterinin yattığı saptanıyor. Bu, çok önemli bir saptamadır. Çünkü yaptığımız analizler şu sonuca varıyor: Ülkemizdeki bağımlı ve görece geri kapitalizm koşullarında kapitalist ilişkilerin bundan böyle daha da ileri gelişmesi, ancak bunalımın kimi göstergelerinde geçici iyileştirmeler sağlayabilir. Ama ne çok yapıliliği ortadan kaldırabilir, ne de yapısal bunalımı yok edebilir. Köklü antiemperyalist, demokratik dönüşümler gerçekleşmeden bu olanaksızdır.

Türkiye Komünist Partisi, Türkiye işçi sınıfına, geniş emekçi yığınlara bunalımın ancak bu yolla aşılabileceğini, ancak bu yolla ülkemizin gerilikten ve emperyalizmin boyunduruğundan kurtarılabileceğini, insanca yaşam istemlerinin ancak bundan sonra gerçekleşebileceğini söylüyor. Şimdi önümüzde duran görev, bunun en geniş yığınlara kavratılması görevidir. Biz, bu görevin üstesinden gelebiliriz. Çünkü, kapitalizmin çaresizliği kadar, burjuva ekonomi politığının çaresizliği de somut olarak ortaya çıkmıştır.

Köklü antiemperyalist, demokratik dönüşümler gerçekleşmeden bunalımları aşmanın olanaksızlığının en açık kanıtı, 24 Ocak 1980'de başlatılan ve askersel diktatörlük tarafından da uygulanan ekonomik önlemlerin sonuçlarıdır. Bunalımı aşmak savıyla uygulamaya konulan 24 Ocak önlemleri, bunalımın kimi göstergelerinde geçici, konjonktürel, zorlama, görece iyileştirmeler sağlamış, ama çok kısa sürede bunlar ortadan kalkmış ve bunalım daha da derinleşmiştir.

Son bir yıl içinde durgunluk büyük ve hatta tekeli burjuvaziye ait kimi işletmeleri bile tehdit etmeye başladı. Bu yılın yaz aylarında ülkenin en büyük tekeli grupları arasında yer alan Transtürk, Çavuşoğlu-Kozanoğlu gibi her biri 30-40 kadar şirkete ve bir-iki bankaya sahip holdingler bile iflas etti. Küçük ve orta işletmelerin durumu, yığınsal iflaslar biliniyor. Pamuk, çay, fındık, tütün, ayçiçeği üreticileri kan ağlıyor. Bugün ülkemizde en hızla artan sayı işsiz sayısıdır. Görülüyor ki, 24 Ocak politikası bunalımın bir üst düzeyde yeniden üretilmesinden başka hiçbir sonuç getirmemiştir.

Bu durumu örtbas edebilmek için, cuntanın ve tekelin sözcüleri kimi açık, kimi üstü kapalı açıklamalar yaparak, 24 Ocak politikasının şu ya da bu yönünün değiştiğini ya da değişeceğini öne sürüyorlar. Bu demagogileri açığa çıkartmak için, her zaman şu soruları sormak gerekiyor: Her şeyden önce reel gelirler, ücretler

enflasyon karşısında korunmaya mı başladı? Köylüye ödemeler zamanında mı yapılıyor? Tekelci burjuvaziye yapılan sübvansiyonlar azalıyor mu? Türk parasının dolar karşısındaki değerinin düşürülmesi durdu mu? Dünya Bankası'nın dayatmış olduğu beş yıllık program değiştirildi mi? Ulusal sanayi emperyalizm karşısında korunuyor mu? Yabancı sermayeye yeni, ek kolaylıklar sağlamaktan vaz mı geçildi? Üretimin artışı ihracatın artışını aşmış mıdır? İMF ile imzalanan stand-by anlaşması iptal mi edilmiştir? Devletin ekonomiye müdahalesi, mali alanın dışına ne kadar çıkıyor? Türkiye'nin üretiminin dış pazar ihtiyaçlarına göre ayarlanması durdu mu? İşte bu gibi ölçütler, 24 Ocak politikasının uygulamadan kaldırılıp kaldırılmadığını, tekeli burjuvazinin sözcülerinin demagogilerini yığınlara göstermek açısından önem taşıyorlar.

Değerli yoldaşlar,

Açıktır ki 24 Ocak programı, işçi sınıfının, emekçi halkın amansızca sömürülmesine dayanıyor. İşçilerin gerçek gelirleri 1976'nın yarısına indi. Memurlar ancak 1970'deki kadar tüketebiliyorlar. Kapitalizmin temel yasası, sermayenin yeniden değerlendirilmesi, işte bu koşullarda yürüyor. Bu işçi düşmanı, halk düşmanı politikanın süngü gücüne dayanmaktan başka bir çaresi yoktur.

Öte yandan tekeleşme süreci hızlanıyor. Az sayıdaki holding sanayideki, bankacılıktaki, ticaretteki denetim olanaklarını son üç yılda görülmedik ölçüde artırdılar. Tekelci burjuvazi, bu büyük olanaklara, devletin kendisine sağladığı büyük destek sayesinde sahip oluyor. Son üç yıl içinde devletin ekonomik gücüyle tekellerin gücü artan ölçüde içiçe geçti. Devlet tekeli kapitalizmine özgü ilişkiler güç kazanmaya başladı. Bu arada uygulanmakta olan program, sıkı para politikası üretime yönelik yatırımların azalmasını, banka sermayesinin daha da güçlenmesini, spekülasyon eylemlerinin yoğunlaşmasını getirdi. Bu artan asalaklık, gericiliği güçlendiriyor, faşizmi besleyen nesnel bir temel oluyor.

Geçen süre içinde ülkemiz pratiğinden çıkan sonucu şöyle formüle edebiliriz: Tekelleşme, her alanda artan gericileşme demektir. Ekonomik güçleri görece zayıf olan tekeller, devlet egemenliğini tümüyle ele geçirmek, bu yolla bağımlı devlet tekeli kapitalizmini geliştirmek için gericiği azdırıyorlar. Ordunun üst kesimi ve bürokratik burjuvazinin en tepesi, ekonomideki etkinliği arttıkça, halkın sömürsünden aldığı pay büyüdükçe, tekellerle daha sıkı bağlandıkça, devleti halka karşı daha da gerici ve baskıcı yollarla kullanıyor. Bu arada ülke ekonomisi emperyalizme daha sıkı bağlanıyor, emperyalist sömürü ve yağma daha da artıyor.

Şimdi burada durup, biraz tekellerle devletin içiçe geçme sürecinin günümüzdeki gelişmesi karşısında takınılması gereken tutum konusunda birkaç şey söylemek gerekiyor.

Biz tezlerimizde, devlet sektörünün genişletilmiş yeniden üretim sürecinde belirleyici bir rol oynadığını saptadık. Bu sektörün halâ geniş ulusal, antitekel kesimlerin varlığının nesnel bir temeli olduğunu belirttik. Komünistlerin genel olarak bu sektöre karşı tutumu onun özel kapitalist tekeller tarafından ele geçirilmesine karşı çıkmak oluyor. Tarihsel olarak baktığımızda da devlet sektörünün ulusal ekonominin temellerinin atılmasında belirleyici rol oynadığı, gelecekte de sosyalizmin kurulmasında önemli bir dayanak olacağı ortadadır. Tüm bunları dikkate almak, gözden kaçırmamak zorundayız.

Ne var ki, Türkiye'deki rejimin faşist karakter kazanmasından sonra, bu konuya daha dikkatli ve ayrımlı yaklaşmak durumundayız. Devlet kapitalist sektörünün güncel işlevini gözden kaçırmamalıyız. Bugün bu sektör faşizmin denetimi altındadır. OYAK gibi bir kuruluşu elinde tutan ordu üst yönetimi, ordu ile devletin, tekellerin ekonomik gücünü birbirine karmaya özel önem veriyor. Geçmişten farklı olarak devlet sektörünü, halkın daha da amansız sömürülmesine, hatta burjuvazinin kimi

kesimlerinin bile yağmalanmasına araç ediyorlar. Yani, bugün devlet sektörü, nesnel bakımdan faşist diktatörlüğe önemli bir ekonomik dayanak oluyor. Önümüzdeki dönemde bu alandaki gelişmeleri daha dikkatli incelemek durumundayız.

Bu konuyla ilgili sözlerimizi bağlarken, baştaki bir vurgulamaya yeniden değinmek gerekiyor. Bu, burjuva ekonomi politığının iflasının somut biçimde ortaya çıkmış olmasıdır. Bunu belirtmenin ve bir kez daha vurgulamanın pratik bir önemi var. O da bunalımı aşmak savıyla, tümüyle savunma konumlarından getirilen 24 Ocak politikasının iflasının somutlaşmasına paralel olarak, kimilerince, 24 Ocak Programı öncesinde uygulanan ekonomik politikanın "daha iyi" olduğuna ilişkin bir kanının yaygınlaştırılmaya çalışılmasıdır.

Yoldaşlar,

Açıkta ki, 24 Ocak, ondan önce uygulanan ve adına "ithal ikamesi" denilen politikanın yerini almıştır. Bugün 24 Ocak politikasının tümüyle iflas ettiği nasıl açığa çıkmışsa, o zaman da, "ithal ikamesi" denilen politikanın iflası belirginleşmişti. O dönemde de döviz sıkıntısı vardı. İşsizlik ve enflasyon artıyor, sanayide kapasite kullanımı düşüyordu. Ulusal gelir artışı geriliyordu. Dış borçlar artıyor, yatırımlar azalıyor ve üretici olmayan kanallara akıyordu.

Gelişmiş kapitalist ülkelerin koşullarında türetilen, o ülkelerdeki bunalımların düzenlenmesini bile başaramayan ve iflas eden burjuva ekonomi politığının tüm yaklaşımları, Türkiye gibi ekonomisi çokyapılı, emperyalizme bağımlı ülkelerde yalnız ve yalnızca yapısal bunalımı daha da derinleştirmektedir.

Faşist diktatörlüğün yıkılması ve ulusal demokratik güçlerin hükümetinin kurulması için Ulusal direnişin hazırlanması

Değerli yoldaşlar,

İşçi sınıfının, halkımızın önünde duran ivedi görev faşist diktatörlüğü yıkmak, cuntaya karşı tüm ulusal demokratik güçlerin hükümetini kurmaktır. İşbirlikçi oligarşinin politik erkine son vermeden, Türkiye'nin önünde duran ciddi tehlikeleri önlemek ve halkın karşı karşıya olduğu sosyal, ekonomik sorunları çözmek olanaklı değildir.

Partimiz, 6 Kasım'da yapılacak seçimlerden önce bu konudaki politikasını, yaklaşımlarını, 18 Temmuz 1983 günlü Merkez Komitesi Bildirisi ile 20 Eylül 1983 günlü Merkez Komitesi Çağrı'sıyla ortaya koymuş bulunuyor. Bugün çok geniş güçler, sözkonusu olan seçimlerin demokratik, geçerli bir nitelik taşımadığı konusunda birleşiyorlar. Evet, onbinlerce yurtseverin, demokratin zindanlarda olduğu, işçi sınıfının ve öteki emekçilerin sendikal ve politik özgürlüklerinin 12 Eylülcü Anayasa'yla kökten budandığı, cuntanın partileri dışında hiçbir partiye seçimlere katılma hakkının tanınmadığı, yüzlerce

parti kurucusunun, milletvekili adayının veto edildiği koşullarda yapılan bir seçim hiçbir şekilde geçerli sayılamaz.

Burada her şeyden önce, 6 Kasım'da yapacakları göstermelik seçimlerin, demokrasi yönünde hiçbir sonuca yol açmayacağını özellikle belirtmek gerekir. Seçimlerde halkı temsil eden hiç bir alternatif yoktur. Seçimlerden sonra şu ya da bu partinin işbaşına gelmesiyle hiç bir değişiklik olmayacaktır, çünkü hem bu partiler faşist diktatörlüğün uzantısı ya da işbirlikçisidir, hem de gerçek erk hiçbir zaman parlamentoda olmayacak, yine faşist cuntanın elinde kalacaktır.

Komünistler, faşist diktatörlüğün seçimlere gitmesini basit bir oyun olarak yorumlamıyorlar. Generaller, tüm halka ve geleneksel burjuva parlamenter tüm kurum ve partilere karşı bu seçimlerin eşliğinde yeni bir saldırıya geçmişlerdir. Bu saldırı, cuntanın aynı zamanda zayıflığının bir belirtisidir. Çünkü işbirlikçi oligarşi, çıplak askersel bir diktatörlüğü daha uzun bir süre ayakta tutmaya cesaret edemez. O zorunlu olarak, bir ölçüde manevra yapabileceği bir biçim altında egemenlik sürmeye çalışıyor. Ama, eğer onlara bu olanak savaşı, direnişsiz armağan edilirse, seçim oyununa karşı halk protestosu somut biçimlere bürünmezse, faşist diktatörlük, seçim sonrasında göstermelik parlamento manevralarıyla, şu ya da bu uydu hükümeti indirip, bir diğerini işbaşına getirerek, dahası, parlamento dışında tuttuğu yasal partilerle değişik kombinezonlar altında uzlaşma manevralarıyla, daha sinsi ve alçakça yöntemlerle ömrünü uzatma olanağı elde edebilir. Tüm bunlar, hem tehlikeleri hem de savaşım olanaklarını içeren bunalımın ifadesidir.

Türkiye halkının, dünyanın bu kritik döneminde, bu ağır baskı ve sömürü altında daha fazla zaman yitirmeye tahammülü yoktur. Seçimlerde ciddi bir halk direnişi ortaya çıkarsa, bu faşizmin bunalımını derinleştirecek, manevra olanaklarını azaltacaktır.

Bunalım saptaması, faşizmin kolay ve hemen yıkılacağı gibi bir sonuç getirmemelidir. Ancak, en geniş yığınlar savaşa atılırlarsa, her türlü özveriyi göze alırlarsa, faşist rejim yıkılacaktır. Partimiz, komünistlere, yığınlara, faşist rejimin kendiliğinden yıkılmayacağını, üzerlerine karabasan gibi çöreklenen bu uğursuz beladan kurtulmak için savaşa atılmaları gerektiğini söylüyor. Bu savaşımın hiç de kolay olmadığını, olmayacağını açıklıyor.

Bugün generallerin seçim oyununun içyüzü geniş çevrelerce açığa çıkarılmış, halk arasında bu iki yüzlü demokrasi oyununa karşı elle tutulur bir tepki ortaya çıkmıştır. Sol güçlerin yanı sıra, DYP ve SODEP'in seçimlerde hiçbir partiyi desteklememe kararı almasıyla, yurttaşları cunta partilerine karşı geçersiz oy kullanmaya çağırarak, generallerin seçim oyununu bozmak olanakları artmıştır. Bununla birlikte, cunta karşıtı güçlerin savaşında ciddi zayıflıklar vardır. Sol güçler, tıpkı anayasa referandumu öncesinde olduğu gibi, güçlü bir eylem birliği geliştirmekten yine çok uzak bulunuyorlar. DYP ve SODEP'in, cuntanın tanıdığı yasalığı koruma gerekçesiyle yığınları seçimlerde aktif bir biçimde geçersiz oy kullanmaya seferber etmekten kaçınacakları da açıktır.

Yoldaşlar,

TKP'nin tüm yurtiçi ve yurtdışı örgütleri, olumsuz koşulları aşmak, cuntanın seçim oyununu bozmak için var olan olanakları sonuna kadar kullanmak, yığınları cuntaya karşı seçimlerde geçersiz oy vermeye yöneltmek için elden geleni yapacaktır. Biz, kongremizin kürsüsünden, bir kez daha tüm sol güçleri artık daha çok zaman yitirmeden ortak bir savaşımı örgütlemek için harekete geçmeye çağırıyoruz.

- Tüm sol parti ve örgütler, şu ya da bu adı taşıyan ortak bir komite, örgüt oluşturma ve yurttaşları seçimlerde geçersiz oy kullanmaya çağırma kararı alırlarsa, TKP bu komitede yer almaya hazırdır.

- Böyle bir eylem birliği gerçekleşirse, TKP seçimlere kadar yürütülecek tüm çalışmalarda, bu komiteye katılan bir örgüt olarak hareket edecek, herkesi tüm yurttaşları, söz konusu komitenin çağrısını desteklemeye çağıracaktır.

Yoldaşlar,

Tezlerimizde, faşist diktatörlüğün yıkılması ve geniş ulusal demokratik güçlerin hükümetinin kurulması için partimizin önüne ulusal direnişi hazırlama görevi konuyor. Şimdi parti bütün güçlerini, bu görevi yerine getirmek için seferber edeceğine göre, soruna somut olarak yaklaşmak gerekiyor.

Tezlerimizin tartışılması sırasında, bazı yoldaşlardan haklı olarak şu soru geldi: "Barışçıl olmayan yol ile ulusal direnişi hazırlama görevine ilişkin tezler yanyana getirildiğinde, buradan, partimizin silahlı ayaklanma hazırlıklarını pratik görev olarak öne koyduğu gibi bir sonuç çıkarılabilir mi?" Bu soruya, en küçük bir tereddüt bile göstermeden yanıtımız hayır olacaktır.

Mutlak olan bir şey varsa, o da, bugünkü koşullarda, faşist diktatörlüğe karşı silahlı bir ayaklanmanın hiçbir nesnel ve öznel koşulunun olmadığıdır. O nedenle olgunlaşmamış bir sorun üzerinde konuşmak hiçbir anlam taşımıyor.

Kolayca anlaşılabileceği gibi, TKP faşist diktatörlüğün kaçınılmazlıkla silahlı bir ayaklanmaya yol açacağı gibi akılsızca goşist görüşlerden uzaktır. "Tankla gelen, topla gider" diyenlerin ellerinde bir atımlık barut olmaması bir yana, bu kimselerin öne sürdükleri kehanete inanmamız için de bir neden yoktur. Faşist diktatörlüğün yıkılıp gitmesinin nasıl bir yol izleyeceğini, Yunanistan ya da İspanya örneğini mi, yoksa Portekiz örneğini mi izleyeceğini ya da Türkiye koşullarında yepyeni bir tarzda mı yok edileceğini önceden bilmeye kalkan kimse, ya politik bakımdan bir kara cahil ya da şarlatan bir solcudur.

Tezlerimizde belirtilen şudur: Faşist diktatörlüğün kurulmasıyla, Türkiye'de antiemperyalist demokratik halk devriminin barışçıl bir yoldan utkuya ulaşması olasılığı -bu son derece ender olasılık- büsbütün ortadan kalkmıştır. Hepsı bundan ibarettir. Komünistler her zaman barışçıl olanakları kullanma yanlısıdır ve Türkiye'de, eğer devrimin yolu silahlı ayaklanmadan geçecekse -ki işbirlikçi oligarşi ve karşı devrim ihracatçısı Amerikan emperyalizmi işçi sınıfına, halkımıza bu yolu dayatıyor- bu hiçbir zaman komünistlerin icat ettiği bir yol olmayacaktır.

Öyleyse, bugün devrimin yolu üzerinde konuşurken, biz bir yandan partimizin her türlü savaşım biçimine büyük bir titizlikle hazırlanması gerektiğini söylemiş oluyoruz, aynı zamanda da işbirlikçi oligarşinin bugün olduğu gibi, yarın da halka karşı işleyebileceği işlemekten asla kaçınmayacağı cinayetleri açığa vuruyoruz. Bu arada yoldaşlar, konumuzu ilgilendirdiği için iki soruya daha yanıt vermemiz yararlı olacaktır.

Birincisi, programa, barışçıl olmayan yol üzerine bir tez koymamızın, soruna tek yanlı yaklaşım olup olmadığı sorusudur. Bu arada belirtilmek istenen, emperyalizmin daha da geriletilmesi, reel sosyalizmin güçlenmesi koşullarında Türkiye için ilerde barışçıl yol olanağının çıkıp çıkmayacağıdır? Kuşkusuz, teorik olarak böyle bir olasılıktan söz edilebilir. Ama, uluslararası güçler oranındaki olumlu değişikliklerin barışçıl yol olanaklarını genişlettiğine ilişkin saptamayı mekanik olarak bütün ülkelere uygulamak yanlıştır. Kaldı ki, uluslararası durumun analizi yalnızca barışçıl yol olanaklarının genişlemesi sonucuyla sınırlı değildir, güçler oranının sosyalizmden yana değişmesi saptaması, hangi yoldan olursa olsun devrimin utkuya ulaşmasında reel sosyalizmin güçlenmesinin oynayacağı büyük rolü anlatmakta ve ezgiden ve sömüründen kurtulmak isteyen halkların bu nedenle sosyalizm dünyasıyla bağlaşıklığının zorunluğunu göstermektedir.

İkincisi, programda barışçıl olmayan yol tezinin yer almasıyla bağlaşıklarımızın alanını daraltıp daraltmaya-çalışmaya, en önemlisi, yığınları ürkütüp ürkütmeyeceğimize ilişkin sorudur. Böyle bir soruyu sorarken, nasıl bir rejim altında yaşadığımızı unutmak yanlış olurdu. TKP'nin bağlaşıklık kurmak istediği güçler, bugün faşist diktatörlüğün ezgisi altındadır. Yığınların ürkmesi, onların sosyal psikolojisinin elverişli olmaması gibi kaygılara gelince...

İzin verirsiniz yoldaşlar, bu görüşü ileri süren bir kimseye şu soruyu sormalıyız: TKP programındaki bir cümleden yığınların ürkeceğini söyleyen bir kimse, o yığınların tepeden tırnağa silahlı faşist diktatörlük karşısında bırakalım ulusal demokrasiyi kurmaya, diktatörlüğü yıkmaya cesaret edeceğine nasıl inanabilir?

Geçerken ekleyelim ki, komünistler silahla oyun oynamayacak ve de silah üzerine kurulu sloganlarla kendilerinden geçmeyecek kadar bilinçlidirler. Onların biricik güvendiği güç, milyonlarca emekçinin örgütlü, birleşik gücüdür.

Yoldaşlar,

Öyleyse, partimizin öne koyduğu ulusal direnişi hazırlama görevi nedir?

Herşeyden önce, bu görev, yığınların arasında sabırlı çalışmalara yönelmektir. Özellikle, ağırlaşan ekonomik bunalımın geniş halk yığınlarının sırtına yüklediği artan işsizliğe, pahalılığa, yarından duyulan güvensizliğe, faşist diktatörlüğün her türlü zorbalığına ve adaletsizliğine karşı savaşımı örgütlemektir. Toplumun bütün ezilen, baskı altına alınan sınıf ve katmanlarına, işçi sınıfına, köylülüğe, esnaf ve zanaatçılara, serbest meslek sahiplerine, gençliğe, kadınlara, bilim adamlarına seslenmek, onların günlük istemleri temelinde eyleme geçmeleri için her türlü yardımı yapmaktır. Kürt halkına, faşist diktatörlüğe karşı işçi sınıfıyla birlikte eyleme geçmenin onun çıkarlarının gereği olduğunu anlatmak, ulusal ezginin, şovenizmin her belirtisine karşı Kürt hal-

kının tepkilerini eyleme dönüştürmek için çalışmaktır.

Bu aynı zamanda, barış ve silahsızlanma istemlerini öne sürerek, demokrasi güçlerinin tabanını sürekli genişletmek, Amerikan emperyalizminin Türkiye üzerindeki planlarını açığa vurmak yoluyla, yığınların, bu arada ordudaki subay, assubay ve erlerin yurtseverliğine başvurmak görevidir.

Ulusal çapta direniş bir günde ortaya çıkmaz. Cunta bu direnişin nesnel sosyal-politik temelini kaçınılmazlıkla hazırlıyor. Partimizin ödevi, bu süreci hızlandırmak için yığınların en küçük direnişlerini vargüçle desteklemek, bunları genişletmeye ve derinleştirmeye çalışmaktır.

Bir tek çağrıyla, bir tek kararla ya da birbirinden kopuk çalışmalarla, yani güçleri her zaman bir tek noktada toplama görevini yerine getirmeden güçlü protesto kampanyaları hazırlamak olanaksızdır. Düşmanın kat kat üstün güçleri karşısında parti, güçlerini her zaman düşmanın en zayıf yanına yıgarak kullanmasını artık öğrenmelidir. İyi hazırlanmış, planlanmış, tüm güçlerimizin seferber edildiği politik kampanyalar, protesto hareketleri örgütlemek görevini artık başarmalıyız. Çok basit istemler çevresinde de olsa, yığınsal her protesto eylemi, faşist diktatörlüğü yıkmak için ileriye doğru atılmış büyük bir adım olacaktır.

Değerli yoldaşlar,

Yığınların savaştaki birliği, bağlaşıklığı... İşte asıl olan budur. Ulusal çapta direniş halkın, cuntaya karşı tüm sınıf ve katmanların görevidir. İşçi sınıfının birliği bu direnişin utkusu için temel koşuldur. Partimizin değişik politik güçlerle işbirliği, eylem birliği, politik blok kurma çabalarının amacı, oligarşinin faşist diktatörlüğüne karşı olan sınıf ve katmanları ortak amaçlar çevresinde birleştirmektir.

O nedenle, ulusal direniş hazırlama görevi sol güçlerin ve tüm ulusal demokratik parti ve grupların, Kürt ulusal hareketinin işbirliği için aralıksız çalışmayı

gerektirmektedir.

Günümüzde böylesine geniş bir politik eylem birliği için geniş olanaklar vardır. Daha şimdiden, ülkemizde amaçları bakımından birbirinden apayrı politik güçler faşist diktatörlüğe karşı, şu ya da bu ölçüde de olsa, muhalefet etmeye başlamıştır. Ama cuntaya karşı muhalefet türdeş değildir. Birincisi, geleneksel burjuva partilerinin oluşturduğu muhalefet hareketidir. CHP ve AP faşist diktatörlüğe muhalefet etmekle birlikte, bunların açık konumları yoktur. AP uzantısı DYP, faşist diktatörlüğün yerine işçi sınıfının, emekçilerin özgürlüklerini sınırlayan, baskıcı bir parlamenter rejimi savunuyor. CHP'nin kimi kesimlerine dayanan SODEP ise, burjuva demokratik özgürlükleri cunta anayasasının çerçevesi içinde genişletmekten söz ediyor.

İkincisi ise, sol güçlerin muhalefet hareketidir. Bu güçler faşist diktatörlüğün yıkılması ve 12 Eylül öncesi rejimden daha ileri bir demokrasi için savaşıyorlar.

Yoldaşlar,

Partimiz bu aşamada, her şeyden önce sol güçlerin birliğinin taşıdığı büyük önemin altını çiziyor. Bu konuda atılması gereken somut adımları kongremiz tartışmalıdır.

TKP, faşist diktatörlüğü yıkma ve halkın iradesini özgürce dile getireceği koşulları yaratma temelinde, kim olursa olsun herkesle işbirliğine hazırdır.

Faşist diktatörlüğe karşı CHP'nin kimi kesimleri AP çevreleriyle birlikte hareket ediyor. Bu, ilk bakışta cuntaya karşı bir işbirliği olmakla birlikte, pratikte, AP'nin önüne koyduğu emperyalizm yanlısı bir rejim değişikliği amacıyla CHP'nin uzlaşmasına yol açar ve CHP halk yığınlarının eylemine dayanmadığı için de, bu uzlaşma kaçınılmazlıkla AP'ye teslim olmaya varır. TKP, bu işbirliğinin sol güçleri yalıtılma yönünde gelişmesi tehlikesine dikkat çekiyor. CHP çevrelerinin böylesi bir tutuma yönelmesi, bu partiyi bir kez daha ağır sorumluluklarla karşı karşıya getirecektir.

TKP, faşist diktatörlüğün yıkılması ve onu yıkan tüm güçlerin geniş ulusal demokratik hükümetinin kurulması için her şeyden önce, işçi sınıfının birliği için çalışacak, sol güçlerin eylem birliğinin kalıcı bir biçime dönüşmesi için gereken her şeyi yapacak, CHP'yi ve MSP'yi sol güçlerle işbirliğine çekmek için gerekli girişimlerde bulunacak ve AP'nin faşist diktatörlüğe karşı çıkmasıyla bu partinin geniş tabanında oluşan cunta karşıtı tepkileri dikkate alarak, AP'li emekçileri savaşım cephesine çekmeye çalışacaktır.

Bariş ve ulusal demokrasi için

Değerli yoldaşlar,

Belirttiğimiz gibi, TKP'nin dolaysız politik amacı, faşist diktatörlüğü yıkmak ve ulusal demokratik güçlerin hükümetini kurmaktır. Partimiz bu uğurda verilecek savaşların, elde edilecek başarıların, bütünsel devrimci sürecin birinci aşaması olan antiemperyalist, demokratik devrim için elverişli koşullar yaratacağı inancındadır.

TKP'nin 1983 yılında yapılan MK Plenumu'nun onayladığı ve şimdi parti programında yer alan ulusal demokrasi, belirtildiği gibi, işçi sınıfının öncülüğünde, köylülüğün, orta katmanların, küçük ve orta kapitalist işletme sahiplerinin bağlaşıklığının erkiyle gerçekleştirilebilir. Bu savaşım sonucunda kurulacak hükümete katılan güçler arasında işçi sınıfının öncülük derecesi, partimizin o andaki konumlarının güçlülüğü ölçüsünde, parti, bağlaşıklarıyla birlikte ulusal demokrasi programını uygulamaya başlayacaktır.

Ulusal demokrasi programı özetle şunları içeriyor:

- Türkiye'nin dünya barışının korunmasına aktif katkıda bulunması, sosyalist ülkelerle, tüm komşularıyla barış içinde yanyana yaşaması; buna zarar veren, ABD ve NATO anlaşmalarının getirdiği tüm yükümlülüklerden kurtulması; ABD ve NATO'nun ülkemiz topraklarını ve silahlı kuvvetlerini üçüncü ülkelere karşı

tehdit ya da saldırı amaçlarıyla kullanmasına olanak verilmemesi; Türkiye'nin komşularıyla olan tüm anlaşmazlıklarını yalnızca barışçı yollardan çözme ilkesini uygulaması; tüm ülkelerle karşılıklı yarar ve eşitlik temelinde çok yönlü ilişkiler geliştirilmesi.

- Genel politik af çıkarılması; koğuşturmaların durdurulması; politik göçmenlerin yurttaşlık haklarının geri verilmesi, özgürce ülkeye dönmelerine izin verilmesi; 1982 Anayasa'sının iptal edilmesi ve 1961 Anayasa'sının demokratik ilkeleri temelinde ulusal demokratik bir anayasa yapılması; bu anayasayla tüm erkin, demokratik koşullarda oluşacak parlamentoya verilmesi; politik özgürlüklerin ve sendikal özgürlüklerin, düşünce ve vicdan özgürlüğünün eksiksiz sağlanması; faşist akımların yasaklanması; Kürt halkı üzerindeki ulusal baskıların kalkmasının sağlanması; devlet aygıtının ve özellikle ordunun faşistlerden, cunta kalıntılarından ve emperyalizmin ajanlarından arındırılması, tüm devlet aygıtının demokratik temeller üzerinde yeniden örgütlenmesi; ordunun ulusal bağımsızlığı ve demokratik kazanımları korumakla görevlendirilmesi.

- Ekonomik bağımlılığa son vermeyi amaçlayacak, demokratik bir toprak ve tarım reformunu gerçekleştirecek, yerli ve yabancı tekellerin, büyük burjuvazinin ayrıcalıklarına son verecek, eylemlerini sınırlayacak, aracı-vurguncu burjuvazinin eylemlerine son verecek, devlet ekonomik sektörünün öncülüğünde, endüstrileşmeye yönelecek, halkın ekonomik, sosyal, kültürel yaşam düzeyini yükseltmeyi, ulusal gelirin emekçiler yararına daha adaletli dağılımını amaçlayacak bir ekonomik ve sosyal politikanın uygulanması; NATO'nun dayattığı aşırı askersel harcamaların azaltılması.

Halk hareketi ve TKP

İŞÇİ SINIFININ SAVAŞIMI

Yoldaşlar,

Tezlerimizde, Türkiye işçi sınıfının durumu, özgürlükleri, gelişmişlik düzeyi gibi konularda bir dizi bilimsel analiz yapılmış, buradan partinin strateji ve taktiği açısından gerekli sonuçlar çıkartılmıştır. Burada, güncel ve yakıcı bir sorun üzerinde, işçi sınıfının sendikal örgütlenmesi üzerinde durmak gerekiyor.

Faşist diktatörlüğe karşı yığınsal bir halk hareketinin en önemli kolu işçi hareketidir. Öteyandan bugün cuntanın işçi sınıfının sendikal örgütlerine saldırısının boyutları ortadadır. Kongre bu sorunu ayrıntılı ele almalı, bu alandaki çalışmalara ilişkin somut görevler ortaya koymalıdır.

12 Eylül 1980 devirmesi öncesindeki işçi hareketine önemli ölçüde sınıf sendikacılığı yön veriyordu. Ne var ki, sendikal alandaki bölünmüşlük, en başta DİSK ve Türk-İş olarak sürüyordu. Bu iki sendikal konfederasyonun yanısıra, bağımsız sendikalar, çeşitli politik akımların örgütledikleri kimi başka federasyonlar da vardı. Zamanla bu bölünmüşlüğe, DİSK içinde sınıf sendikacılığını yalıtılma girişimleri de eklendi. Sınıf savaşım-ları içinde işçiler, sendikal bölünmüşlüğün ne denli

zararlı sonuçlar getirdiğini kavramaya başladılar. Tabanda, DİSK'li ve Türk-İş'li, bağımsız işçilerin birliği yolunda sağlıklı bir eğilim boy verdi. Bu eğilim, 12 Eylül devirmesinin hemen öncesindeki grevlerde, Hürcam-İş ile Kristal-İş ve Maden-İş ile Otomobil-İş arasındaki toplu sözleşmelerle ilgili eylem birliği biçimini aldı. Ama, işçi sınıfının sendikal birliği yolunda kalıcı, önemli adımlar atılamadı. Buna karşın, 12 Eylül öncesinde gelişen sınıf sendikacılığının potansiyellerini küçümsemek de yanlıştır. Bu potansiyel öylesinedir ki, işçiler, cuntanın sendikal hakları yok etmesine ve azgın saldırılarına karşın boyun eğmiyorlar. 12 Eylül sonrasında sınıf sendikacılığının geleneklerine dayanan birçok fabrikada küçük çaplı direnişler olmuş, bunların kimisi başarıya ulaşmıştır. Bu potansiyel ve birçok sendika önderinin yurtiçinde ve dışında savaşımlarını sürdürmesi bundan sonraki çalışmalar için güçlü bir temeldir.

12 Eylül 1980 devirmesinden sonra, TKP dışında hiçbir güç, sendikal savaşım konusunda açık, net bir tutum belirtmemiştir. TKP, devirmeden sonra, "eksiksiz sendikal haklar!" ve "DİSK'li sendikacılar özgürlük!" belgilerini attı. DİSK'li ve Türk-İş'li işçilerin birlikte savaşımına destek verdi. Parti, DİSK'in yeniden açılmasını, sendikal birliğin gönüllülük temelinde gerçekleştirilmesi ve özgür birlik sendikaları için zorunlu bir istem olarak öne sürdü. İşçileri, kapatılmayan sendikaların savaş gücünü koruyup yükseltmeye, sendikal özgürlükler ve haklar uğruna savaşımı öne almaya, sendikalara üye olma ve ayrılmanın serbest bırakılmasını talep etmeye çağırırdı. Sendikaların yasaklı kaldığı süre boyunca DİSK'li işçilere, birliklerini koruyarak Türk-İş'e yönelme yolunu gösterdi. Cuntanın ve Türk-İş yönetiminin bu konuda bir dizi engel çıkarması, bu politikanın cunta koşullarında sendikal birliği sağlama açısından taşıdığı devrimci özü gösteriyor.

Kongre, yeni Merkez Komitesi'ne tüm bu gelişmeleri, özellikle de yeni çıkarılan sendikalar ve toplu söz-

leşme yasasını ve yönetmelikleri dikkatle inceleme, engelleri, zorlukları ve olanakları doğru biçimde tartma ve bu alanda somut görevler ortaya koyma görevini vermedir.

12 Eylül 1980 sonrasında sendikal harekete ilişkin kimi bazı noktalara da değinmeden geçemeyiz. Bunların birincisi, CIA'ye bağlı AAFLİ'nin Türk-İş içindeki etkinliğini daha da artırmış olmasıdır. Bu, önümüzdeki dönemde, sendikal alandaki çalışmalara yansımaktır. İkincisi, 24 Ocak politikasının sonuçlarından, toplu iflaslar vb.'nin yanısıra gerici politik uygulamalardan da kaynaklanan yığınsal işçi çıkarmaların da katkıda bulunduğu, işsizlik sorunudur. İşsizlerin, en başta işsiz kalmış sanayi işçilerinin örgütlenmesi, bunların sendikalarla ve sendikal hareketle bağlarının kurulması için çalışmalar konusunda ciddi düşünmeliyiz.

Öte yandan kimi kardeş partilerin deneyimleri, baskı dönemlerinde işçi hareketinde ve sendikalarda reformist eğilimlerin ve ögelerin güç kazandığını gösteriyor. Bu da bizim için üzerinde ciddi düşünülmesi gereken bir sorundur. Bundan sonraki görevleri, çalışma biçimlerini saptarken, bu tehlikeye de dikkatimizi çevirmemiz gerekiyor.

Kısacası yoldaşlar, yığınsal halk hareketinin bu en önemli kolu konusunda zaman yitirmeden somut çalışmaları hızlandırmak zorundayız. Tekrar vurgulamak istiyorum. İşçi sınıfının sendikal birliği, yığınsal halk hareketinin temel taşıdır.

KÖYLÜ HAREKETİ VE TKP

Yoldaşlar,

İrdelediğimiz dönem içerisinde, köylü hareketi içinde dikkati çeken en önemli özellik, tarımsal amaçlı demokratik kooperatif hareketinin yükselmesidir. Demokratik

ilkeler çevresinde örgütlenen kooperatifçilik hareket, küçük ve orta köylülerin hatta zengin köylülerin güvenini kazandı. Kırsal alanda, küçük ve orta köylüleri yutmak isteyen güçlere karşı savaşında bir kalkan oldu. Bu kooperatif hareketinin önemli bir özelliği de, yığınsal halk hareketinin öteki kollarıyla, özellikle de işçi hareketiyle giderek yakın bağlar kurmasıdır.

Yine geride bıraktığımız dönemde, tarım işçilerinin sendikalaşması hız kazandı. Tarım işçilerinin eylemleri boy vermeye başladı.

Burjuva hükümetleri son yıllarda, özellikle 24 Ocak 1980'den sonra öteden beri uyguladıkları bir yöntemden, taban fiyatlarına yüksek fiyat biçerek köylü yığınlarını oy depoları yapma düzenlemesinden vazgeçmek zorunda kaldılar. Taban fiyatları düşük tutuluyor. Küçük ve orta üreticilerin yıkımı artıyor. Bu, kırsal alandaki sosyal ayrışmayı hızlandırıyor, 24 Ocak politikasının öteki öğeleriyle birleştiğinde geniş köylü yığınlarının ekonomik durumlarını daha da kötüleştiriyor.

Partimiz, 12 Eylül öncesinde, gerek demokratik kooperatif hareketini, gerekse tarım işçilerinin sendikalarda örgütlenmelerini, ekonomik ve sosyal hakları uğrunda savaşımını destekledi. Ama tezlerimizde de belirtildiği gibi, bu konuda hem daha derin, ayrıntılı araştırmalara, hem de köylü yığınları arasında daha aktif çalışmalara gerek vardır. Önümüzdeki dönemde, kırsal alandaki örgütlenme çalışmalarına ve köylü yığınlarının sorunlarına daha çok dikkat vermek durumundayız. Bu alandaki eksikliklerin tezelden giderilmesi zorunludur. Kongre, bu görevi partinin önüne koymalı, bu alandaki zayıflıkların aşılması yolunda somut önerilerde bulunmalıdır.

ORTA KATMANLAR

12 Eylül 1980 öncesi dönem, işçi sınıfının yalnızca köylülükle değil, aynı zamanda kent orta katmanlarının proleter olmayan emekçi kesimleriyle bağlaşıklığının da büyük önem taşıdığını ortaya koydu. Bu dönemde, orta katmanların ücret karşılığı çalışan kesimleriyle, özellikle de öğretmenler, teknik elemanlar, sağlık personeli, banka ve büro emekçileriyle işçi sınıfının savaş arkadaşlığı yeni boyutlar kazandı. Partimiz, kent orta katmanlarının güncel, ivedi istemleri uğruna savaşımını destekledi. İlerideki çalışmalar açısından, özellikle de faşizmin yıkılması açısından, kent orta katmanlarıyla bağlaşıklık sorunu büyük önem taşıyor.

Ülkemizdeki orta katmanların durumu ve konumları tezlerimizde ele alınıyor. Bu nedenle de burada, önümüzdeki çalışmalarda dikkat etmemiz gereken bir iki noktaya kısaca değinmekle yetineceğiz.

Bu kesimlerin politik tutumuyla, maddi durumu her zaman aynı değildir. Orta katmanlara özgü olan olgu, bu kesimlerde sosyal savaşıma katılmanın maddesel gerekleriyle ideolojik-politik yaklaşımlar arasındaki kopukluğun çok daha derin olmasıdır. Bu nedenle, bu kesimler içindeki çalışmalarda, onların değişken, çeşitli ruhsal yapılarını dikkate almak gerekiyor.

Bu olguları dikkate alarak yoldaşlar, önümüzdeki dönemde, kent orta katmanlarının eğilimlerini, politik tutumlarını daha ayrıntılı, daha bilimsel saptamak için çalışmalıyız.

Bu katmanlar arasına devrimci, ilerici bilinç tohumlarını ekmek, bu tohumları yetiştirip geliştirmek için somut yaşamın kanıtlarına sürekli başvurmanın önemi büyüktür. Ayrıca bu katmanların her bir kesimi içinde çalışırken, özgül ajitasyon, propaganda çalışmaları yürütmek gerektiğini de dikkate almalıyız. Yoksa sağ güçler, reformist güçler bu katmanların bu özgül özelliklerinden yararlanabilir ve bunları işçi sınıfına karşı kullanabilir.

24 Ocak programının ekonomik durumlarını daha da kötüleştirdiğini, demokratik hakların canalıcı önemini bu kesimler günlük yaşamlarında görüyorlar. Bu nedenle işçi sınıfı ve sol güçler, bu katmanları bağlaşıklığa çekmek için elverişli durumdadırlar. Önümüzdeki dönemde, orta katmanların bir hareketlilik kazanması olasılığı büyüktür.

KÜRT ULUSAL HAREKETİ

Türkiye, ulusal sorunun en keskin biçimlerde ortaya çıktığı ülkeler arasındadır. Kürt ulusu üzerindeki baskılar, 12 Eylül devirmesinden sonra daha da şiddetlendi. 12 Eylül'den bu yana Türkiye Kürdistan'ı, üstüste kuşatmalara, toplu işkencelere, toplu tutuklamalara, en insanlık dışı uygulamalara sahne oluyor. Irak Kürdistan'ına yönelik askersel operasyon öncesinde ve sonrasında, bu uygulamalar daha da canavarlaştı. Bu arada anayasaya, ceza yasalarıyla Kürtlere yeni yasaklar getirildi, baskılar artırıldı. Bugün Kürt halkı, hem yerli ve yabancı tekellerin, büyük toprak sahiplerinin, aracı ve tefecilerin, vurguncuların sömürüsü altındadır, hem de barbarca bir ulusal baskıyla karşı karşıyadır.

TKP, işçi sınıfının kurtuluşu ile Kürt halkının kurtuluşunu sınıksız birbirine bağlıyor. Partimiz, Marks'ın, "proletaryanın kurtuluşu tüm ezilen uluslar için kurtuluş sinyalıdır" sözünden hareket ediyor. Kürt ulusal sorununa işçi sınıfının çıkarları ve proleter enternasyonalizmi açısından yaklaşıyor. Dün olduğu gibi, bugün de, TKP, Kürt ulusunun kendi kaderini belirleme hakkını, ayrılma hakkını savunuyor. Kürtler üzerindeki ulusal baskılara karşı çıkıyor, Kürt yurtseverlerini bölücülükle suçlayan Türk şovenistlerinin amacı, Kürtleri zorla Türk devleti içinde tutma isteklerini gizleme çabasından başka bir şey değildir.

Kürt halkı, ülkemizde, ulusal baskı ve eşitsizliğe karşı ve ulusal hakları için yıllardır savaşıyor. Geçtiğimiz dönemde, bu savaşta sıçramalar, yeni gelişmeler oldu. Kürt devrimci demokratları güçlendiler, bugün Kürt ulusal hareketine damgalarını vuruyorlar. Bu akımlar, ezilen ulus milliyetçiliğinin olduğu kadar Marksizm-Leninizm'in de etkisi altındadırlar.

En amansız, en ağır saldırılara karşın, Kürt kent ve köylerinde bugün de yer yer kendiliğinden yığınsal direnişler oluyor. Kürt halkı, işçi sınıfının sağlam ve güvenilir bağlaşığı olduğunu bu koşullar altında da somut ortaya koyuyor. Diyarbakır cezaevindeki kahramanca direnişler, öteki cezaevlerindeki direnişlerle birlikte faşistlerin suratına inen ağır darbeler oluyor.

Partimizin en güçlü, en savaşkan örgütlerinden birisi, Türkiye Kürdistan'ında bulunuyor. Onlarca saldırıya, tutuklamalara, en ağır işkencelere ve en insanlık dışı uygulamalara karşın, komünistler, Türkiye Kürdistan'ındaki örgütlerini korumayı başardılar. Partimizin Kürt emekçileri içindeki saygınlığını artırdılar.

TKP, devrimci demokrat Kürt örgütleriyle eylem birliğine ve karşılıklı görüş değiş tokuşuna büyük önem veriyor. Partimiz, tüm ulusal demokratik güçlerin eylem birliğini savunurken Türk demokratik güçlerin saflarına sızan Türk şovenizmine karşı da savaşım yürütüyor. Kürt ulusu üzerindeki baskıları savunmakla demokrat olmanın bağdaşmayacağını gösteriyor. En geniş güçleri, Kürt ulusu üzerindeki baskılara son verilmesi için savaşıma çağırıyor.

BARIŞ HAREKETİ

Yoldaşlar,

Geçtiğimiz dönem boyunca Türkiye'de barış hareketi, yepyeni ve bir üst düzeyde yeniden örgütlendi. Dış politika ve barışın savunulması sorunu üzerindeki sessizlik perdesi yırtıldı. 1951'deki Barışseverler Cemiyeti'nden sonra, ikinci legal barış örgütü, Türkiye Barış Komitesi (Derneği) kuruldu. Öte yandan barış sorunu tüm öteki yığın örgütlerinin, işçi sendikalarının, kadın, gençlik, kooperatif ve meslek örgütlerinin, öğretmen hareketinin sahip çıktığı bir görev oldu. Bu dönemde Türkiye barış hareketinin elde ettiği deneyimlerden, bundan sonra ülkemizde, diktatörlük koşullarında da bir barış hareketinin örgütlenmesi ve yükseltilmesi için yararlanılmalıdır.

Nükleer bir dünya savaşı tehlikesinin önüne geçmek, ülkemizin böylesi bir savaşta yok olmasını ya da bir bölgesel savaşa sürüklenmesini engellemek, kısacası halkımızın yaşama hakkı için savaşım, yalnızca komünistleri değil, yaşamak isteyen herkesi ilgilendiren bir sorundur.

Öte yandan barış için savaşım ile yığınsal halk hareketinin tüm kollarının ivedi, yakıcı istemleri arasındaki sıkı bağ, diktatörlük koşullarında daha da somutlanıyor. Barış uğruna savaşım, en geniş güçlerin birliğini sağlamada, ülkemizdeki politik güçler oranını demokrasi yandaşları yararına değiştirmede önemli bir rol oynayacaktır.

Komünistler geçtiğimiz dönem barışın savunulması için vargüçle çalıştılar. Ama Türkiye barış hareketi komünistlerin değil, tüm gerçek barışsever güçlerin eseridir. Barış Komitesi (Derneği) yöneticilerini yargılayan savcı, ne derse desin, bu gerçeği değiştiremez.

Bugün, diktatörlük koşulları altında da komünistler, barış hareketinin yükseltilmesini yalnızca zorunlu bir görev olarak değil, aynı zamanda başarılması olanaklı

bir görev olarak görüyorlar. İşbirlikçi oligarşinin ABD emperyalizminin dümen suyundaki politikası, bu bir avuç azınlık dışında kalan ulusun ezici çoğunluğunun çıkarlarına ters düşüyor. Bu, önümüzdeki dönemde, tüm zorluklara karşın, barış hareketinin yeniden yükselebilmesi için nesnel bir temel oluyor. Bu nedenle komünistler, önümüzdeki dönemde, en geniş güçlerin barış hareketi içinde birleşmesini sağlamak için önceki deneyimlerinden çıkardıkları sonuçları değerlendirecek, bu alandaki çalışmalarını yetkinleştirerek sürdüreceklerdir.

Partimiz, bu sorunla ilgili ivedi görev ve istemleri MK'nin Nisan 1983 Plenumu'nda "Barış ve Ulusal Demokrasi İçin" başlıklı Eylem Programında ortaya koymuş, şimdi de 4. Program taslağında temel görevlerimiz arasında işlemiştir. Komünistler, parti programında yer alan hedeflerin ve istemlerin propagandasını yapacak, halkımızın yaşam hakkının savunulması için barış savaşımının en ön sıralarında yer alacaktır.

GENÇLİK HAREKETİ

Yoldaşlar,

Ülkemiz tarihinde gençlik, demokratik gençlik hareketinin köklü gelenekleri vardır. Darülfünun öğrencilerinin çıkışlarından, 6. Filoya karşı eylemlere dek uzanan bu gelenek, 15-16 Haziran'da, 1 Mayıs'larda işçi sınıfıyla bağlı savaşım deneyiyle zenginleşti. Diktatörlük koşullarında, SBF'deki yemek boykotunda ve ODTÜ'deki "Lale eylemi"nde vb. de öğrenci gençliğin bugün de susmadığı görüldü. 12 Eylül öncesinde faşist terörün durdurulması savaşımında yüzlerce genç can verdi. 12 Eylül sonrasında ilerici gençlik hareketi tüm baskılara karşın örgütlülüğünü önemli ölçüde koru-

yabildi. Türkiye işçi sınıfı ülkemiz gençliğini önemli bir bağlaşıklık olarak görüyor.

Geçtiğimiz dönem içerisinde gençlik hareketi içinde yeni gelişmeler oldu, kazanımlar sağlandı. Bunların başında işçi gençliğin ve çırakların örgütlenmesi geliyor. Gençlik hareketi içinde işçi gençlik ile öğrenci gençliğin bütünleştirilmesi yönündeki ardıcıl çabalar, gençliğin özgül istemleri uğruna savaşımları ile halkın ve ülkenin kurtuluşu uğruna savaşımın birbirine bağlanması, aynı zamanda "sol" radikal akımlara ve reformizme açık gençlik kesimlerinin kazanılması yolunda adımlar atılmasına da temel oldu. Bu dönemde edinilen deneyimlerden ve yapılan çalışmalardan çıkartılan dersler, diktatörlük koşullarında gençlik hareketinin örgütlenmesi ve yükselmesi için yapılan çalışmalara ışık tutuyor.

Burada bir eksikliğin altını çizmek gerekiyor. Geçtiğimiz dönemde gençlik hareketi, şu ya da bu ölçüde, eksiklikleri ve olumlu yanlarıyla, işçi gençliği, liseli gençliğe dek öğrenci gençliği kapsadığı halde, köylü gençlik içindeki çalışmalar ihmal edilmiştir. Köylerdeki gençlerin özgül sorunları, bambaşka yaşam koşulları vardır. Önümüzdeki dönemde, bu alandaki çalışmaların başlatılması, geniş yığınsal bir gençlik hareketinin örgütlenmesi için olduğu kadar, köylerde gericilik güçlerinin ve gerici ideolojilerin geriletilmesi bakımından da büyük önem taşıyor.

Faşist diktatörlüğün devrilmesi, ulusal demokrasinin kurulması için, adım adım örgütlenmesi zorunlu olan yığınsal halk direnişi içinde, gençlik hareketinin özgül ve önemli bir yer tutacağı açıktır. Gençlik içinde çalışan komünistler, ilerici gençliğin antiemperyalist, antifaşist, antişoven tüm gençliğin birliğinin sağlanması yolundaki çalışmalarını vargüçüyle destekliyor. TKP bir avuç faşist dışında genç kuşağın barış, demokrasi ve kendi özgül istemleri uğruna savaşımına büyük değer biçiyor. Gençliğin antimilitarist bir ruhta eğitim görevi önümüzde duruyor.

Cunta her alandaki gençlik düşmanı, genç insan düşmanı uygulamalarıyla, gençlik üzerindeki baskılarıyla, gençliği sindirmek ve yığınsal bir gençlik hareketinin önüne geçmek için her önlemini almaya çalışıyor. Komünistler, köklü geleneklere dayanan gençlik hareketinin faşist diktatörlük koşullarında da esnek, yaratıcı ve canlı örgütlenme biçimleri bulacağına inanıyor.

KADIN HAREKETİ

Yoldaşlar,

Geçtiğimiz dönemde Türkiye'de doğru amaçlı, görece yığınsal ve sağlıklı bir kadın hareketi ortaya çıktı. Ülkemizdeki kadınların durumu, sorunları, bunların ağırlığı üzerinde burada ayrıntılı durmayacağız. Ama geçtiğimiz dönem, kadın hareketi sıralarında çalışmanın yalnızca zorunlu değil, aynı zamanda ne denli olanaklı olduğunu kanıtlamıştır.

Kadın hareketinde atılan adımlar kolay olmamıştır. Geçtiğimiz dönemde komünistlerin bu alandaki çalışmalarında iki önemli başarı dikkati çekiyor. Birincisi, kadınların sorunlarına sosyal ve sınıfsal yaklaşımın getirilmesidir. Bu, tüm zorluklara karşın, kadın hareketinin kısa bir zamanda yükselmesinde ifade buldu. Komünistler, çalışmalarındaki tüm eksikliklere karşın, geniş kadın yığınlarını harekete geçirecek istemleri ve belgileri bulup ortaya atmayı başardılar. Can güvenliği ile, barış ülküsü ile analığın özelliklerini birleştirmede önemli bir rol oynadılar. İkincisi, bu alandaki çalışmaların genel olarak partinin yığınlar içindeki çalışmasına ışık tutan yanlar taşımasıdır. Politik bakımdan geri, çoğunluğu okuma yazma bilmeyen, ağır sosyal baskılar altında bulunan kadınların harekete kazanılması için yapılan çalışmalar, önümüzdeki dönemde

yığınlar içindeki tüm çalışmalarımız açısından incelenmelidir. Bu deneyimler, yalnız bize en yakın, bize en açık kesimler içinde değil, bize açık olmayan, politik bakımdan geri kesimler içinde de çalışmada yakalanacak bir anahtardır. Bu alandaki kazanımlar, bugün kadın hareketi açısından kimi legal olanakların varlığını başarıyla değerlendirme perspektifini getiriyor. Önümüzdeki çalışmalarda buna dikkat çevirmeliyiz.

Faşist diktatörlük koşullarında, burjuvazi şimdi "feminizm" denilen akımı ülkemize taşımaya çalışıyor. Bu akıma karşı ideolojik savaşım hangi görüşten olursa olsun kadınların barış uğruna savaşıma kazanılması için savaşımıla birleştirilmelidir.

İlerici kadın hareketinin çünkü potansiyeli, diktatörlük koşulları altında bile legal, yarı-legal örgüt biçimlerini yaratıyor. Bu yöndeki her başarı faşist cuntaya karşı yığınsal halk direnişinin adım adım örgütlenmesinde değerli bir işlev görecektir. Diğer yandan parti temel örgütlerimizdeki kadın yoldaşlar ve sempatizanlar partimizin yığın bağlarını güçlendirmede büyük işlev görüyorlar. Tutuklu aileleriyle dayanışma, barış uğruna savaşım, 24 Ocak ekonomik programının sonuçlarına karşı direniş bu alanda en geniş güçleri birleştirecek, kadın hareketinin yeniden yükselmesini sağlayacak temeller oluyor.

İzin verirsiniz yoldaşlar, özellikle şunu vurgulamak istiyorum. Türkiye Komünist Partisi sıralarında yer alan kadın yoldaşlarımız, gerek 12 Eylül öncesindeki çalışmalarıyla, gereksel askersel devirmeden sonra yığıt, özverili, direngen tutum ve çalışmalarıyla Kara Fatmaların, Cemile yoldaşlarımızın başlattığı gelenekleri sürdürüyorlar. Partimiz, işkencede başını dik tutan, gizlilik koşullarında yılmadan savaşan kadın yoldaşlarımızla onur duyuyor.

Parti Programı üstüne

Değerli yoldaşlar,

TKP MK Kongreye yeni parti program taslağını sunmuş bulunuyor. Buraya kadar belirttiğimiz gerek uluslararası alandaki, gerekse ülkemizdeki sosyal ekonomik ve politik alandaki yeni gelişmeler, partimizin stratejisinin yeniden ele alınmasını ve hemen bugünden öne konacak ivedi politik görevlerin saptanmasını zorunlu kılmıştır.

Burada söz konusu olan, 1970 sonlarından bu yana, emperyalizmin, özellikle Amerikan emperyalizminin başını çektiği NATO egemen çevrelerinin yumuşamayı baltalama, nükleer silahlanma yarışını tırmandırma, sosyalist ülkelerle çatışma, ulusal kurtuluş hareketlerini zorla bastırma ve tüm kapitalist ülkelerdeki emekçilerden "sosyal öğ" alma eğiliminin nitelikçe yeni bir aşamaya yükselmesidir. Bu, tüm ülkelerde, özellikle bizim gibi emperyalizmin çeperinde yer alan kapitalist ülkelerde, her alanda gericiliği körükleyen ve Reagan'ın başlattığı "komünizme karşı haçlı seferi"yle eşgüdüm içinde sürdürülen çılgınca bir politikadır.

Nükleer savaş tehlikesinin ciddi boyutlara yükselmesi ülkemizdeki faşist diktatörlüğe karşı savaşımı çökyönlü etkiliyor ve barış uğrunda savaşımla diktatörlüğü yıkmaya ve ulusal demokrasiyi kurma savaşımı arasında varolan bağ, çok daha dolaysız bir duruma getiriyor.

de, hemen yerine getirilmesi, ivedilikle çözülmesi gereken görevle işe başlamasından daha doğru, mantıklı ne olabilir? İşte yoldaşlar, yeni program taslağımızda devrimin ilk aşaması ve onun başlangıç adımı olarak ulusal demokrasi üstüne söylenecekler bu kadardır.

Yoldaşlar,

Parti programımız kapitalizmin somut analizine dayanıyor. Tezlerimizde, Türkiye'de kapitalizmin gelişme özellikleri, yapısal bunalım ve bunların devrimci sürece etkileri ayrıntılı olarak işlenmiştir. Kongre bu tezleri tartışacak ve karara bağlayacaktır. Tezlerde dile getirilen, ancak hemüz yeterince temellendirilmediği kanısına vardığımız kimi saptamalar olursa, bunlar çıkartılabilir, kimileri kongrenin yapacağı katkılarla düzeltilebilir. Burada, kimi yönetsel sorunlara ve bazı sonuçlara değinmek yeterli olacaktır.

Kapitalizmin analizinde bizim çıkış noktamız, Marksist-Leninist teoridir, onun kapitalizme özgü genel yasallıklara ilişkin öğretisidir, Lenin'in emperyalizm teorisidir ve çağdaş dünya kapitalizminin Marksist-Leninist ekonomi politığıdır. Türkiye'de kapitalist gelişme tüm özgüllüklerine karşın bu eşsiz teoriyi tümüyle doğruluyor. Vardığımız sonuç şudur: Türkiye'ye özgü, başka yerde eşine rastlanmayan bir kapitalizmden söz etmek bilim dışıdır. Türkiye'de kapitalizm Osmanlı feodalizminin bağrında doğdu ve giderek egemen üretim tarzına dönüştü. Bugün onun bağrında, sermayenin yoğunlaşması, merkezileşmesi ve tekelleşmesi süreçleri yaşanıyor.

İkinci olarak, kapitalizmin bugünkü gelişme düzeyi ile onun gelişmesindeki ana eğilimler arasında doğru bir bağ kurmak büyük önem taşıyor. Yalnızca bugünkü somut verilerden hareket etmek, gelişmenin ana eğilimlerini ikincil önemde saymak, ülkemizdeki kapitalist gelişmeyi tek yanlı yorumlamaya, onu olduğundan da geri düzeyde göstermeye yol açar. Buna karşılık, gelişmenin ana eğilimlerini mutlaklaştırmak ve bugünkü

gelişme düzeyini, geçmişle kıyaslamakla yetinmek tersi sonuç doğurur; Türkiye'yi kapitalizmin gelişmesinin son aşamasında, tekelci kapitalizm, emperyalizm aşamasında sanmaya yol açar. Öte yandan, üretici güçlerle üretim ilişkileri arasındaki diyalektik bağ da kopartmamak gerekir. Türkiye'deki kapitalist gelişmeyi, yalnızca ya da en başta üretici güçlerin gelişkinlik derecesi açısından açıklamak, geri kalmışlığı saptamak yeterli değildir. Bu, örneğin tekelci mülkiyet ilişkisini gözden kaçırmaya götürür. Ama eğer yalnızca bu üretim ilişkisinin değerlendirilmesiyle yetinilirse, bu kez de, Türkiye'de tekelci mülkiyet ilişkilerinin varlığı Türkiye'nin emperyalist aşamaya geldiği yolundaki yorumlara varabilir. Biz, Türkiye'de kapitalizmin gelişme özelliklerini açıklarken soruna çok yönlü yaklaşmalıyız. Analizimizde, Türkiye'ye özgü tüm özellikleri hesaba katmalıyız. Tezlerde yapılmaya çalışılan budur. Vardığımız sonuca gelince, onu şöylece özetleyebiliriz: Türkiye, orta derecede gelişmiş kapitalist ülkeler grubunun alt sıralarında yer alan bir tarım-sanayi ülkesidir. Türkiye'de kapitalizm egemen üretim biçimidir. Üretici güçlerde görece gerilik, çok yapıllık ve bağımlılık Türkiye kapitalizminin özellikleridir. Devlet işletmeleri üzerinde her geçen gün etkisini arttıran özel kapitalist tekelci sermayenin konumlarını güçlendirmesi Türkiye ekonomisinde ana eğilimdir.

Üçüncüsü, kapitalizmin gelişmesine ilişkin gerçekçi öngörülerde bulunmak için -ki bu partinin devrimci stratejisi için zorunludur- kapitalizmin eşitsiz gelişme yasasıyla, Türkiye kapitalizminin dünya kapitalist sistemindeki (işbölümündeki) yeri arasında bağlantıya dikkat etmek gerekir. Bu önemlidir. Çünkü emperyalizme bağımlı gelişmekte olan ülkelerde kapitalizmin gelişemeyeceği gibi vülger bir sonuç, bizim ülkemizin tarihi tarafından doğrulanmıyor. Pratik eşitsiz gelişme yasasını doğruluyor. Türkiye'de 1960 ortalarından 1970 ortalarına kadar elde edilen büyüme hızları, birçok

kapitalist ÷lkeye göre ileridir. Güncel durum durağanlıkla belirlense de, teorimiz, gelecek için de böylesi gelişmeleri dışlamıyor. Buna bir de, emperyalizmin reel sosyalizm karşısında, Türkiye gibi sömürülen ÷lkelere kimi ödünler vermek zorunda kaldığını da eklemek gerekiyor. Bu etkenlere karşılık, Türkiye'nin emperyalist sistem içinde bağımlı yeri, kapitalist işbölümünde tarım-sanayi ÷lkesi olarak aldığı geri yer (sanayi ürünlerinin tarım zararına eşitsiz değişimi) ve bu yeri nitelikçe değiştirmeye elverecek stratejik hammadde ve enerji kaynaklarına sahip olmaması, onun, gelişmiş kapitalist ÷lkeler düzeyine pratikte ulaşamayacağını, bu ÷lkelerle Türkiye arasındaki uçurumun kapitalizm çerçevesinde kalınarak hiçbir zaman kapanamayacağını kanıtıyor.

Bütün bunlardan vardığımız sonuçlar ve öngörüler şöyledir:

- Türkiye'de kapitalizmin gelişme potansiyellerini kütçümsemek yanlışır. Kapitalizmin gelişmesiyle kapitalizmin temel çelişkisi, üretimin sosyal karakteri ile ona sahip olmanın özel kapitalist karakteri arasındaki, emekle sermaye arasındaki çelişki daha keskinleşecektir. Bu çelişkinin yanında, ondan türeyen, tekelci sermayeyle tekel dışı sınıf ve katmanlar arasındaki çelişki de büyüyecektir. Kapitalist gelişme, topraktaki büyük mülkiyetle, köylü yığınları arasındaki çelişkiyi daha da uzlaşmaz duruma getirecektir. Ulusal ezgi altındaki Kürt halkının işbirlikçi oligarşiyile çelişkisi, kapitalizmin bölgesel eşitsizlikleri derinleştiren gelişmesiyle daha keskinleşecektir.

- Türkiye'de kapitalizmin gelişmesi, onun dünya kapitalist sistemi içindeki bağımlı ve geri yerini değiştiremez. Gelişmiş kapitalist ÷lkelerle Türkiye arasındaki uçurum Türkiye zararına derinleşmeye devam edecektir. O nedenle, emperyalizmle Türkiye halkı ve ulusal burjuvazi arasındaki çelişki kaçınılmazlıkla keskinleşecektir.

- Bağımlılık, üretici güçlerdeki görece gerilik ve

çok yapıllık koşullarında gelişen kapitalizmin bunalımı yapısaldır ve süregendir. Türkiye'de kapitalizmin görece barışçı ve istikrarlı gelişmesi söz konusu olamaz. Tersine o, ancak tüm çelişkileri daha da keskinleştirerek gelişebilir. Öte yandan reel sosyalizmin güçlenmesine karşılık, dünya kapitalist sisteminin genel bunalımının derinleşmesi, devresel bunalımların genel bunalımla içiçe girmesi, bir bütün olarak dünya kapitalist sistemini istikrarsızlaştırıyor. Reel sosyalizmin gücü karşısında, emperyalist ÷lkelerin politikasında sürekli zigzaglar ortaya çıkıyor. Bu durum, emperyalizmin saldırgan askersel blokuna bağılı olan Türkiye'nin sosyal, ekonomik ve politik istikrarsızlığını olağanüstü artırıcı bir etken oluyor.

Tüm bunlar, devrimci sürecin güçlenmesine, buna karşılık eşitsiz ve çelişkili gelişmesine; sınıf savaşımının artan ölçüde sertleşmesine; değişik sınıf ve katmanların devrimci sürece katılmasıyla, onun temelinin genişlemesine, buna karşılık istikrarsız öğelerin olumsuz etkilerde bulunmasına, devlet erkinin sınıfsal tabanının daralmasına ve egemen oligarşinin yönetme zorluklarına, buna karşılık devlet erkinin artan ölçüde gericileşmesine, militaristleşmesine ve saldırganlaşmasına; sosyal, politik bunalımların birbirini izlemesine neden oluyor ve olacaktır.

Biz bu analizden, parti stratejisi açısından çok önemli sonuçlar çıkartıyoruz.

Birincisi, Türkiye'de sosyalizm için minimum maddesel ön koşullar vardır. Bu, devrimin bütünsel tek bir süreç olarak gelişmesinin nesnel temeli olacaktır.

İkincisi, Türkiye kapitalizminin bağındaki çelişkiler yumağı, devrimci sürecin başlıca iki aşamaya ayrılacağını (antiemperyalist, demokratik halk aşaması ve sosyalist aşama) gösteriyor.

Üçüncüsü, Türkiye kapitalizminin derin istikrarsızlığı ve onun yol açtığı politik üst yapıdaki istikrarsızlık, devrimin ilk aşamasının kendi içinde (o andaki güçler

oranının zorunlu kıldığı özgül hedeflerce belirlenen) basamaklardan geçerek tamamlanacağını gösteriyor.

Dördüncüsü, devrimin itici güçlerinin ve potansiyel güçlerinin tek bir cephede birleşmesi hem olanaklı, hem de zorunludur. Öte yandan devrimci sürece katılanların çıkarı, sosyalist ülkelerle bağlaşıklık kurmayı gerektiriyor.

Beşincisi, devrimci sürece katılan ya da katılacak olan proleter olmayan sınıf ve katmanların çıkarlarının işçi sınıfının çıkarlarıyla yakınlaşması ve devrimin potansiyel güçleri arasına giren ulusal burjuvazinin ardıcılısızlığı, istikrarsızlığı, işçi sınıfının öncülüğünü hem olanaklı hem de zorunlu kılıyor.

Altıncısı, devlet erkinin artan gericileşmesi ve emperyalizmin Türkiye üzerindeki hegemonyası koşullarında ortaya çıkan derin bunalımlar devrimin barışçıl yoldan gelişmesini engelliyor.

Yedincisi, bütün bunlar, devrimci süreçte sübjektif faktörün taşıdığı büyük ve artan önemi kanıtıyor ve devrimin politik ordusunu hazırlamada temel sorunun TKP'ni güçlendirmek olduğunu ortaya koyuyor.

İşte geçtiğimiz on yıl bize bu sonuçları çıkartma olanağı veriyor.

Partinin durumu

Değerli yoldaşlar,

Partimizin 1973 yılı ile 1983 yılı arasındaki çalışmalarını burada bütün ayrıntılarıyla ele almak söz konusu değildir.

1973 yılında başlayan partinin yeni örgütlenme çalışmaları bu on yıl boyunca değişik politik koşullar altında sürdü. Parti yetmişli yılların ortalarına kadar legal olanakların görece genişlediği ve yığınların eylemliliğinin yükseldiği koşullarda, daha sonra da, 12 Eylül darbesine kadar legal olanakların daraldığı ve faşist terörün tırmandığı koşullarda ve 12 Eylül 1980'den bu yana da generallerin terörist diktatörlüğü altında çalışmalarını yürüttü. Bu yıllar, partimiz için son derecede zengin deney yılları oldu. Savaşan parti, elbette bu dönem boyunca yanlışlar da yaptı, bir çok zayıflıkları zamanında gideremedi. Ama, on yıl sonucunda, sıralarını arındırmış, birliğini daha da güçlendirmiş, sınıf savaşımının çetin koşullarında çelikleşmiş bir parti ortaya çıktı.

1973-1977 DÖNEMİ

24 Mayıs 1973 tarihli özel bir oturumunda PB, hem uluslararası alanda ortaya çıkan yumuşama koşullarını, hem de ülkede 12 Mart rejiminin giderek çözülmesini ve işçi sınıfı ve halk hareketinin yükselmesini dikkate aldı. Bu koşullarda Türkiye'de işçi sınıfı hareketinin ve tüm antiemperyalist demokratik hareketin ancak güçlü bir komünist partisi ile başarıya ulaşacağı gerçeğinden hareket etti.

Parti, ülkede güçlü bir örgütsel atılıma geçmenin hem zorunlu, hem de olanaklı olduğunu saptadı. Parti, Batı Avrupa'yı önemli bir köprübaşı olarak kullandı. Öteyandan MK organı Atılım'ı 8 Ocak 1974'de yayınlamaya başladı. 12 Mart döneminden gerekli dersleri çıkaran, birbirinden kopuk, Marksizm-Leninizm'den esinlenen ve proleter enternasyonalizmine yönelen parti sempati-zanı grupların sıralarından en yetenekli devrimcileri örgütlemeye yoluna koyuldu.

Bu dönem, partinin yeni yönetici kadrolarını yaratma, bir bakıma kadrolaşma yıllarıydı. 1977 yılına gelindiğinde parti alınan kararların ilk aşamasını genel olarak yerine getirmiş oldu.

Partinin daha sonraki yıllarda güçlenmesinin temel olan bu dönemdeki çalışmalar, aynı zamanda nesnel ve öznel nedenlere dayalı önemli zayıflıklar da taşıyordu.

Gerçi parti, Marksizm-Leninizmin genel teorisiyle silahlıydı ve her zaman proleter enternasyonalizmi ilkelerinin sadık bir uygulayıcısı oldu. Buna karşılık, bu teoriyi ülkenin koşullarına yaratıcılıkla uygulamaya elverecek yeterlikte ideolojik bir hazırlık söz konusu değildi. Geçmiş savaşlarda deney kazanmış eski parti kadroları, değişik nedenlerle partide artık büyük ölçüde görev alamıyorlardı. Öte yandan parti, ilk örgütlenme yıllarında örgütlediği ve sorumluluk verdiği kadroları yeterli ölçüde deneyden geçirme olanağı

bulamadı. Her alanda (ideolojik çalışma, örgütlenme vb. alanlarında uzmanlaşmış kadroların yok olduğu açıkken, daha en baştan kadro yetiştirme politikasının gündeme alınmaması bugüne kadar olumsuz sonuçlarını duyurdu.

1977-1980 DÖNEMİ

1977'de yapılan TKP Ulusal Konferansı ile partimiz yurt çapında örgütlenme dönemine geçti. Konferans, 1973 atılım döneminin koşullarının bir sonucu olan, çeşitli ayrı gruplardan partiye üye gelmesi ile ortaya çıkmış grup kalıntılarını parti potası içinde eritme, bu konferansla onaylanan tüzük ve program temelinde partinin ideolojik-politik birliğini sağlama ve yurt çapında örgütlenme görevlerini saptadı. Ayrıca sendikalar, gençlik, kadın, köylü hareketi ve eylembirliği çalışmaları için partinin rotasını çizdi.

Bu dönem, TKP'nin legal olanaklardan yararlanarak yığınlar içinde etkisini hızla artırdığı bir dönem oldu. Hemen hemen tüm parti üyelerimiz bu dönemin çalışmalarına, gelişmelere partili ya da aktif sempati-zan olarak katıldılar ve bu nedenle bu dönemi ve yapılan çalışmaları, tezlerde de yer verildiği biçimde ayrıntıları ile biliyorlar. Burada bunları tekrarlamayalım. Genel bir değerlendirme yapmak gerekirse şu noktalar üzerinde durulması yararlı olacaktır:

TKP, illegal ve yeni kadrolarla güçlenmiş bir parti olarak bu dönemde legal olanakları en geniş ölçüde kullanabilen bir parti oldu. Bu küçümsenemez bir sonuçtur. Bunu uzun illegal dönem yaşamış, komünist partisinin sesini yığınlara duyurabilmek için iğne deliğinden bile yararlanmaya çalışmış komünistler daha iyi değerlendirebilirler. Bugün demokratik olanakların yok-

olduğu diktatörlük koşullarında bizler de, sanıyorum ki, bunu daha iyi kavırıyoruz. Ne denli yetersiz olursa olsun, demokrasinin sınıf savaşımı için önemini şimdi herkes daha iyi görebiliyor.

Ancak, bu dönem, özellikle 1977 dönemi, legale çıkma beklentisinin yarattığı ciddi olumsuzlukları da içinde taşıyor. Legale çıkmak için savaş vermeyi komünistler hiçbir dönem gözardı etmemelidirler. Bu başka birşey, koşulları olmadığı halde legale çıkma umuduna kapılmak başka bir şeydir. Bunun sonucu, partinin illegal örgütlenmesine verilen dikkat zayıf kalmıştır. Özellikle partinin örgütsel olarak hızla büyüdüğü, ama bunun yanı sıra niteliksel zayıflıklarının da bulunduğu koşullarda, partinin illegal örgütlenmesine olağanüstü dikkat vermemenin yanlışlığı daha sonra kendini bir dizi olumsuz sonuçlar yaratarak gösterdi. Bunlardan biri, parti içinde fraksiyoncu eğilimlere elverişli bir ortamın doğması, diğeri parti saflarını polise, ajanlara karşı korumada ortaya çıkan son derecede tehlikeli zayıflıktır. "İşçinin Sesi" adlı "sol" oportünist fraksiyoncu grup ve daha sonra H.Erdal bu zayıflıklardan yararlanmak istemiştir. Bugün her tür fraksiyonculuğu, oportünizmi doğuran provokatörlere ve polis ajanlarına olanak yaratan bu zayıflıklar önemli ölçüde giderilmiştir. Ama daha sonra Ankara'da çıkan "sol" lar gibi son derece cılız fraksiyoncu çırpınışlar da olmamış değildir. Yine de beklenmelidir. 5. Kongremiz bu zayıflıkları kökünden gidermenin koşullarını hazırlayacaktır.

Yoldaşlar,

1977-1980 döneminin önemli karakteristik bir yönü üzerinde de durmak istiyorum. Bu dönemde hızla yükselen, azgınlaşan faşist teröre komünistler yığılçegöğüs gerdiler. Pek çok yoldaş ve sempatizan faşist teröre karşı savaşta canını verdi. Onların anısını her zaman saygıyla anacağız. 5.Kongremiz karar almalı ve ölen parti üyelerimizin, sempatizanlarımızın ve tüm ilerici-lerin anılarını yüceltecek bir çalışma için yeni seçile-

cek MK'ne görev vermelidir.

Faşist teröre karşı savaşta partimiz, halkımızın can güvenliği için aktif savaştı. Kurulan can güvenliği komiteleri yığınların ortaya çıkardığı, partimizin geliştirdiği örgütlerdir. Biz, faşist teröristlere karşı yeri geldiğinde, yığınlarla birlikte, yığınların, ilerici-lerin can güvenliğini, silaha başvurarak da koruduk. Yanlış olan bu değildir. Yanlış olan yığınların dışında, yersiz ve amatörce silahla oynamaktır. Sıralarımızda böylesi yanlışlar da görüldü.

TKP, 1977 seçimleri ve 1979 ara seçimlerinde parlamenter savaş yöntemlerini de olanakları ölçüsünde kullanmaktan geri durmadı. Bu da doğrudur. Görülüyor ki, partimiz koşullara göre sınıf savaşımının getirdiği her tür savaşım yöntemine, hiçbirini mutlaklaştırmadan başvurdu. Bu yarına kalacak, kalması gereken bir derstir.

1980-83 DÖNEMİ

1980 TKP MK Plenumu ilk kez örgüt sorunlarını genişlemesine ele aldı. Parti, dikkatini parti örgütlerinin zayıflıklarını gidermeye ve onları güçlendirmeye, parti yaşamını yükseltmeye, parti içi eğitimi gerçekleştirmeye ve önemli olarak da yaklaşan darbe tehlikesine çevirdi ve bir dizi önlemleri karar altına aldı. Daha sonra yapılan PB toplantısında darbe tehlikesine karşı daha ayrıntılı önlemler alındı. Ülke içinde yönetici merkez oluşturuldu.

Birlikmiş örgütsel sorunların çözümü için kurulan örgüt bürosu önce parti örgütlerinin durumunu, zayıflıklarını saptamayla işe başladı. Aynı zamanda darbe tehlikesine karşı önlemler uygulanmaya başlandı. Bu önlemler elbette çok önceden alınmalıydı. Ama gene de, partinin karar altına aldığı bu gecikmiş önlemler bile, eğer her yörede aynı hızla gerçekleştirilmiş ol-

saydı, bazı yerlerde açıkça gözardı edilmiş olmasaydı, partimize gelen darbe bir ölçüde daha hafif olabilirdi. Bu noktada, önemli bir görevi elinde tutan H.Erdal'ın önlemleri baltalayıcı çabalarını da unutmamak gerekir.

Partimize gelen darbe, tezlerde belirtilen nedenlerle de bağlı olarak bu koşullar altında partimize ağır zarar verdi.

MİT kaynaklı burjuva basınının bir kısmı 2000, bir kısmı 4000 TKP'linin tutuklandığını yazdı. Gerçekte yaklaşık ... yoldaş tutuklanmıştı. Bu sayı bugün ... dolaylarındadır. Ama tutuklamalar sürüyor.

TKP davalarına cunta büyük umut bağladı. Partimizi terörist gibi, casus örgütü gibi göstermeye kalktı. Bu da tutmadı. Böylece TKP davaları cunta açısından politik olarak çürüdü. Bazı davalar sonuçlandı. TKP Gölcük davasında 145 kişi 4 yıl ile 10 yıl arasında hapis cezalarına çarptırıldı. 110 kişi beraat etti. 8 kişi ayrı yargılanıyor. 20 kişi hakkında giyabi tutuklama kararı verildi. İzmir'de 8'i tutuklu 19 kişi hakkında 5-15 yıl hapis cezası isteniyor. Diyarbakır'da TKP'li oldukları gerekçesi ile 83 kişinin yargılanması başlayacak. Adana-Mersin davasında 50 kişiye 6 yıldan 16 yıla kadar ağır hapis cezaları verildi. Ankara ve İstanbul TKP davaları sürüyor.

Tutukevlerindeki yoldaşlarımızın polislin tüm provokasyonlarına karşı partimizin birliğini korumada, tutuklular arasındaki dayanışmayı sağlamada gösterdikleri çabalar ve aldıkları başarılı sonuçlar göğsümüzü kabartıyor. Onları kongremizin önünde selamlıyoruz. Tutuklu yoldaşları zindanlarda polislin, cuntanın pençesine terkmemek için TKP elinden gelen herşeyi yapmalıdır. Tutuklular ve tutuklu aileleriyle dayanışma çok yetersiz ve dağınıktır. Bu çalışmalar güçlendirilmeli, yeni seçilecek MK'ne bu görev verilmelidir.

Darbe sonrasında partimiz, yönetimin ezici çoğunluğunu ve yönetici çekirdek kadrolarını korumayı başardı. Bu güçle 1981 TKP MK Plenumu toplandı.

Bu tarihten sonra adım adım kopan bağlar yeniden kurulmaya, merkez organımız Atılım, ilk başta çok

sınırlı, daha sonra ise daha geniş dağıtılmaya başlandı. Günlük parti çalışmaları darbe öncesine oranla kuşkusuz çok dağınık da olsa, adım adım daha düzenli bir işleyiş kazandı.

Polise karşı partimizin bozulan gizliliğini yeniden sağlamak için çok zor, ama olumlu sonuçları olan bir çalışma içine girildi. Pek çok yoldaşımızın tutuklanmasına neden olan bir polis ajanı ortaya çıkarıldı.

Diğer yandan parti örgütleri ile parti merkezimizin haberleşmesi Mayıs darbesinden bu yana, zaman zaman aksasa da, kesintisiz sürdü.

Polis tarafından aranan yoldaşlarımızın yurt dışında çıkarılması çalışmaları da, H.Erdal'ın görevini devrederken olanakları kökten yoketmesine karşın başarılı olarak sürdü.

Bu dönemde Batı Avrupa'daki çalışmalarımız da hız kazandı. Göçmen işçiler arasında partimizin saygınlığı arttı. Yurtdışı parti örgütlerinin sayısı bir kat arttı, böylece 1-1,5 yıl içinde hemen hemen bütün Batı Avrupa ülkelerinde parti örgütleri kurulmuş oldu.

Zayıflıklara ve pek çok eksik yanlara ve deneyimsizliklere karşın Türkiye ile dayanışma çalışmaları etkili oldu. Özellikle Anayasa Konferansı ve diğer eylemler bu dönemin başarılı eylemleridir.

Özetle söylersek, bugün partimiz memlekette toparlanma dönemini güçlendirme dönemine bağlama noktasına yükselmiştir. Bu durum Mayıs sonrası ile karşılaştırıldığında önemli bir yol alındığını gösteriyor. Ama bu, bağ kopukluklarının hiç olmadığı anlamına gelmediği gibi, parti örgütlerimizin günlük çalışmalarını eskisi gibi düzenli yürütebildikleri, sorunların olmadığı anlamına da gelmiyor. Tersine örgütlerimizin dağ gibi birikmiş sorunları vardır. Bunları delege yoldaşlarımız dile getirecekler. Ülkede savaşıyor yoldaşlar bir yandan bu sorunları çözmek için olağanüstü özveride bulunurken, diğer yandan gelişkin bir girişimcilikle parti çalışmalarını sürdürüyorlar. Partimizin ismini duyuyor, onun işçi

sınıfımızın, halkımızın davası için aralıksız savaştığını kanıtlıyorlar. Bu konular üzerinde yoldaşlar duracaktır. Kongremiz, bu özverili, partiye bağlı, yiğit yoldaşlarımızı selamlar. Kongremiz, ülkede savaşıyor parti örgütlerimizin, günlük sorunlar da içinde, her tür sorununu çözmek için zaman yitirmeden daha enerjik ve planlı bir çalışma yapma görevini yeni yönetimin baş görevi olarak saptamalıdır.

1980-83 döneminde TKP aynı zamanda diğer sol güçlerle ilişkilerini geliştirme yönünde yurt içinde ve dışında ciddi adımlar attı. Belirli olumlu sonuçlar da aldı. TİP ile bildiğiniz gibi belirli bir süredir ilişkilerimiz işçi sınıfının politik birliği perspektifi ile eylem birliği planında olumlu gelişti. Kuşkusuz tüm puruzler giderildi, her konuda tam bir görüş birliği sağlandı denemez. Zaman zaman ilişkilerimizde belirli gelgitler olsa da, genelinde gelişmeler olumludur. Bu ilişkilerin gelişmesinden rahatsız olan çevreler TİP yöneticilerinin TKP'ye katıldığı yalanını yayıyorlar.

TSİP ile ilişkilerimiz onların tutarsız ve fırsatçı, ilkesiz tutumları nedeniyle olumsuz bir noktaya geldi ve TSİP ile politik birlik perspektifi ile yürüyemeyeceğimiz ortaya çıktı.

Diğer yandan TKSP, PPKK, TKEP gibi örgütlerle iyi ilişkiler kurulmuştur.

Yoldaşlar şu saptamayı açıkça yapabiliriz. TKP'nin diğer sol güçler arasındaki rolü eskiye oranla daha iyidir. Bu gelişme daha hızlandırılmalıdır.

Yine bu dönemde partimizin uluslararası ilişkilerini geliştirmeye özel bir önem verdik, birçok kardeş komünist partisi ile ikili görüşmelerimiz, ortak açıklamalarımız oldu. Bir çok uluslararası foruma, konferansa katıldık. Partimizi ve onun görüşlerini tanıtmaya çalıştık. Fakat bu çalışmalarımız çok yetersiz ve sistemsizdir. Gerekli kadro tamamlanması ile hızla geliştirilmelidir.

Yoldaşlar,

TKP'nin organlarının çalışmaları üzerine de şunla-

rı söyleyebiliriz. Önce kronolojik olarak; 1977 Ulusal Konferansı, 1977 Örgüt Sekreterleri Toplantısı, 1978 MK Plenumu, 1979 Yöre Sekreterleri ile PB'nun Ortak Toplantısı, 1980 MK Plenumu, 1981 MK Plenumu, 1982 MK Plenumu, 1983 MK Plenumu, 1983 PB'nun Örgüt Sekreterleri ile Ortak Toplantısı gerçekleştirildi.

PB 1981 MK Plenumu'ndan sonra daha sık ve düzenli toplanmaya başladı. Çalışmalarını daha iyileştirmeye özen gösterdi. Fakat işbölümü yetersiz kaldı. Dahası PB'da kimi en önemli alanlarla ilgili PB üyesi yoktu. Bu durum PB'nun çalışmalarında ciddi zayıflıklar doğurdu. İyice tartışıp, olgunlaşmış kararlar almaya, onların uygulanışını denetlemeye özen gösterildi. Ama bu çalışma stilini henüz PB'da ve diğer organlarda tam uygulayabilme becerisini geliştiremedik.

Sekreterlik çalışmaları bir süre devam etti ise de, MK sekreterlerinin işlevleri ayrılmadığı için onun yerine PB'nun daha sık toplanması yoluna gidildi.

MK büro ve seksiyonlar kağıt üzerinde var olmakla birlikte işlemedi. Bu büroların yeniden kurulması ve işletilmesi şarttır. Bu olmadan MK'sinin çalışmaları verimsiz ve eksik kalacaktır.

Değerli yoldaşlar,

Kongreyi nasıl bir ön çalışma ile topladığımız üzerinde de kısaca durmak istiyorum.

1981 MK Plenumu parti içinde tartışma, eleştiri ve özelleştirinin kapısını açtı. Partimizin geçmişin sağlıklı bir değerlendirmesini yapabilmesi için de bu zorunluydu.

Yoldaşların görüşlerini, bunların doğru ya da yanlış olduğuna bakmaksızın parti içinde, açıkça ortaya koymalarının önüne hiçbir engel konulmaması konusunda, Plenum örgütleri uyardı. Bir örgütümüzde parti politikası ile ilgili farklı görüşler ortaya konulduğu gerekçesiyle kimi yoldaşlara cezalar verildiği görüldü. Bunlar kaldırıldı. Yayılmak istenen dedikoduların tersine,

görüşlerinden dolayı tek bir yoldaş bile partiden çıkarılmadı.

5. Kongreye yönelik ikinci adım 1983 MK Plenumu oldu. Bu Plenum, diktatörlüğü yıkmamanın, ulusal demokrasiyi kurmanın somut yolunu çizdi. Böylece yığınlar demokratik bir çıkış yolu gösterdi. Aynı zamanda işçi sınıfı ve halkımızın ulusal ve sosyal kurtuluşu için somut görev üstlendi. TKP'yi güçlendirme hedefini ortaya koydu, partinin birliğini pekiştirdi, Kongre için güvenli bir ortam yarattı. Bugün partimiz 5. Kongreyi toplamayı başararak MK Plenumu'nun çizdiği görevin ilk adımını gerçekleştirdi. O zaman "partimiz yeni bir atılım dönemine giriyor" dedik.5. Kongre, bu sözümüzün boş olmadığını kanıtlıyor.

Diğer yandan eylem programı ile somut ve açık bir politika ortaya konarak tartışmaların baş düşmana karşı savaşım hedeflerine bağlanması, böylece amaçsız, pratikten kopuk olması önleildi. Partimizin tüm gücü, potansiyelleri sınıf savaşımına, cuntaya, emperyalizme, barış düşmanlarına karşı yöneltilmeye çalışıldı. Böylece, sınıf savaşımı içinde yoldaşça ilişkiler temelinde parti içi tartışmanın sağlıklı ortamı hazırlandı. Bugün bunun tersine tek bir örnek gösterilemez. Kuşkusuz, eğer yukarıda belirttiğimiz parti içi sorunlar ile karşı karşıya kalmasaydık, kongre ön çalışmalarını çok daha iyi gerçekleştirebilir, hazırlığımızı daha tam yapabiliirdik.

5. Kongre hazırlığı için attığımız üçüncü adım, yurtiçi ve yurtdışı örgüt sekreterleri ile PB'nun yaptığı genişletilmiş toplantı oldu. Bu önemli toplantı, parti yönetiminin parti örgütleri ile görüş birliğini ortaya koydu. Partimizin örgütsel birliğini tüm yalan ve dedikodulara karşı kanıtladı.

PB'nun genişletilmiş toplantısı böylece MK'mizin, parti örgütleriyle bağları kurarak, partimizin politikasından netlik sağlayarak, partimizin birliğini koruyarak, parti içi sağlıklı tartışma ortamı yaratarak, provokatörlerin partiye zarar vermesini önleyerek 5. Kongreyi top-

lamaya hem tüzük çerçevesinde, hem de fiilen yetkili olduğunu gösterdi.

Dördüncü adımımız, 5 Kongre tezlerinin hazırlanması oldu. Partimizin kurucusu Mustafa Suphi yoldaşın 100. yıldönümüne adadığımız bu tezler, tez komisyonunca hazırlandı, çeşitli komisyonlarda tartışıldı, tüm parti örgütlerimize ulaştı ve en geniş tartışmaya açıldı. Genel sonuçları alındı. Program taslağımız da aynı süreçten geçti. Böylece tezler ve program partimizin kolektif ürünü oldu.

Beşinci adımımız Batı Avrupa'da topladığımız, ama ülke içindeki parti örgütlerinden delege yoldaşların da ayrı biçimde katıldığı Ulusal Konferans oldu. Bu konferanslar dört ayrı ana grup halinde parti örgütlerinin, ayrıca gençlik, kadın, sendika ve barış aktivistlerinin ayrı ayrı konferansları olarak yapıldı.

Bu konferansları fraksiyoncu öğelerin etkisi altında belirli bir dönem şu ya da bu nedenle partiden uzak düşmüş yoldaşların da katılımına açtık. Böylece en geniş tartışmaya dayalı ve demokratik bir biçimde 5. Kongre toplandı.

TKP 5. Kongresi tüm parti örgütlerimizi üst, orta ve alt düzeyde temsil niteliği taşıyor.

İDEOLOJİK ÇALIŞMA ÜZERİNE

Değerli yoldaşlar,

İdeolojik çalışmalarımız üzerinde her dönem ve çokça durduk. Yine de duracağız. İdeolojik çalışmalar tüm parti çalışmalarının can damarıdır.

Bu on yıl boyunca, teorik yetersizliklerimize karşı ideolojik alandaki çalışmalarımızı iyileştirmek için çaba harcadık. Atılım düzenli çıktı. Radyolarımız yayınlarını kesintisiz sürdürdü. Yerel örgütlerimiz çok sayıda propa-

ganda malzemesi ürettiler.

Ne var ki, en başta, en büyük eksliğimiz olan teorik çalışmalar için gereken kadro, organ ve araçlar oluşturamadı. Böylece ideolojik zayıflıkları gidermek için atılan adımlar çok zaman kaybına neden oldu. Çok sancılı oldu. Alınan sonuçlar ise yetersiz kaldı. Parti politikamızın açılmasında, kavranmasında ve kavratılmasında bu nedenle ciddi boşluklar doğdu. Ülkede ve ülke dışında parti örgütlerimiz kendilerini yeterince aydınlanmış hissetmediler. Günlük çalışmalarında onları ideolojik-politik silahlarla yeterince destekleyemedik. Partimizin ideolojik seksiyonu da parti örgütlerimizin günlük çalışmalarında edindikleri bilgi, enformasyon ve deneyden yeterince beslenemedi. Bu kopukluğu gidermek bugün ilk ve ivedi el atılacak sorundur.

Cuntanın saldırıları yerel ajitasyon çalışmalarını durduramadı. Yörelerde, bölge komitelerimizde çıkarılan yerel bildiriler parti çalışmalarına canlılık getirdi. Mayıs darbesinden sonra bazı büyük örgütlerimize yerel yayınla ajitasyon serbestisi tanıdık. İsmi Deniz yoldaşımızın koyduğu TKP İstanbul İl Komitesi'nin gazetesi Proleter İstanbul kısa bir süre önce çıkmış bulunuyor. Bu adım, faşist diktatörlüğün suratına indirilmiş bir yumruktur. Onu çıkarmayı başaran yoldaşlarımızı hepimiz adına içten, coşkuyla, büyük bir sevinçle, yoldaşça kucaklamak istiyorum.

Yayına yeni başlayan teorik özlü dergimiz Yol ve Amaç, teorik düzeyi ve anlaşılabilirliği adım adım iyileştirilerek yayını düzenli biçimde sürdürmelidir.

Bu alandaki ana sorun kadro sorunudur. Onların eğitimi sorunudur. İlk çözülecek sorunlardan biri de bu olmalıdır.

Parti içi eğitim yıllardır partimizde kangren olmuş bir sorundur. Üzerinde fazla konuşmak gereksiz. Bu sorun artık çözülmelidir.

Değerli yoldaşlar,

Son olarak, bütün bu değerlendirmelerin ve ülkedeki

yeni politik koşulların ve öne koyduğumuz görevlerin ışığında gelecekte yapılması gerekenler üzerinde durmak gerekiyor.

Yeni atılım dönemimiz işte bunlar gerçekleştirildiği zaman, TKP'yi onun katılımı olmaksızın, hiçbir ulusal ve sosyal sorunun çözülmiyeceği bir düzeye yükseltme amacına ulaşabilir.

Bu amaca varmada başlıca görevlerimiz şunlardır:

En başta geleni aralıksız süren saldırılar karşısında partiyi, kadroları polise karşı koruma görevidir. Bu görev gündemden inmedi. Tersine yeni tehlikeler olduğu konusunda MK partiyi uyarıyor. Polisin yeni bir genel saldırı tehlikesi ciddidir. Örgütlerimiz, kadrolarımız sürekli uyarılmalıdır. Yineleyelim ki, gizlilik profesyonel devrimcinin yaşam tarzı olmalıdır. Diğer yandan olanaklı olduğu kadar legal, gerektiği kadar illegal çalışma ilkesine sıkıca uyulmalıdır.

Ortaya çıkardığımız polis ajanları açıklanmalı ve polise, ajanlara karşı parti saflarında köklü bir nefret yaratılmalıdır. Polise karşı savaş aynı zamanda ideolojik-moral savaştır.

İkincisi, parti saflarını arındırmak, parti üyeliğini yüksek bir onur haline getirmektir. Lenin'in deyişi ile "parti üyesinin saygınlığını ve önemini her zaman yükseltmeye, daha çok yükseltmeye çalışmalıyız".

Üçüncüsü; ideolojik çalışma ve parti içi eğitimi yükseltmektir.

Dördüncüsü; partimizin yığın bağlarını güçlendirmek ve parti disiplinini, otoritesini en yükseğe çıkarmaktır.

Tüm bu nedenlerle, değişen yeni koşullara yanıt vermeyen tüzüğümüzü değiştiriyor, size yeni tüzük taslağını sunuyoruz.

Yoldaşlar, bu amaçlara varmada, şiddetle savaşılması gereken bir hastalığa, geçici yol arkadaşlarının yaydığı antiparti bir eğilime dikkatinizi çekmek istiyorum.

Bu hastalığın kökü küçük burjuvalık, kariyerizm, küçük burjuvazinin mülkiyet duygusunun kalıntısı olan

bireyciliktir. Özveri yoksunluğu, burun büyüklüğüdür. Özellikle Mayıs darbesinden sonra bu hastalığı iyi tanıdık, kariyerist eğilimler türlü biçimlerde ortaya çıktı.

Biz eksiklerimizi gizlemedik. Biz partinin eksiklerini örtbas etmek isteyenlere de karşıyız. Ama, partinin zor durumunu dikkate almayan, her bir komünistin de üzerinde bir sorumluluk taşıdığını unutan, sorunların çözümüne aktif katılmak yerine, yakınmayı seçen kişiler, bu zor dönemin çelik iradeli, çelik sinirli savaşçıları olamaz. Enerjisini vargücüyle ve tüm olanaklarıyla diktatörlüğe karşı savaşıma yönelteceği yerde, kendi moralsizliğini örtmek için çabalarını partiye karşı yöneltenler, birlikte savaşaçağımız kadrolar olamaz. Demokratik santralizmi ters anlayan, kararlara yalnızca evet diyen, ama el atından karşı çıkan, kararların uygulanmasında pasif kalanlarla da yürüyemeyiz. Ne kadar iyi ki, böylesi kadrolar partimizde ciddi sorun yaratacak kadar çok değildir.

Değerli yoldaşlar,

5. Kongremiz önümüzde tarihsel bir yol açıyor, bize güç veriyor. İşçi sınıfımızın, halkımızın yazgısını değiştirebilecek, onun katılımı olmadan hiçbir ulusal ve sosyal sorunun çözülemediği güçlü bir TKP yaratmak bizim ellerimizdedir.

Mustafa Suphi'den Deniz yoldaşa kadar partimiz uğruna, işçi sınıfının davası uğruna can veren yiğit yoldaşlarımızın yüce anısı önünde söz veriyoruz: Diktatörlüğü yerle bir etmek, burjuvaziyi tarihin çöplüğüne göndermek için, halkımız için, partimiz için, herşeyi herşeyi, herşeyi yapacağız!

5 Kongremiz işçi sınıfımız, halkımız ve partimiz için başarılı olsun.

TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın TKP 5. Kongresinde yaptığı

KAPANIŞ KONUŞMASI

Yoldaşlar,

Kongremiz uzun, yoğun ve yorucu bir çalışmadan sonra kapanıyor. Kongrenin başarısı için tüm yoldaşlar çaba harcadılar. Bütün delege yoldaşlara, kongre komisyonlarına ve 5. Kongre prezidyumuna teşekkür ederim.

Yoldaşlar,

5. Kongre kendinden beklenen görevleri tümüyle yerine getirdi mi? Bunu anlamak için, onun hangi koşullarda toplandığına bakmak yeterli olacaktır.

Burada, uzun boylu uluslararası duruma yeniden değinmek artık gerekmiyor. Fakat, şurası açık ki, TKP 5. Kongresi, insanlığın bugüne kadar tanık olmadığı son derecede tehlikeli uluslararası koşullarda toplandı. Kongre bu koşullara uygun bir çizgi geliştirdi mi? Buna kesinlikle "evet" diyoruz. Parti, programında barış uğrundaki savaşımın birincil önemdeki yerini özellikle vurguladı ve bugünkü ivedi görevlerimizi gösterdi. SBKP MK Genel Sekreteri Yuri Andropov yoldaşın belirttiği gibi, şimdi ABD emperyalizmine, yumuşamayı baltalama niyetinden vazgeçmek istemeyen emperyalistlere, barışı dayatmak için çok daha aktif savaşıma atılmak gerekiyor. Kongre, tüm partiyi bu ruhta eyleme çağıracağına göre, 5. Kongre en temel uluslararası görevini yerine getirmiş bulunuyor.

5. Kongre, faşist diktatörlük koşullarında toplandı. Kongre "Faşist diktatörlüğe son! Barış ve ulusal demokrasi için!" belgisini yükseltti ve bu belgi altında çalışmalarını sürdürdü. İşçi sınıfının, halkın, diktatörlüğe karşı bütün güçlerin önündeki görevleri, savaş yolunu aydınlattı. Ortaya somut bir savaş planı koydu. Özetlemek gerekirse, bu plan, milyonlarca emekçiyi, halk yığınlarını, bütün cunta karşıtı güçleri somut amaçlar için, işsizliğe, pahalılığa, topraksızlığa, işkencelere, tutuklamalara, baskının her türüne, Kürt halkı üzerindeki şovenist zorbalığa karşı ulusal çapta bir direnişe hazırlamaktır. İvedi görev faşist diktatörlüğü yıkmaktır. Partimizin dolaysız amacı, politik erki işbirlikçi oligarşinin elinden almak, en geniş ulusal demokratik güçlerin hükümetini kurmak, ulusal demokrasiyi gerçekleştirmektir. Geniş bir cephe için tüm bu çizgi gerekli temeli hazırlamıştır. Böylece kongre ulusal alandaki görevlerini de başarıyla çizmiş bulunuyor.

Değerli yoldaşlar,

Bu temel politik görevleri başarmak, barış uğrundaki savaşımı, diktatörlüğü yerle bir etme amacını başarıya ulaştırmak, ancak çok zor, çetin koşullara karşın, gözümüzün önünde büyüyen yeni olanakları sonuna kadar kullanmakla, güçlü bir TKP için aralıksız çalışmalarla olanaklıdır. 5. Kongre, bu ana halkaya sıkıca sarılmış ve partinin güçlenmesine katkıda bulunmuş mudur? Bu soruya yanıtımız açıktır. Kongre her şeyden önce bu görevi yerine getirerek üzerine düşen tarihsel görevi yüzünün akıyla başarmış bulunuyor.

Kongreye delege gönderen yurtiçi ve yurtdışı parti örgütlerimizin bizi coşkuyla ayağa kaldıran temel belgisi "5. Kongre-Daha Güçlü TKP!" belgisi oldu. Hiçbir kaygı duymaksızın yoldaşlar, bu kürsüden dosta, düşmana şu gerçeği açıkça ilan edebiliriz:

TKP, şimdi daha da güçlüdür. Şimdi görev, bu güçle TKP'yi işçi sınıfımız ve emekçi halkımızın sempatisini, geniş desteğini kazanmış bir parti düzeyine yükseltmektir.

5. Kongre partiyi, onun güçlerini yeniledi. Şimdi biz yeni ve daha güçlü bir TKP var dersek, durumu abartmış olmayız. Bunu anlamak gelecekteki sorumluluğu anlamak için yararlıdır.

Gerçi, 5. Kongrede, 51 yıl sonra toplanan bu kongrede delegeler, Merkez Komitesi'nin çalışmalarını sorumluluk duygusu ile eleştirdiler. Ama bu sorumluluk duygusu kimseyi yanıltmasın ve gevşetmesin. Çünkü, kongrenin MK çalışmaları karşısındaki tutumunda, geçtiğimiz zor dönemi dikkate almaktan başka hiçbir kaygı yatmıyor. Öyleyse şimdi görev alan yoldaşlar, Merkez Komitesi'ne seçilen üyeler, yaptıkları çalışmaların şimdikinden çok daha kapsamlı ve eksiksiz hesabını vermeye bugünden hazır olmalıdırlar. Elbette bu Kongrenin istemidir ve her düzeydeki yöneticiler için geçerlidir.

Elde edilen kazanımın boyutlarını kavramak, kongrenin tüm parti düşmanlarına, provokatörlere, sallantılı ögelere karşı kazandığı zaferi kavramak için, izin verirsiniz, kongre öncesinde, geçtiğimiz aylara göz atmak istiyorum.

Generallerin 1981 Mayıs saldırısından 1983 başlarına kadar parti çok ciddi sorunlarla karşı karşıya kaldı. Ağır tutuklamalar hem olanakların daralmasına, parti güvenliğinin sarsılmasına yol açtı, hem de kimi kadrolarımızın partiye olan güvenini sarsıcı sonuçlar doğurdu. Bu ortamda, bazı örgütlerimizin sıralarında fraksiyoncular, antiparti ögeler yıkıcı eylemlere giriştiler. Parti üst yönetiminden birinin hıyaneti bu gibilerine malzeme oldu. Kimileri de, belki tutar düşüncesi ile fraksiyoncu yeltenişlerde bulundular.

Bu ortamda, partiye yürekten bağlı bir çok yoldaşın kafasında kaçınılmazlıkla sorular doğdu. Bunlara zamanında yanıt verilemedi. Ülke içinde, parti merkeziyle bağların sık sık kopması, MK'nin partinin iç durumu hakkında örgütleri bilgilendirme görevini yerine getirmekteki zayıflığı bu durumun oluşmasında rol oynadı.

Yurtdışında da partinin sağlıklı kadroları arasında benzer tereddütler ortaya çıktı.

Değerli yoldaşlar,

TKP, parti içi bu karmaşık durumdan, parti örgütlerimizin, kadrolarımızın olağanüstü özverileri ve partiyeye olan sarsılmaz inançları noktasında hemen hemen ciddi hiçbir yıkıma yol açılmaksızın, hatta tam tersine sıralarımızın arınması ve daha da güçlenmesiyle çıkmayı başarmıştır.

Bu dönem boyunca parti, gerçek parti düşmanıya, durumu kavrayamayan, haklı eleştirilerine yanıt alamayan parti üyesini birbirine karıştırmamak için elden gelen dikkati ve esnekliği göstermeye çalıştı. Bu soğukkanlı ama ilkeli tutum bu sonucun alınmasında rol oynadı.

Partiyi kendi içine kapamık durumdan çıkartmada Nisan 1983 MK Plenumu ve Politik Büro'nun genişletilmiş toplantısı dönemeç noktalarını oluşturdu. Şimdi biz, deneyimimizden gene bir ders çıkarabiliriz: Parti içinde ortaya çıkacak her türlü parti düşmanı girişime -ki bu kongre sonrasında da beklenmelidir- sonu gelmez tartışmalara dalarak değil, bütün partiyi çok daha büyük bir enerjiyle sınıf düşmanlarına karşı savaşa kaldırarak en ağır darbeyi indirebiliriz. Partinin ideolojik çalışmasının ana yönü, bir avuç küçük burjuva laf esbisiyle söz yarıştırmak değil, faşist diktatörlüğe, emperyalizme karşı savaşın yolunu çok yönlü aydınlatmaya çevrilirse, işte o zaman herbir teorik sorunda oportünist görüşlere verilecek yanıtlar, partiyi içe kapanmaktan kurtaracaktır. Antiparticipiliğin panzehiri, milyonları devrimci savaş için ayağa kaldırma yolunda -gerektiğinde ölümü de göze alarak- iş yapmaktır. Ufak iş, büyük iş demeksizin çalışmak, çalışmak, daha çok çalışmaktır.

Değerli yoldaşlar,

Kongre hazırlık çalışmalarımız, kongrenin başarısında büyük bir rol oynadı. Politik Büro'nun örgüt sekreterleriyle genişletilmiş toplantısında ciddi olarak başla-

yan kongre hazırlıkları, tezlerin son derecede geniş bir ölçüde, ama ne yazık ki, gizliliğin gerektirdiği dar bir zaman dilimi içinde tartışılmasıyla sürdü. Örgütlerden gelen sonuçlar -ki sayısız öneri söz konusu oldu- bir dizi parti örgütlerinin konferansının oluşturduğu ulusal konferansta gözden geçirildi. Bu konferanslara, farklı görüşleri olan ve hatta partiden belirli bir süre uzaklaşmış olan yoldaşlar da katıldı.

Kongre tüm çalışmaları boyunca belgeleri inceledi, tüm parti örgütlerini temsil eden delegeler ayrımsız, bu çalışmaya aktif olarak katıldı. Tüm bu tartışmalar boyunca belgelere çok önemli katkılar yapıldı. Böylece, partinin tezleri, programı, tüzüğü ve aldığı tüm kararlar, bütün parti örgütlerimizin kolektif ürünü oldu. Tartışmalar, parti örgütlerinin ideolojik düzeyini yükseltti ve bu açık bir biçimde, partinin bütün belgelerine yansdı. Kuşkusuz biz, karar altına aldığımız tüm belgelerin hiç eksiksiz, her yönüyle tamamlanmış belgeler olduğu abartmasına düşmemeliyiz. Daha da geliştirecek, iyileştireceğiz.

Kongre hazırlık çalışmaları ve 5. Kongre, TKP'nin politik, ideolojik ve örgütsel birliğini yansıttığı gibi, bu birliğin pekişmesinde yepyeni bir dönüm noktası oldu.

Tüm kararlar oybirliği ile alındı. Yeni yönetime, eski yönetim ve 5. Kongre tam güven temelinde güçlü bir otorite verdi.

Bütün bunlar, TKP'nin organ toplantılarının, kongrelerinin göstermelik olduğu, parti içi demokrasinin yerine, sözümona "resmi" yöneticilerin tepeden inme buyruklarının geçerli olduğu yolundaki antikomünist görüşlere, Erdal ve Yürükoğlu ikilisinin karaçalmalarına sert bir yanıt oldu.

Şimdi yoldaşlar, dürüst hiçbir devrimci kongremizi demokratik olmamakla suçlayamayacaktır. Ama bize öyle geliyor ki, şöyle bir soru daha doğru olacaktır: Derin gizlilik koşullarında bir parti için böylesine geniş

bir demokratik uygulama lüks değil mi? Bu soruya her zaman tam ikna edici bir yanıt bulamasak bile, her ne olursa olsun biz kongre çalışmalarımızın geniş bir demokratik uygulama ile yapılmasından gerçekten kazançlı çıkmış durumdayız. Derin gizlilikte, olağanüstü baskı koşulları altında olan illegal bir parti için bu kongremizin yeni bir deney getirdiği kanısındayız.

Yoldaşlar,

Artık tartışılmadık hiçbir şey kalmadı. Şimdi, bu kapıdan çıkıldığı andan sonra iş başlıyor. Aldığımız kararları yerine getirmek için şimdi bize gerekli olan celik bir parti disiplini ve kararlı bir savaşımdır. Geçmişte ortaya çıkan bulanık ve karmaşık koşullarda yolunu şaşıran, sallantı geçiren kimselere, hatta fraksiyoncu yeltenişlerde bulunanlara gösterilen hoş görü dönemi kesinlikle sona erdi. Böylelerine artık hepimiz, yurtiçi parti örgütlerinden bir delege yoldaşın sözleriyle şöyle soracağız: "Var mısın, yok musun?"

Değerli yoldaşlar,

5. Kongremiz, partinin uğradığı ağır kayıpların yaralarını yeniden sardığını, yıkılmak istenen parti birliğini yeniden pekiştirdiğini, yeni uluslararası ve ülke içi duruma uygun ve halkımıza umut veren bir eylem kılavuzuyla silahlandığını, sonuç olarak, TKP'nin çok daha büyük bir güçle, işçi sınıfının, yığınların antiemperyalist, demokratik savaşımının başına geçmeye hazır olduğunu dosta-düşmana göstermiş bulunuyor.

Partimizin son derecede ağır bir durumdan bugünkü duruma yükselmesi, en başta Marksizm-Leninizm'e ve proleter enternasyonalizmine en zor anlarda bile sarsılmazcasına bağlı kalışıyla açıklanabilir. Şurası da açık ki, eğer TKP, uluslararası komünist hareketinin kopmaz bir parçası olmasaydı, eğer kardeş partilerin en başta SBKP'nin partimize gösterdiği derin enternasyonalist dayanışma olmasaydı, parti önünde duran görevlerin hiçbirisini çözemezdi.

Katılan delegelere baktığımızda kongremizin tüm par-

liyi yansıtan bir ayna olduğunu görürüz. Kongreye bakan her üye orada kendini bulacaktır. Türkiye işçi sınıfının en bilinçli evlatları, gençliğin savaştan temsilcileri, kadın hareketinin militanları, yurtiçindeki ve yurtdışındaki değişik savaş alanlarından gelen, ama, herbiri en az diğeri kadar onurlu görevler yapan delegeler, bizim şu inancımızı daha da pekiştirdi: Parti, örgütün her düzeyinde sağlam ellerdedir. Mustafa Suphi'nin 1920'de yükselttiği TKP'nin 63 yıllık bayrağını devralan ve arasından Deniz yoldaş gibi yiğit bir komünisti yaratan bu kuşak, Türkiye'de işçi sınıfının, halkın devrimini utkuya ulaştırmaya yeteneklidir. Bu tarihsel görevi bizden sonraki kuşaklara bırakmayacağız. Onlara yeni dünyayı kurma görevini bırakacağız.

Yaşasın 5. Kongre! Yaşasın TKP!

TKP KONGRE KARARLARI

TKP 5. Kongresi,

1- TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın okuduğu MK'nin 1973-1983 dönemine ilişkin çalışma raporunu,

2- Kongre tarafından seçilen Tez ve Program Komisyonu'nun son biçimi vererek kongreye sunduğu "Mustafa Suphi 100. Yıl Tezleri"ni ve Parti Programını,

3- Kongre tarafından seçilen Tüzük Komisyonu'nun son biçimi vererek kongreye sunduğu Parti Tüzüğü'nü,

4- Kongre tarafından seçilen Kongre Prezidyumu'na kongreye sunulan "TKP 5. Kongresinin Bileşimi ve Temsil Yeteneği"ne ilişkin raporu,

5- Kongre tarafından seçilen Kongre Kararlar Komisyonunca kongreye sunulan aşağıdaki kararları ve "Halkımıza Çağrı"yı tartışmış, geliştirmiş ve oybirliği ile onaylamıştır. (*)

6- Kongre TKP MK üye ve aday üyelerini, oybirliği ile seçmiştir.

(*) Gizlilik nedeniyle 5. Kongre kararlarının bazıları yayınlanmamış, bazılarının yalnızca adları sayılmış, bazıları ise özet olarak yayınlanmıştır.

KARARLAR

- 1- Devrim ve demokrasi şehitlerinin anısına
- 2- Barışın savunulması için
- 3- Türkiye halkı ve demokrasi güçleri ile dayanışma hareketi üzerine
- 4- Tutuklularla ve tutuklu yakınlarıyla dayanışma üzerine
- 5- Eylem ve cephe birliği üzerine
- 6- Sendikal hareket üzerine
- 7- Köylülük içinde çalışma üzerine
- 8- İşsizlerin örgütlenmesi üzerine
- 9- Kürt ulusal hareketi üzerine
- 10- Barış hareketi üzerine
- 11- Gençlik içinde çalışma üzerine
- 12- Kadınlar arasında çalışma üzerine
- 13- TİP ile TKP arasındaki işbirliği üzerine
- 14- Örgüt çalışmaları üzerine
- 15- Parti üyeliğinin yenilenmesi üzerine
- 16- Batı Avrupa'da yürütülen parti çalışmaları üzerine
- 17- Poliste çözülenlerle ilgili karar
- 18- Fraksiyoncu-provokatör grubun mahkum edilmesi üzerine
- 19- Parti sıralarına sızan ajan-provokatörün teşhir edilmesi üzerine
- 20- Polise ve yıkıcı faaliyete karşı koyma üzerine
- 21- İdeolojik çalışmaların iyileştirilmesi üzerine
- 22- TKP'nin uluslararası ilişkileri üzerine
- 23- Partinin mali bakımdan güçlendirilmesi üzerine

kurtuluşuna ve partimize adanmış olan ölümsüz Deniz yoldaşı Merkez Komitesi üyesi olarak selamlar.

2- BARIŞIN SAVUNULMASI İÇİN

Gittikçe karmaşıklaşan uluslararası koşullarda toplanan TKP 5. Kongresi, ABD yönetiminin dünyada gerginliği, istikrarsızlığı ve bir nükleer savaş tehlikesini olağanüstü artıran militarist, aşırı serüvenci politikasını mahkum eder.

Son gelişmeler Vaşington'un Batı Avrupa'ya yeni nükleer roketler yerleştirerek, SSCB ile ABD, Varşova Antlaşması Örgütü ile NATO arasında varolan yaklaşık askersel-stratejik dengeyi bozmak için her şeyi yapmayı göze aldığını, yeni bir dünya savaşını hazırlamaya yöneldiğini çok açık gösteriyor.

Oysa insanlık ve halkımız için Cenevre görüşmelerinde eşitlik ve eşit güvenlik temelinde bir anlaşmaya varılarak bu tehlikeden kurtulma olanağı hâlâ vardır. SSCB ve Varşova Antlaşması Örgütü yapıcı somut önerilerle, sorumlu tutumuyla barışsever insanlığın önüne bu barışın korunması için eşsiz olanaklar veriyor.

TKP 5. Kongresi, halkımızın dikkatini, SBKP MK Genel Sekreteri Yuri Andropov yoldaşın dünya halklarına yaptığı 28.9.1983 günlü son derece önemli uyarıya çekmeyi görev bilir.

TKP 5. Kongresi, bir nükleer savaşın ilk kurbanları arasında yer alacak işçi sınıfımız, halkımız adına SBKP'nin barış politikasını, SSCB ve Varşova Antlaşması Örgütünün tüm yapıcı, somut girişim ve önerilerini destekler, SSCB'nin ve sosyalist ülkelerin varolan yaklaşık askersel-stratejik dengeyi korumak ve nükleer ve konvansiyonel silahları karşılıklı eşitlik ve eşit güvenlik temelinde olanaklı olan en alt düzeye indirmek yolundaki tüm çaba ve girişimlerinin, işçi sınıfımızın, halkımızın güvenliğiyle uyum içinde olduğunu vurgular.

1- DEVRİM VE DEMOKRASİ ŞEHİTLERİNİN ANISINA

TKP 5. Kongresi,

1- TKP'nin kurucusu Mustafa Suphi ve 14'lerden başlayarak bugüne kadar cephede, işkencede, sokakta, idam sehpasında katledilen üye ve sempatizanların; emperyalizme ve gericiğe karşı savaşta canını veren tüm devrimci, demokrat ve yurtseverlerin; işkencede öldürülen ve cuntaya, faşizme karşı savaşta bayraklaşan Ali Gider ve Merkez Komite üyesi Deniz yoldaşların anılarının yaşıtılmasını ve bu yolda sürekli çalışmalar yürütülmesini,

2- Devrim ve demokrasi şehitlerinin katillerinin bulunması, cinayetlerin ortaya çıkarılması ve halka açıklanması için çalışılmasını,

3- Tüm şehitlerimizin, emperyalizme ve gericiğe karşı savaşta sakat kalmış yoldaşların, devrimcilerin ve yurtseverlerin aile ve yakınlarına her alanda yardımcı olunması görevinin, başta MK olmak üzere tüm parti örgütlerine verilmesini karar altına alır.

4- Emperyalizme ve faşizme karşı savaşımında partimizin güç ve esin kaynağı olan, yaşamını yüce komünizm ülkülerine, Türkiye işçi sınıfına, Türk ve Kürt halklarının

Bu olanaklara dayanarak ve yığmsal barış savaşımını daha da yükselterek Beyaz Saray'a, dünya halklarının barış istemini dikkate alan bir anlaşma dayatılabilir. Bu, bugün halkımızın, tüm insanlığın, aklı başında herkesin, politikacıların önünde duran en önemli görevdir.

TKP 5. Kongresi,

Ülkemizin barışsever, demokrat güçlerini, yurtseverleri, tüm halkımızı Vaşington'un tırmandırdığı savaş tehlikesine karşı savaşımı ülkemizde, bölgemizde ve tüm dünyada her şeyi göze alarak yükseltmeye çağırır.

Üç kardeş komünist partisinin; Almanya Sosyalist Birlik Partisi, Alman Komünist Partisi ve Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi'nin Alman topraklarından yeni bir dünya savaşının başlatılmaması yolundaki çağrısını var gücüyle destekler.

Federal Alman Cumhuriyeti'ndeki ve Batı Berlin'deki tüm Türkiyelileri, bu çağrı doğrultusunda aktif savaşıma, Batı Avrupa'da yaşayan Türkiyeli işçi, öğrenci ve aydınları vargüçleriyle sonbahar sonrası barış eylemlerine katılmaya çağırır.

3- TÜRKİYE HALKI VE DEMOKRASİ GÜÇLERİ İLE DAYANIŞMA HAREKETİ ÜZERİNE

TKP 5. Kongresi,

Faşist diktatörlüğün uluslararası planda sergilenmesi ve yalıtılması olanaklarının ve zorluğunun düne oranla daha da arttığını;

Ülkede faşist diktatörlüğe karşı halkımızın, barış ve demokrasi güçlerinin zorlukları daha kolay aşması, olanaklardan daha iyi yararlanabilmesi için maddi ve manevi olarak dayanışmaya gereksiniminin düne oranla daha çok olduğunu;

Bütün bunlardan dolayı yurtiçinde ve yurtdışında

Türkiye demokrasi güçleri ile dayanışma hareketinin daha da güçlendirilmesi zorunluğunu dikkate alarak;

1- Tüm parti örgütlerinin, yurt içinde ve yurtdışında Türkiye demokrasi güçleri ile dayanışma hareketinin her düzeyde daha etkin bir biçimde desteklenmesi ve yükseltilmesi için çabalarını daha da yoğunlaştırmasını,

2- Tüm parti örgütlerinin politik tutuklamalara, gözaltına alınmalara, işkencelere, toplama kampı niteliğindeki cezaevi koşullarına, gözaltında ve tutuklu olanların tekrar tekrar sorguya alınarak işkenceye uğratılmalarına politik tutuklulara yapılan tüm insanlık dışı uygulamalara, idamlara, tutukluların aile ve yakınlarına yöneltilen baskılara, antidemokratik yargulamalara ve mahkumiyetlere, cuntanın anayasa ve yasalarına, bunların uygulamalarının sonuçlarına, sendikalar, kooperatifler ve diğer demokratik yığın örgütleri üzerindeki yasaklara ve baskılara, cunta karşıtı politik parti, güçler ve politik yaşam üzerindeki yasaklama ve baskılara, Kürt halkı üzerindeki artan ulusal baskılara, düşünce ve basın özgürlüğü üzerindeki yasaklara ve faşist uygulamalara, kültür ve bilim adamları üzerindeki baskı ve kıyımlara karşı çıkmak ve bu baskılara uğrayanlarla maddi ve manevi dayanışmanın somut biçimde örgütlenmesine yardımcı olmak ve doğrudan örgütlemek için çabalarını artırmasını,

3- Bugüne kadar Batı Avrupa'da partimiz ve diğer güçler ve örgütlerce yürütülen dayanışma hareketine, tüm eksiklerine karşın büyük bir değer biçerek; ayrı ayrı kanallardan yürütülen bu çalışmaların, eylem birliği temelinde Türkiyeli ve bulunan ülkedeki demokrasi güçlerinden oluşacak geniş, güçlü bir dayanışma hareketinde birleşmesinin olanaklı olduğundan yola çıkarak, bu yolda atılmış ve atılacak adımları, tüm parti örgütlerinin vargüçleriyle desteklemesini,

4- Bu amaçla kendi gücümüzün daha iyi koordine edilmesini,

5- Merkez Komitesi'nin bu görevlerin yerine getirilmesi için gerekli düzenlemeleri yapmasını, bu amaç-

la ilişkilerini yoğunlaştırmasını, gerekli araçları yaratmasını ve işletmesini karar altına alır.

4- TUTUKLULARLA VE TUTUKLU YAKINLARI İLE DAYANIŞMA ÜZERİNE

TKP 5. Kongresi,

Diktatörlüğün en ağır zorbalıklarına uğramış, işkencelerden geçmiş, on yıllarca hapis cezalarına çarptırılmış, heran yeniden sorgulama, işkence ve ölüm tehdidi ile karşı karşıya olan, ama cuntanın önünde boyun eğmemiş, insanlık onurunu çiğnetmemiş, başı dik tutuklu tüm komünistleri, ilericileri, demokratları en savaşkan coşkulu duygularla selamlar. Bu yiğit insanların açlık grevlerine ve direnişlerine büyük değer biçer.

TKP 5. Kongresi,

1- TKP, tüm politik tutukluların tutukevlerinde insanlık dışı yaşam koşulları altında çürütülmesine, onların polisin, işkencecilerin pençelerine terk edilmesine göz yummayacağını,

2- Tüm parti örgütlerinin ve üyelerinin politik tutuklularla, aile ve yakınlarıyla politik, maddi ve moral dayanışmayı daha da yükseltmelerini,

3- Özellikle Batı Avrupa parti örgütlerince yürütülen bu alandaki çalışmaların en üst düzeye çıkarılmasını ve merkezi örgütlenmesini,

4- Yurtiçi parti örgütlerinin en yüksek inisiyatif göstererek tutuklu ve tutuklu aileleri ile dayanışma kampanyaları açmalarını, ellerindeki tüm legal ve yarı-legal olanakları bu yolda olabildiğince seferber etmelerini, tutuklu yakınlarının örgütlenmesine yardımcı olmalarını,

5- Polis izlemesindeki, gizlenen ya da yurtdışına çıkmak zorunda kalmış komünistlerin, devrimci, demokrat ve yurtseverlerin aileleriyle dayanışmanın geliştirilmesini,

6- İşkencelerin, işkence sonucu ölümlerin sorumlularının ve katillerin saptanması ve halkımıza tanıtılması çabalarının artırılmasını,

7- Tutuklu ve tutuklu aileleri ve yakınlarıyla ilgili merkezi ve yerel propaganda ve ajitasyon çalışmalarının etkinleştirilmesini,

8- Bu amaçlarla, diğer politik güçlerle ortak çabaları artırmayı karar altına alır.

5- EYLEM VE CEPHE BİRLİĞİ ÜZERİNE

TKP 5. Kongresi,

Partimizin öne koyduğu ivedi görevin, faşist cuntanın yıkılması için ulusal direnişin hazırlanması görevinin, ancak cuntaya karşı en geniş güçlerin eylem ve cephe birliği ile başarılabileceğini dikkate alarak;

1- Sol güçler arasında oluşacak bir işbirliğinin daha geniş ulusal, demokratik güçlerin eylem ve cephe birliği yolunda önemli bir adım olacağı inancıyla ve bu güçler arasında gelişen birlik eğilimlerini dikkate alarak, TKP Merkez Komitesi'nin, TKP dışındaki, Kürt ulusal hareketi de içinde olmak üzere, tüm politik güçlerle ikili ve çok yönlü ilişkileri geliştirmek, bunları ortak amaçlar doğrultusunda somut eylem birliği platformlarına dönüştürmek, savaş arkadaşlığını güçlendirmek için çalışmalarını daha yoğunlaştırmasını,

2- Tüm parti örgütlerinin, sol güçlerin işbirliği yolunda, bugün için yetersiz de olsa varolan adımları daha da güçlendirmek, bunlara katılmak, eylem birliğini her düzeyde ve çok yönlü geliştirilmesi için değişik alanlarda, somut sorunlara yönelik olarak değişik eylem birliği platformlarının yaratılmasına yardımcı olmak, bunları birbirinin karşısına koymaksızın kalıcı duruma getirmek için çabalarını artırmasını,

3- Batı Avrupa parti örgütlerinin, değişik ülkelerde merkezi ve yerel olarak oluşan eylem birliği çalışmalarını

na daha aktif bir biçimde katılmak, geniş inisiyatifle hareket etmek, sürekli yapıcı öneriler getirerek eylem birliğini daha da güçlendirmek, en yakın güçlerden başlayarak bunları adım adım yeni politik güçlerin katılımıyla genişletmek için daha büyük enerjiyle çalışmasını, TKP Merkez Komitesi'nin Batı Avrupa parti örgütlerinin bu geniş inisiyatifli çalışmasını gerekli örgütsel araçları yaratarak merkezi tek bir politika doğrultusunda yönlendirmesini ve denetlemesini,

4- Eylem ve cephe birliği için savaşım ve bu uğurda gerektiğinde, eğer işçi sınıfının savaşımını, bilinç düzeyini yükseltmeye, ulusal direnişin hazırlanmasına yardımcı olacak ise, politik ödüller vermeye hazır olmak ile ideolojik savaşımın kopmaz bağlarla birbirine bağlı olduğu gerçeğinden hareketle, bugün sol güçlerin işbirliği sürecinde ortaya çıkan, TKP'yi bu işbirliklerinden yalıtılma girişimlerine, antisovyetik ve antikomünist görüşleri ortak amaçların önüne çıkarma yeltenişlerine ve "kollektif öncülük" adı altında yeni tipten Leninci partinin ve onun önderliğinde işçi sınıfının politik savaşımının belirleyici önemini küçümseyen; eylem ve cephe birliğinin oluşmasını yığınların kendiliğinden hareketine bırakarak bunun örgütlü savaşım sorunu olduğu gerçeğini reddeden, sol güçlerin işbirliğini daha geniş güçlerin eylem ve cephe birliğinin karşısına koyan vb. eylem ve cephe birliğine zarar verici görüş ve eğilimlere karşı ideolojik savaşımın yükseltilmesini,

5- Eylem ve cephe birliği yolunda somut pratik kazanımlar sağlanmasının güçlü bir TKP ile sıkı bağlantısı olduğu inancından hareketle, tüm parti örgütlerinin yalnızca yukarıda oluşacak birliklere bel bağlamaksızın, daha büyük bir enerji, girişkenlik ve yaratıcılıkla savaşıma atılmak ve her adımda, her eylemde en geniş ulusal, demokratik güçleri birleştirmek, bunların savaşım katılımlını sağlamak, tabanda ve her düzeyde eylem birliğini geliştirmek için çabalarını yoğunlaştırmasını karar altına alır.

6- SENDİKAL HAREKET ÜZERİNE

TKP 5. Kongresi,

Türkiye işçi sınıfının sendikal alanda önündeki en temel sorunun bölünmüşlüğü aşmak, sendikal birliği sağlamak ve sendikal demokrasiyi yaşama geçirmek olduğunu saptar.

Cunta anayasasının ve yeni sendikal yasaların yürürlüğe sokulmasıyla birlikte, tüm sendikal hak ve özgürlüklerin fiilen yok edildiği faşist tip sendikaları yaratmaya yönelik devletin ve büyük ve tekeli burjuvazinin müdahalesine tümüyle açık güdümlü sendikacılık döneminin başladığını saptar.

Anayasanın ve sendikal yasaların uygulanması ile DİSK ve bağlı sendikalarının yasal varlık ve sendikal işlevlerinin sona erdirileceğini ve ortaya çıkacak yasal sendikal örgütlenmenin esas olarak Türk-İş ve bağlı sendikalarında olacağını saptar. Bu yasal uygulamanın en önemli amaçlarından birinin de işçileri sendikaların yararsızlığına inandırarak, sendikasızlığa yöneltmek olduğuna dikkatleri çeker.

Güdümlü sendikalar içinde aktif çalışarak, en elverişli çalışma yöntemleri ve biçimleri bulunarak, bu sendikaların etkilenebileceklerini ve şu ya da bu ölçüde işçilerin ekonomik sosyal çıkarlarının savunulması için savaşıma çekilebileceklerini saptar.

Türk-İş ve bağlı sendikaların faşist rejim altında geniş bir sendikal çalışma için olanaklar taşıdığını ve işçilerin birliğini sağlamaya hizmet eder duruma getirilebileceğini saptar. Konfederal düzeyde Türk-İş çatısı altında örgütlenme temel alınarak, işkolu özelliklerine göre kimi bağımsız sendikaların da sendikal birlik doğrultusunda işlev üstlenebileceğini dikkatten uzak tutmaz.

TKP 5. Kongresi, TKP'nin sendikal alandaki politikasının sendikal birlik olduğunu bir kez daha belirterek, önümüzdeki dönemde DİSK'li, Türk-İş'li, bağımsız sendikalara üye ve sendikasız işçilerin özgür iradeleriyle tek

bir çatı altında birleşmelerinin, sendikal birliği sağlayarak özgür birlik sendikalarını yaratmalarının temel görev olduğunu belirler.

Sendikal alandaki güncel görevin; halen yok edilemeyen DİSK örgütsel yapısından, başta Türk-İş olmak üzere açık sendikalardan, tüm legal, yarı-legal ve illegal olanaklardan yararlanılarak işçilerin Türk-İş'te birliğinin sağlanması olduğunu saptar.

Sendikal birliğin sağlanması ve sendikal hak ve özgürlükler için savaşımında başta gelen görevin, sendikal birliğin öncelikle işyerlerinde tabandan sağlanması olduğunu saptar. Fiili ve yasal işçi temsilcilerinin bu güce dayanarak tüm namuslu sendikacılarla bu amaç doğrultusunda ilişki kurmalarının önemini belirtir.

Sendikal birliğin sağlanması için DİSK üyelerine tarihsel görevlerin düştüğünü, DİSK üyelerinin kendi iş-kollarındaki tüm işçilerle, Türk-İş'teki sınıf kardeşleri ile birleşerek sendikal birliğin gerçekleştirilmesine katılmalarını,

Birinci olarak; DİSK'in ilkelerini, geleneklerini, bugüne kadarki birikimlerini korumanın,

İkinci olarak; Türkiye sendikal hareketinin öncü kesimlerinin cuntanın ve tekellerin amacı doğrultusunda işçilerin çoğunluğundan yalıtılmasını önlemenin,

Üçüncü olarak; DİSK üyelerinin birikimlerini, sendikal deney ve bilinçlerini, düzeyi görece düşük olan diğer işçi yığınlarına aktarabilmelerini günümüz koşullarında en doğru yol olarak saptar.

TKP 5. Kongresi,

1- Faşist rejim altında içinde bulunduğumuz koşulları, olası gelişmeleri ve yeni sendikal yasaların tümünü ve geçici maddelerini dikkate alarak; hem önümüzdeki dönemde yasal sendikal haklardan etkin bir biçimde yararlanmak, hem de yasaların uygulanması ile tek konfederasyon haline gelecek olan Türk-İş'teki yeniden yapılanma sürecine katılabilmek için; tüm işçileri Türk-İş'teki sendikal birliğin sağlanması doğrultusunda

gerekli istifa, üyelik yenileme, üye olma, sendikasız işçilerin sendikalara üye olma işlemlerini tamamlamaya,

2- Önümüzdeki dönemde faşist baskılara ve artan sömürüye karşı, Türk-İş'te sendikal birliğin sağlanması; sendikal demokrasinin yaşama geçmesi; DİSK üzerindeki yasağın kalkması, koğuşturmaların sona erdirilip çalışmaların ve yöneticilerin serbest bırakılması; sendikal hak ve özgürlüklerin kazanılması; ekonomik ve sosyal haklar elde edilmesi; Türkiye sendikal hareketinin güçlenmesi için Türk-İş'li, DİSK'li, bağımsız sendikalara üye işçileri, dürüst sendikacıları ve sendikasız işçileri, en başta işyerlerinde, güçlerini ve çabalarını birleştirmeye,

3- Sendikal yasaların uygulanması, memurlaştırmalar ve patron baskısı ile DİSK sendikalarına, bağımsız sendikalara üye işçilerin örgütsüzleştirilmesini; aynı yollarla Türk-İş ve üye sendikalarının güçten düşürülmesini; gene aynı uygulamalarla sendikasız işçilerde sendikalaşma konusunda köklü bir korkunun doğmasını önlemek için tüm işçileri, legal-illegal her olanaktan yararlanarak örgütlülüklerini koruyup geliştirmeye, bu amaçla işyerlerinde illegal ve yarı-legal sendikal amaçlı yapılar oluşturmağa, varolanları daha da güçlendirmeye,

4- Öncelikle Türk-İş'te, sendikal birlik ve örgütlenmenin sağlanması için, sonra bu temel üzerinde, her düzeyde delegeliklerden başlayarak, şube ve sendika merkez organlarına kadar dürüst, namuslu işçi haklarından, birlikten yana işçi ve sendikacıların, faşist olmayanların yönetime gelmeleri için tüm işçi ve sendikacıları çabalarını birleştirmeye çağırır.

TKP 5. Kongresi,

1- Önümüzdeki dönemde komünistlerin, sendikalarda tüm bunlar için çalışırken, aynı zamanda, somut güncel ekonomik ve sosyal istemlerden çıkarak, faşizme karşı birlik temeli üzerinde, sendikal alandaki tüm antifaşist ögeleri bir araya getirmek, sendikaların ve işçilerin en geniş kesimlerini faşist rejime karşı seferber etmek için

çabalarını artırmasını,

2- Sendikal alanda legal örgütlenme ve çalışmaların önemsiz ya da ikincil olduğu türünden görüşleri ya da illegal sendikalar örgütlenmesinin zorunlu olduğu yolundaki görüşleri reddederek, sendikal alandaki çalışmalarda legal, yarı-legal, illegal hiçbir yöntemin ve örgüt biçiminin dışlanmaması gerektiğini, ama legal olanakları sonuna kadar kullanmanın esas olduğunu,

3- Tüm parti örgütlerinin, öncelikleri ve ağırlık noktalarını doğru saptayarak, parti çalışmasının olmadığı işyeri, işkolu ve yönetiminde en gerici güçlerin olduğu sendikalar da içinde, tek bir sendika bırakmayacak bir çalışma yürütmesini, bu çalışmalarda işyerlerinde işçilerin her tür aktifliğinin desteklenmesi ve yükseltilmesi için çalışmalarını,

4- Tüm parti örgütlerinin, cunta anayasasının ve yeni sendikal yasaların sendikal hak ve özgürlükleri yok edici niteliğini açığa vurur ve işçilerin bunlara karşı savaşımını desteklerken, elde kalan yasal olanakları gözden kaçırmaması gerektiğini, yasaların boşluklarını dikkatle değerlendirmesini ve bunları yığınlara kavratmak için her çabayı göstermesini,

5- Tüm parti örgütlerinin, Batı Avrupa'daki örgütlerin, komünist sendikacıların DİSK'le, tutuklu DİSK yönetici ve üyeleri ile dayanışma eylemini ulusal ve uluslararası planda yükseltmesini, DİSK davasının kaldırılması, yöneticilerinin, üyelerinin ve çalışmalarının serbest bırakılması için savaşımı sendikal hak ve özgürlükler savaşımının ayrılmaz, başta gelen bir parçası olarak yürütmesini,

6- Tüm parti örgütlerinin yapılan saptamalar ışığında, çağrılarını yaşama geçmesi için yukardaki anlayışla çalışarak, işçilere ve dürüst sendikacılara yardımcı olmak için her çabayı göstermesini karar altına alır.

7- KÖYLÜLÜK İÇİNDE ÇALIŞMA ÜZERİNE

TKP 5. Kongresi,

Türkiye'de ekonomik bakımdan aktif nüfusun yaklaşık % 60'ının tarımda çalıştığını, köylülüğün işçi sınıfının temel bağlaştığı olduğunu ve onun işçi sınıfının yanında savaşıma atılması için nesnel olanakların hızla arttığını; tüm bunlara karşın TKP'nin köylülük içindeki çalışmasının zayıflığını dikkate alarak;

1- TKP'nin her olanağı kullanarak parti örgütlerini kırsal alanda da yaymasını, bu amaçla özel bir örgüt ve çalışma planı hazırlanmasını,

2- Köyde partinin politik etkinliğini artırmak için, köyle bağlı aydınların ve teknik elemanların sıralarında geniş yandaş çevreler oluşturmaya özel bir önem verilmesini, yurt içindeki ve yurtdışındaki parti üyesi ve yandaş işçilerin köyle bağlarından yararlanılmasını,

3- Tarım işçilerinin sendikalaşmasını ve sendikal savaşımını, küçük üreticilerin kooperatifleşmesini ve demokratik kooperatif hareketini destekleme çalışmalarını güçlendirmesini,

4- Ziraat odalarında küçük üreticilerin etkilerini artırmalarını desteklemeyi,

5- Tarımda çalışanlara yönelik ajitasyon ve propaganda faaliyetlerinin yetkinleştirilmesini,

6- Köylü ve tarım sorununa ilişkin teorik çalışmaların başlatılmasını ve bunların sonuçlarının yaygınlaştırılmasını karar altına alır.

8- İŞSİZLERİN ÖRGÜTLENMESİ ÜZERİNE

TKP 5. Kongresi,

Türkiye'de kronik, yapısal bir hastalık olan ve 24

Ocak ekonomik politikasıyla olağanüstü artarak yeni boyutlar alan işsizliğin, bugün; işten atılma tehdidiyle baskı altında tutulan çalışan işçileri, işini yitiren tüm ücretlileri, ilk işini arayan gençleri, işten ilk atılanlar ve en zor iş bulanlar olarak kadınları, köyünden kopup kentlere gelen işsiz, yarı-işsiz kent yoksullarını tehdit eden çok yakıcı bir sorun olduğunu dikkate alarak:

1- Partimizin kentlerin çevresindeki emekçi semtlerindeki işsiz kent yoksulları arasındaki çalışmalarını, en başta işten çıkarılmış sanayi işçileri içinde olmak üzere, daha da aktifleştirmesini ve onların varolan legal, yarı-legal ve yerel örgütlenme olanaklarından yararlanmalarına tüm gücüyle yardımcı olmasını,

2- Partimizin başta sendikal hareket olmak üzere, gençlik, kadın, meslek örgütleri ve hareketlerinin, işsizlerin somut istemlerini ve savaşımını destekleme, onların örgütlenmelerine yardımcı olma girişimlerini tüm gücüyle desteklemesini, bu yolla işçi sınıfı ile kent yoksulları arasındaki bağlaışıklığın temellerinin atılmasına yardımcı olmasını karar altına alır.

9- KÜRT ULUSAL HAREKETİ ÜZERİNE

TKP 5. Kongresi,

Faşizm koşullarında Türkiye Kürdistanı'ndaki şoven baskıların eşi görülmedik ölçüde arttığını, ulusal sorunun keskinleştiğini, gerek faşizmin yıkılması, gerekse anti-emperyalist demokratik halk devriminin utkusu için Türk ve Kürt halklarının ortak savaşım zorunluğunu dikkate alarak,

1- Kürtler üzerindeki şoven baskıların sergilenmesi Kürt ulusal demokratik haklarının savunulması, tutuklu Kürt yurtseverleriyle dayanışma, Türk şovenistlerinin "bölücülük" vb. suçlamalarına karşı Kürt ulusunun ayrılma hakkının savunulması, Türk emekçilerinin ulusal sorunda enternasyonalist bir ruhta eğitilmesi ve işçi

sınıfının ulusal kökene göre ayrı örgütlenmesini savunan görüşlerin etkisizleştirilmesi yolundaki çabaların artırılmasını,

2- Türkiye Kürdistanı'ndaki parti örgütlerinin, Marksizm-Leninizmi yayma, Kürt ulusal haklarının önde gelen savunucusu olma, iki halkın ortak düşmana karşı ortak savaşımını sağlama yolundaki çalışmalarını güçlendirmesini, baskı altındaki Kürt dilinin ve kültürünün korunması ve geliştirilmesi için çaba harcanmasını,

3- Kürt devrimci demokrat akımlarıyla her düzeyde eylem birliğini geliştirmek için çabaların artırılmasını karar altına alır.

10- BARİŞ HAREKETİ ÜZERİNE

TKP 5. Kongresi,

Emperyalizmin en gerici çevrelerinin, en başta ABD emperyalizminin izlediği saldırgan politikaya bağlı olarak, gezegenimizin bir nükleer savaş sonucunda yokolma tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğunu, uluslararası ilişkilerde olağanüstü bir gerginlik ve istikrarsızlıkla nitelenen yeni durumu ve faşist cuntanın, ABD ve NATO başlarının bu son derece tehlikeli gidişine verdiği onay ve sağladığı desteği dikkate alarak:

1- Türkiye'de barış güçlerinin seslerini yükseltmeleri ve giderek yığmsal bir barış hareketi oluşturmak, Batı Avrupa'da yürütülen barış savaşımına Türkiyeli yığınları en geniş biçimde katmak için TKP Merkez Komitesi'nin ve tüm parti örgütlerinin çabalarını daha da artırmasını,

2- Tüm parti örgütlerinin ülkemizde bugün faşizmin zindanlarında, mahkemelerinde boyun eğmeden, barış-sever halkımızın yaşam hakkını yığitçe savunan barış savaşçılarıyla dayanışmayı vargüçle yükseltmesini,

3- Batı Avrupa'daki barış eylemlerine parti örgütlerinin en aktif biçimde katılmasını ve Batı Avrupa parti örgütlerinin diğer politik güçlerle eylem birliği temelinde

en geniş Türkiyeli yığınları bu eyleme katmak için çalışmasını,

4- Batı Avrupa'da yaşayan Türkiyeli yığınların barış savaşına daha örgütlü ve aktif katılımını sağlamak amacıyla, Türkiyeli işçi örgütlerinin bir barış konferansı toplama ve bunu kalıcılaştırma girişimlerine Batı Avrupa parti örgütlerinin yardımcı olmasını, bu girişimi tüm güçleriyle desteklemek için çalışmalarını,

5- Her alanda, her olandan yararlanarak, işçi ve emekçi halkın yaşamsal sorunlarından yola çıkarak, barış ve demokrasi savaşımını birbirine yaratıcılıkla bağlayan, canlı, aktif bir propaganda çalışması ve bir dizi örgütlenmeyle, irili, ufaklı paralel çeşitli eylemlerin yürütülmesi yoluyla, Türkiye'de yığınsal bir barış hareketinin yükseltilmesine yardımcı olmak amacıyla, parti örgütlerinin legal, yarı-legal her türlü eylem, propaganda ve örgütlenme biçimlerini yaratıcılıkla kullanmasını karar altına alır.

11- GENÇLİK İÇİNDE ÇALIŞMA ÜZERİNE

TKP 5. Kongresi,

Gençliğin Türkiye devrimci sürecinde oynadığı özel önemdeki rolü ve onun sıralarında bugün de varlığını sürdüren derin bölünmeleri dikkate alarak,

1- TKP'nin gençlik yığınları arasındaki çalışmalarını daha da aktifleştirmesini ve bu amaçla varolan legal ve yarı-legal olanaklardan yaratıcılıkla sonuna kadar yararlanmasını,

2- İlerici Gençlik Örgütü içinde çalışan komünist kadroların ideolojik politik ve örgütsel bakımdan güçlendirilmesini, yeni koşullara uygun bir örgüt yapısına kavuşturulmasını,

3- İlerici Gençlik Örgütü'nün geniş antiemperyalist, antifaşist gençlik kesimlerini örgütleme, birleştirme

girişimlerinin desteklenmesini,

4- "İleri" gazetesinin gençliğin tek bir antiemperyalist, antifaşist gençlik örgütünde birleşmesi amacını aralıksız propaganda etmesini,

5- Varolan diğer gençlik örgütleriyle işbirliğini sağlamak amacıyla İlerici Gençlik Örgütü'nün girişime geçmesini,

6- Gençlik yığınlarının savaşımına yol gösterecek bir eylem programının çıkarılmasını karar altına alır.

12- KADINLAR ARASINDA ÇALIŞMA ÜZERİNE

TKP 5. Kongresi,

Ülkemizde faşist diktatörlüğe karşı savaşımında ve ulusal direnişin örgütlenmesinde, barış savaşımında kadınların önemli rolünü dikkate alarak:

1- TKP'nin kadınlar arasındaki çalışmalarının daha da aktifleştirilmesini, kadınlarımızın özgül sorunlarına yönelik propaganda çalışmalarının daha da güçlendirilmesini,

2- Askersel devirme öncesi yığınsal legal kadın hareketi deneyinin özenle değerlendirilmesinden çıkarak, bu deneyi yeni koşullara uyarlamayı temel alan bir çalışma içine girilmesini,

3- Faşist diktatörlük koşullarına karşın ülkede kadınlar içinde legal araçlardan yararlanarak çalışmanın olanaklı olduğunu ve bu olanağı sonuna kadar kullanmak gerektiğini, ayrıca yarı-legal ve illegal çalışma biçimlerinin de gözardı edilmemesi gerektiğini,

4- Yerel parti örgütlerimizi, kadın yoldaşlarımızın ve sempatan kadınların aktivitesinden parti çalışmalarının her alanında olduğu gibi özellikle kadınlar arasında çalışmada yararlanmaya önem vermeleri konusunda uyarmayı,

5- Batı Avrupa parti örgütlerinin, Batı Avrupa'da yaşayan Türkiyeli kadınlarımızın somut istemler çevre-

sinde örgütlü savaşımlı yükseltmelerine ve varolan legal olanaklardan yararlanarak eylem birliğı temelinde, yığınsal bir kadın hareketinin yaratılmasına, kardeş partilerle ortak dayanışma eylemlerini gözeterek yardımcı olmasını karar altına alır.

13- TİP İLE TKP ARASINDAKİ İŞBİRLİĞİ ÜZERİNE

TKP 5. Kongresi,

Uzunca bir süreden beri TİP ile değişik düzeylerde sürdürülen ilişkilerin, 12 Eylül 1980 askersel devirlerinden bu yana daha da yoğunlaşmasını, bu ilişkilerin eskiye oranla ortak çalışma, işbirliği ve karşılıklı saygı anlayışı içinde daha da gelişmekte oluşunu olumlu bir gelişme olarak saptar. Partimizin bu ilişkileri geliştirme yolunda bugüne kadar attığı adımları onaylar.

Bu olumlu gelişmeyi dikkate alarak ancak ilkesel önem taşıyan kimi konularda zorlukların varlığını gözardı etmeksizin;

1- TKP'nin Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi temelinde TİP ile politik birlik perspektifini gerçekleştirmeye kararlılığını bir kez daha belirtir,

2- Ancak bugün bu amacı gerçekleştirmek için koşulların yeterince olgunlaşmadığını, erken atılan adının zararlı sonuçlar doğuracağını, her iki partinin her şeyden önce her iki parti arasında yapıcı bir dialog içinde ideolojik-politik temellerdeki görüş ayrılıklarını gidermek için çaba harcaması gerektiğini, bunun düne göre daha olanaklı olduğunu, her iki partinin farklı çalışma biçimlerinden gelen sorunların bilinçli, sistemli bir ortak çaba ile aşılabileceğini, her alanda eylem birliğinin bunda çözümleyici rol oynayacağını saptar,

3- TİP ile her alanda ve çok yönlü eylem birliği çalışmalarının politik birliğin bir parçası olduğunu, bu nedenle tüm parti örgütlerimizin bu bilinçle eylem birliğini geliştirmekle görevli olduğunu karar altına alır.

14- PARTİ ÜYELİĞİNİN YENİLENMESİ ÜSTÜNE

TKP 5. Kongresi,

Partide 50 yılı aşkın bir süreden beri üye kimlik sap-taması yapılamadığını; burjuvazinin terörünün, ağır ille-galite koşullarının, tutuklama ve mahkumiyetlerin kimi üyelerin partiye bağlarının kopmasını ve sertleşen sınıf savaşımlı koşullarının kimi üyelerin partililik yükümlü-lüğü ile bağdaşmayan konumlara geçmesini getirdiğini dikkate alarak:

1- Gerek 1973 öncesi dönemde, gerekse 1973 sonra-sı atılım döneminde parti üyesi olmuş, yurtiçinde ya da yurtdışında yaşayan parti üyelerinin, üyeliklerinin gözden geçirilmesini ve üyeliklerinin yenilenmesini,

2- Parti üyeliğinin yenilenmesi işleminin MK'ince yürütülmesini,

3- Kendisine üyelikten çıkarıldığı resmen bildiril-meyen her parti üyesinin üyeliğinin sürdürülünü,

4- Politik nedenlerle partiye bağı zayıflamış ya da kopmuş üyelerle, geçmişte partiden çıkarılmış, ancak 5. Kongre kararlarını içtenlikle benimseyen ve özeleş-tirisini yapanlara bir kez daha partiye başvuru hakkı tanımayı,

5- Bu başvuruların değerlendirilerek karara bağlan-masında Merkez Komitesi'ni yetkili kılmayı karar altına alır.

15- BATI AVRUPA'DA YÜRÜTÜLEN PARTİ ÇALIŞMALARI ÜZERİNE

TKP 5. Kongresi,

TKP'nin Batı Avrupa'daki Türkiyeli işçiler arasın-daki örgütlenme amacının, her ülkedeki kardeş par-tiye işbirliği temelinde, bir ülke, bir işçi sınıfı, bir

işçi partisi anlayışını, her ülkedeki somut koşullara bağlı olarak yaşama geçirilmesine katkıda bulunmak olduğunu vurgulayarak; Batı Avrupa parti örgütlerinin başlıca çalışma yönünün, o ülkedeki kardeş partiyle sıkı işbirliği içinde Marksizm-Leninizmin temel ilkelerini, partimizin ve kardeş partinin görüşlerini Türkiyeli işçiler arasında yaymak, işçilerin ve TKP üyelerinin kardeş partinin ve o ülke işçi sınıfının deneylerini öğrenmesini sağlamak, enternasyonalist birliği ve kardeşliği pekiştirmek, Batı Avrupa'da yükselen barış savaşımını desteklemek, yabancı düşmanlığına, gerici hükümetlerin ve tekellerin işçi haklarına yönelik saldırılarına karşı Batı Avrupa işçi sınıfı ve demokrasi güçleriyle omuz omuza savaşmak, Türkiyeli işçi aydın ve öğrencilerin özgül ekonomik, sosyal, ve kültürel sorunlarının çözümü doğrultusunda savaşımını var gücüyle desteklemek, Türkiye demokrasi güçleri ile dayanışmayı yükseltmek, sol güçlerin ve öteki ulusal demokratik güçlerin eylem birliğini güçlendirmek ve partimizin ülke içindeki çalışmasına her türlü desteği sağlamak olduğunu dikte alarak;

1- Batı Avrupa parti örgütlerinin, değişik alanlarda, amaca uygun en esnek çalışma yöntemlerini ve örgütsel biçimleri yaratıcılıkla kullanarak, yığınların güncel somut istemler uğrunda savaşımını TKP'nin politik amaçlarına ustalıkla bağlayarak, Batı Avrupa'da varolan legal olanaklardan sonuna kadar yararlanarak, çalışmalarını güçlendirmesini,

2- Batı Avrupa parti örgütlerinin, politik, ideolojik etkinliğini yükseltici, planlı, kardeş partilerle ve onların eylemleriyle uyumlu, yerel demokrasi güçlerinin en geniş katılımını hedefleyen bir çalışma biçiminin geliştirilmesi yolundaki çabalarını artırmasını,

3- Batı Avrupa parti örgütlerinin, Türkiyeli işçi, aydın ve öğrencilerin eylem birliği yoluyla tek bir yığın örgütünde birleşmelerini sağlamak için çalışmalarını yoğunlaştırmasını ve bu doğrultudaki tüm girişimleri

vargüçüyle desteklemesini,

4- TKP Merkez Komitesi'nin, Batı Avrupa parti örgütlerinin çalışmalarını merkezi bir biçimde yönlendirmesi ve denetlemesi amacıyla varolan örgütsel araçları daha da güçlendirmesini karar altına alır.

18- FRAKSİYONCU-PROVOKATÖR GRUBUN MAHKUM EDİLMESİ ÜZERİNE

TKP 5. Kongresi,

1- Parti içinde fraksiyonculuk faaliyetine girişen, giderek partimizin onurlu tarihine, onun birliğine ve geleceğine saldıran, başta SSCB olmak üzere sosyalist ülkelerin tarihsel kazanımlarına, reel sosyalizme saldıran, dünya komünist hareketine bölücü, anti-Leninist konumlardan yaklaşan, partimizi yığınlardan koparmak, serüvene itmek, onu aydınlar klübü haline getirmek isteyen Veli Dursun (Yürükoğlu)'nun başını çektiği oportünist "İşçinin Sesi" grupçuğunun partiden atılması ile ilgili geçmişte alınan MK kararlarının onaylanmasını,

2- Provokatör H.Erdal'ın partiden atılması ile ilgili 1983 MK kararını onaylanmasını,

3- Geçmişte kooptasyon yolu ile MK'ne alınan Veli Dursun ve H.Erdal'ın MK'ne koopte edilme kararının onaylanmamasına, böylece onların, TKP MK üyeliği gibi onurlu bir görevi hiçbir zaman taşımamış olarak kabul edilmesini,

4- Onların ileri sürdüğü TKP 5. Kongresine katılma isteklerini partinin bu yüce, tarihsel forumuyla asla uyuşmayan bir ciddiyetsizlik olarak görür, onların fraksiyoncu, provokatör, antiparti ve antisovyet konumlarının bir kez daha mahkum edilmesini karar altına alır.

19- PARTİ SİRALARINA SIZAN AJAN-PROVOKATÖRÜN TEŞHİR EDİLMESİ ÜZERİNE

TKP 5. Kongresi,

1- Parti sıralarına ve kooptasyon yoluyla Merkez Komitesi'ne kadar sızan Sarıca isimli ajan-provokatörün açığa çıkarılmasının ve parti basını yoluyla işçi sınıfı ve halkımız önünde teşhir edilmesi çalışmalarının onaylanmasını,

2- Bu ajan-provokatörün parti üyeliğine alınması kararının kaldırılmasını (iptal edilmesini), karar altına alır.

20- POLİSE VE YIKICI FAALİYETE KARŞI KOYMA ÜZERİNE

TKP 5. Kongresi,

Sınıf düşmanının en başta siyasal polisin yıkıcı faaliyetine, polis ajanlarına ve provokatörlere karşı geçmişte parti içinde gereken çabanın gösterilmediğini dikkate alarak ve atılım döneminin ideolojik, politik yetersizliklerinin, legalizm, liberalizm gibi eğilimlerin, antiparti tutumların yanı sıra, partiye karşı yıkıcı polis faaliyetinin küçümsenmesi ya da dikkate alınmamasının, TKP'nin uğradığı ağır darbenin ve son dönemde yaşadığı zorlukların önemli nedenlerinden biri olduğunu saptayarak,

1- Parti içinde polis saldırıları ve ajan-provokatörlere karşı uyanıklığın artırılmasını, parti üyelerinin polisin yıkıcı faaliyetlerine ve ajan-provokatörlere karşı kesin bir nefret ve kararlı bir savaşım ruhunda eğitilmesini, bu konuda parti içinde geniş bir kampanyanın açılmasını,

2- Polisin yıkıcı faaliyetine karşı gerekli her tür önlemin alınmasını karar altına alır.

21- İDEOLOJİK ÇALIŞMALARIN İYİLEŞTİRİLMESİ ÜZERİNE

TKP 5. Kongresi,

TKP'nin ideolojik çalışmalarının daha da güçlendirilmesi amacıyla:

1- TKP Merkez Komitesi'nin Ajitasyon-Propaganda Seksiyonu'nu güçlendirmek üzere her türlü olanakları zorlayarak gerekli kadroları ayırmasını, bunların eğitimini ve partimizin bu seksiyonunun yığınlar için çalışan parti örgütlerinde düzenli bir biçimde bilgi ve yazı akışıyla beslenmesini sağlamak için zorunlu araçları yaratmasını,

2- Partinin legal, illegal bütün periyodik yayınlarının işlevlerinin daha net çizilmesini, daha koordineli bir yayın faaliyeti için gerekli organizasyonların yaratılmasını,

3- TKP Merkez Komitesi Organı Atılım'ın gerekli hazırlıklar tamamlandıktan sonra 15 günde bir çıkarılmasını ve içeriğinin daha da geliştirilmesini,

4- Parti örgütlerinin, Yol ve Amaç dergisine katkılarını artırmalarını ve Yeni Çağ ve Yol ve Amaç dergilerinin dağıtımının yaygınlaştırılmasını, Proleter İstanbul gazetesinin içerik olarak geliştirilmesini,

5- Batı Avrupa'daki parti örgütlerinin onbeş günlük legal gazetesinin yığinsal dağıtımına, satışına ve abone kazanmasına, onun haber, yazı ve fotoğraflarla beslenmesine, tüm olanaklarını harekete geçirerek yardımcı olmalarını,

6- Ülkede çıkan yayınların yurtdışında, yurtdışında çıkan yayınların ülkede yaygınlaştırılması ve duyurulması için çaba harcanmasını,

7- Partinin ideolojik alandaki çalışmalarını parti eğitimi de içinde köklü bir biçimde ele almak amacıyla, olanaklı en kısa süre içinde başlıca bu konuya ilişkin özel bir MK Plenumu toplanmasını karar altına alır.

22- TKP'NİN ULUSLARARASI İLİŞKİLERİ ÜZERİNE

TKP 5. Kongresi,

En gerici emperyalist çevrelerin, özellikle ABD emperyalizminin yumuşamayı baltalama, nükleer silahlanma yarışını tirmandırma, sosyalist ülkelerle çatışma, ulusal kurtuluş hareketlerini bastırma ve dünyada hegemonya kurma, komünistlere, tüm demokrasi güçlerine karşı "haçlı seferi" sürdürme politikasını geriletme, nükleer savaş tehlikesini önleme, yumuşamayı kalıcı kılma ve silahsızlanma uğrunda komünist ve işçi partilerinin ortak ve eşgüdümlü çabalarının büyük önem taşıdığını vurgulayarak:

1- Tüm kardeş partilerle ikili ilişkilerini daha da geliştirmek için çalışmak,

2- Özellikle bölgemizdeki komünist ve işçi partileriyle, aynı zamanda ulusal kurtuluş hareketi örgütleriyle ilişkileri canlandırmak,

3- Türk şovenistlerinin kışkırttıkları Yunan düşmanlığına, Ege'de gerginliği tirmandırma ve Kıbrıs'ın kuzeyini ilhak etme planlarına karşı, özellikle YKP ve AKEL ile sıcak enternasyonalist bağları daha da güçlendirmek,

4- Öteki kardeş partilerle birlikte, komünist ve işçi partilerinin yeni bir uluslararası danışma toplantısını hazırlama yolunda önerilerde bulunmak, bu yolda yapılan ve yapılacak tüm girişimleri desteklemek,

5- Hem Avrupa'daki, hem de Akdeniz ve Yakındoğu'daki komünist ve işçi partilerinin eylemlerini bölgesel toplantılarla koordine etme girişimlerinde aktif görev almak için TKP MK'nin çabalarını artırmasını karar altına alır.

23- PARTİNİN MALİ BAKIMDAN GÜÇLENDİRİLMESİ ÜZERİNE

TKP 5. Kongresi,

Derin gizlilik koşullarında kadroların korunmasının, aranan yoldaşların gizlenmesinin, siyasal polisin sürekli saldırıları altında günlük parti çalışmalarının kesintisiz sürdürülebilmesinin mali sorunların çözümü ile sıkıca bağlı olduğunu,

Mali olanaklara göre örgütlenme ve çalışmanın değil, parti örgütlenmesi ve çalışmalarının gerektirdiği kadar mali olanak yaratılmasının temel ilke olduğunu,

Bu nedenlerle partinin güçlendirilmesinde en önemli halkalardan birinin mali olanakların artırılması, düzenli hale getirilmesi olduğunu dikkate alarak:

1- Öncelikle her parti örgütünün kendi sorunlarını çözmek için mali olanak yaratma ve bu olanakları artırmayı esas alması,

2- Aidat ve bağışların düzenli toplanmalarını ve gerekli oranda parti merkezine akışını daha etkin bir biçimde sağlamalarını,

3- Merkezi, kalıcı olanakların yaratılması, güçlendirilmesi için Merkez Komitesi'nin gerekli girişimleri yapmasını, tüm partinin mali alandaki olanak ve çabalarının daha merkezi ve etkin biçimde koordine edilmesi ve kullanılması için çabalarını artırmasını,

4- Partinin ivedi mali gereksinimlerinin karşılanmasına yardımcı olmak üzere tüm parti örgütlerinin, yurtiçi ve yurtdışında geniş bir bağış kampanyası açmalarını karar altına alır.

TKP 5. KONGRESİNİN HALKIMIZA ÇAĞRISI

İşçiler! Köylüler! Yurtsever aydınlar!
Esnaf ve zanaatçılar! Memurlar! İşsiz yurttaşlar!
Türk ve Kürt, tüm emekçiler!
Yurtsever subay ve assubaylar! Erler!
Gençler! Kadınlar!
İlerici politik tutuklular! Politik göçmenler!

Faşist diktatör Evren ve çetesi tüm memleketi zindana çevirdi. Hakkını aramak, düşündüğünü, istediğini söylemek, yazmak her şey yasak. Hapisaneler ağzına kadar halk çocuklarıyla dolu. Türkiye yoksulluğun, açlık ve işsizliğin, bakımsızlığın, ahlak düşkünlüğünün kol gezdiği bir ülke oldu.

Bir avuç parababası, generallerle elele vermiş, alın-terimizi, göznurumuzu yağmalıyorlar. Güzel yurdumuzu savaş delisi Amerikan emperyalistlerinin çiftliğine çevirdiler.

Ulusal kurtuluş savaşında binlerce şehit vererek kazandığımız bağımsızlığımızdan geriye ne kaldı?

Bu karanlık ve acılı günlere bir günde gelinmedi. Yıllar yılı halkı aldatan, halk düşmanı hükümetlerin, emperyalizmin ve bir avuç işbirlikçi tekelin, parababasının çıkarına uyguladıkları politikalar sonucu gelindi.

Türkiye Komünist Partisi kurulduğu günden bu yana, bir gün olsun ara vermeden, halka gerçekleri anlatmayı görev bildi. Türkiye Komünist Partisi Türkiye'nin en eski partisidir. Partimiz 63 yıldır, işçi sınıfının, emekçi halkın çıkarları dışında, başka hiçbir çıkarın savunucusu olmadı. Halkı sömüren ve ezilenler, ülkeyi emperyalistlere satanlar bu yüzden 63 yıldır partimize aralıksız saldırıyorlar. Partimizi yasakladılar. Yöneticilerimizi, üyelerimizi alçakça öldürdüler. Binlerimizi zindanlarda çürüttüler. Ve bugün de aynı şeyleri yapıyorlar.

63 yıldır süren bu baskılar bizi ülkemizin bağımsızlığı, halkımızın mutluluğu için savaşımdan alıkoyamadı. TKP yaşıyor, savaşıyor, güçleniyor.

İşte bunun en iyi kanıtlarından biri: TKP, 5. Kongresini başarıyla yaptı. Ne generallerin, polisin ve onların ajanlarının, ne de dönemlerin saldırıları kongremizi engelleyemedi.

5. Kongremiz şunu da kanıtladı: TKP, Türkiye'nin birliği en sağlam, en açık sözlü ve en demokratik işleyişe sahip partisidir. Biz halkımızın önünde eksiklerimizi, yanlışlarımızı gizlemeden açıkça söyledik. Birliğimizi koruduk, güçlendirdik.

TKP cuntanın yasaklar zincirini kıran tek partidir. Kongremize fabrikalardan, köylerden delegeler geldi. Kongre dünyanın, ülkemizin, halkımızın sorunlarını, bunların çözüm yolunu günlerce tartışıp görüşti. Somut görevleri ortaya koydu.

Faşist generaller basını susturdular. Ama bizi susturamıyorlar. Partimizin radyosu hergün cuntanın kirli, halk düşmanı yüzünü, oyunlarını, yalanlarını halka açıklıyor. Gazetemiz Atılım, tutuklanmayı, ölümü göze alan yiğit dostlarımız eliyle, düzenli olmasa da, sizlere ulaşıyor.

Yurttaşlar,

TKP 5. Kongresi size sesleniyor: Yitirilecek zaman kalmadı. Siz dur demezseniz düşmanın duracağı yoktur. Düşman başta atom roketleriyle dünyamızı yoketmek isteyen Amerikan emperyalizmidir. İçerde vatani emper-

yalizme satan bir avuç parababası ve onların desteklediği faşist diktatörlüktür.

Amerikan saldırısını dizginlemeden, faşist Evren diktatörlüğünü yıkmadan, onun yerine ulusal demokratik güçlerin ortak hükümetini kurmadan, halkımızın, ülkenin hiçbir sorunu çözülemez.

Bu amaca varmak için TKP tüm halkımızı, Amerikan emperyalizmine ve onun kuklası faşist diktatörlüğe karşı ulusal çapta direnişe hazırlanmaya çağırıyor. Yitirdiğimiz ekonomik, demokratik haklarımızı ancak direnerek geri alabiliriz.

Kemer sıkma politikasına, Amerikan köleliğine, yasaklar rejimine karşı, iş için, ekmek için, toprak için, insanca yaşama ve çalışma koşulları için, ücretlerimiz, maaşlarımız-ürün bedellerimiz, sendikal haklarımız için, düşünce, öğrenim ve bilim özgürlüğü için, örgütlenme özgürlüğü için, küçük-büyük demeden her hakkımız için direnelim! Kürt halkı üzerindeki baskılara karşı çıkalım! Amerikan jandarması olmaya, bir nükleer savaşta kül olma tehlikesine karşı direnelim!

İşçiler,

Halkımızın kurtuluşu için savaşımда ana görev size düşüyor. Sömürü ve baskıya karşı yıllardır verdiğiniz savaşımда kazandığınız deneyler bugün silahınızdır. Sizin her direnişiniz en geniş yığınların desteğini kazanacak, onlara cesaret verecektir.

Yurttaş,

Ulusal çapta direnişin ilk adımını cuntanın aldatmaca, göstermelik seçim oyununu bozmak için at! Faşist rejime sivil bir örtü örterek, baskı ve sömürüyü daha da artırmak istiyorlar. Seçimlerden sonra durum daha iyi olmayacak. Seçimlerde cuntanın sana zorla dayattığı partilere geçersiz oy ver! Üçüne de vur!

Her olanağına orduya seslen! Asker kaputu giymiş çocuğuna anlat: Silahını halka değil, düşmana, Amerikan emperyalizmine çevirsin.

Yurtsever subay, assubay ve erler,

Amerika'nın bölgemizdeki jandarması olma onursuzluğuna karşı çıkın!

Barışı, bağımsızlığı, halkın çıkarlarını savunun!

Tutuklu ilericiler, yurtseverler, yoldaşlar, dostlar,
Cuntanın kaleleri olan zindanlarda sizin direnişiniz ve birliğiniz korku duvarlarını yıkıyor. TKP, polisin, işkencecilerin pençesine bırakılmanıza izin vermeyecektir. Bunu önlemek için her olanağı kullanacaktır.

Yurtdışındaki politik göçmenler,

Sizleri ailelerinizden, çocuklarınızdan, yurdunuzdan koparan cuntaya karşı maddi ve moral her güçlüğü yenerrek dipdiri ayakta kalmanız ve savaşmanız, cuntaya indirilmiş bir darbedir.

Yurtdışında çalışmak zorunda bırakılmış işçiler,

Roketlere karşı savaşıma daha aktif katılın. Sizlerin, politik göçmen kardeşlerinizle birlikte yükselteceğiniz dayanışma, Türkiye'de demokrasi için savaşanlara, politik tutuklulara ve ailelerine en büyük destektir.

TKP 5. Kongresi, emperyalist saldırganlığa, faşizme, sömürü ve baskıya karşı olan herkesi birliğe, omuz omuza savaşa çağırıyor.

Komünistler bu savaşın bir neferi olacaktır.

Haydi görev başına!

**Türkiye Komünist Partisi
5. Kongresi**